

Mataivo ooja istumaasi ivuaadana Δ Suusi Cristo aid Δ si aim Δ raitadai tami oidigi daama

¹ Pot $\Delta\Delta$ t Δ giducatadai $\Delta\Delta$ qui aaduñ Δ carud Δ Suusi Cristo ismaac Δ d Δ Δ rcajiudad Δ Δ raí Davicaru dai Davicaru Δ rcajiudad Δ Avraañicar Δ .

² Avraañicar Δ Δ roogad Δ Isaacaru, Isaacaru Δ roogad Δ Jacocar Δ , Jacocar Δ Δ roogad Δ Judacaru dai aa ismaac Δ d Δ maamarai Δ gai.

³ Judacaru Δ roogad Δ Paaresicar Δ daid Δ Saaracaru daid Δ Δ d $\Delta\Delta$ d Δ Tamara t $\Delta\Delta$ giducatadai, Paaresicar Δ Δ roogad Δ Esinomicaru, Esinomicaru Δ roogad Δ Aramacaru. ⁴ Aramacaru Δ roogad Δ Aminadabacaru, Aminadabacaru Δ roogad Δ Naasonacaru, Naasonacaru Δ roogad Δ Salmonacaru, ⁵ Salmonacaru Δ roogad Δ Boosocar Δ daid Δ Δ d $\Delta\Delta$ d Δ Raaba t $\Delta\Delta$ giducatadai, Boosocar Δ Δ roogad Δ Obedicaru daid Δ Δ d $\Delta\Delta$ d Δ Ruuta t $\Delta\Delta$ giducatadai, Obedicaru Δ roogad Δ Isaícar Δ .

⁶ Isaícar Δ Δ roogad Δ Δ raí Davicaru, daid Δ Δ raí Davicaru Δ roogad Δ Salomoñicar Δ daid Δ Δ d $\Delta\Delta$ d Δ Δ rUriiasicar Δ ooñigad Δ .

⁷ Daid Δ Salomoñicar Δ Δ roogad Δ Roboamicaru, Roboamicaru Δ roogad Δ Aviiasicar Δ , Aviiasicar Δ Δ roogad Δ Asacaru, ⁸ Asacaru Δ roogad Δ Josapaatacar Δ , Josapaatacar Δ Δ roogad Δ Joramacaru, Joramacaru Δ roogad Δ Usiasicar Δ ,

⁹ Usiasicar Δ Δ roogad Δ Jotamacaru, Jotamacaru

ʌroogadʌ Acasicaru, Acasicaru ʌroogadʌ
 Esequiiasicaru, ¹⁰ Esequiiasicaru ʌroogadʌ
 Manaseesicaru, Manaseesicaru ʌroogadʌ
 Amoñicaru, Amoñicaru ʌroogadʌ Josiiasicaru,
¹¹ Josiiasicaru ʌroogadʌ Jeconiiasicaru dai aa
 ismaacʌdʌ maamarai ʌgai. ʌgai oidacata
 dai aidʌsi ʌraígadʌ Babilooniana oidacami
 divia dʌvʌʌragadʌana ʌjudidíu dai maisapicami
 vuucai mui gʌdʌvʌʌragamu.

¹² Dai gooquiʌrʌ Jeconiiasicaru ʌroogadʌ
 Salatielicaru, Salatielicaru ʌroogadʌ
 Sorovaveelicaru, ¹³ Sorovaveelicaru ʌroogadʌ
 Aviudicaru, Aviudicaru ʌroogadʌ Eliaquiimicaru,
 Eliaquiimicaru ʌroogadʌ Asoracaru, ¹⁴ Asoracaru
 ʌroogadʌ Sodocar, Sodocar ʌroogadʌ
 Aquimicaru, Aquimicaru ʌroogadʌ Eliudacaru,
¹⁵ Eliudacaru ʌroogadʌ Eleasaracaru,
 Eleasaracaru ʌroogadʌ Matanacaru, Matanacaru
 ʌroogadʌ Jacocar, ¹⁶ Jacocar ʌroogadʌ Osee
 ismaacʌdʌ ʌrcunadʌ María dai María ʌrdʌdʌ
 Suusi ismaacʌdʌ ʌrʌCristo.

¹⁷ Tami gaagai baivustaama dan maacova
 oodami ismaacʌdʌ oidacata dai aidʌsi oidacata
 dai Avraañicaru abiaadʌrʌ asta aidʌsi oidacata
 dai Davicaru uucami tomasi maiʌʌsi ʌʌpana
 oida-cata dai ʌpʌ baivustaama dan maacova
 Davicaru abiaadʌrʌ asta aidʌsi ʌraí Babilooniʌrʌ
 oida-cami maisapicami vuucai ʌjudidíu Babilooniamu
 ʌgai maiʌʌscatai ʌʌpana oidacata dai ʌpʌ
 baivustaama dan maacova aidʌ abiaadʌrʌ asta
 aidʌsi vuusai ʌCristo, ʌgai maiʌʌscatai ʌʌpana
 oidacata dai.

¹ ΔSuusi BeleenΛΓΛ vuusai Judeea δΛVΛΛRΓIΛΓΛ, aidΛsidΛ ΔEroodΛsi Δrraícataδai ami δΛVΛΛRΓIΛΓΛ. Tai ami JerusaleenΛΓΛ Judeea δΛVΛΛRΓIΛΓΛ dada chiΛΛqui cΛCΛΛli. JerusaleenΛΓΛ sioma muidu oidacami siaa ΔΛmapΛCΛΓΛ Judeea δΛVΛΛRΓIΛΓΛ. ΔCΛCΛΛli ismaacΛδΛ ami dada cΛΛ maata nΛidi sisiaavugai. Siaalico padΛΓΛ dada ΔCΛCΛΛli, ² dai gatΛcacaimi daidΛ icaitimi:

—Vaaco daja aapimΛ judidíu gΛnraíga ismaacΛδΛ vuusai, nΛidi aatΛmΛ siaavugaigadΛ cascΛδΛ dada aatΛmΛ dai siaa duutuda ragai —ascaiti ΔCΛCΛΛli.

³ Dai aidΛsidΛ Δraí EroodΛsi maí gomaasi aliΛ duaadimu Δgai. Δgai poΛlilitadai isoidaca agai Δmai raí siΛgai camaitatΛaanΛda agaitadai. Dai VΛΛsi Δoodami JerusaleenΛΓΛ oidacami aliΛ duduaadimu ΔΛΡΛ. Δgai poΛlilitadai isΛtΛtΛaanΛdami istutuiditadai isgΛncocodagi. ⁴ TaidΛ ΔEroodΛsi Δmpagi VΛΛsi Δpapaali baitΛguucacamigadΛ, ΔΛmadu ΔmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ dai tΛcacai saaco vuusia agaitadai ΔCristo. ⁵ Tai Δgai aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—BeleenΛΓΛ tami Judeea δΛVΛΛRΓIΛΓΛ, dai Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ ooja sai pocaiti Diuusi:

⁶ IsmaacΛδΛ BeleenΛΓΛ oidaca agai Judeea δΛVΛΛRΓIΛΓΛ aa judidíu vaamioma siaa duutuadamu siaa judidíu.

Δgai saagida vuusia agai Δmo gΛΛ tΛaanΛdami.

Dai Δgai tΛaanΛdamu Δjudidíu.
Ascaiti Diuusi —astΛtΛdai Δgai.

⁷ Taid^Λ ^ΛErood^Λsi ^Λstocai vaí ^Λc^Λc^Λli ismaac^Λd^Λ dada siaalico pad^Λr^Λ, dai c^Λga t^Λcacai suu duucu g^Λmaasitu ^Λsiaavugai. ⁸ Dai gooqui^Λr^Λ ootoi ^ΛErood^Λsi ^Λc^Λc^Λli Beleenamu daid^Λ it^Λt^Λdai:

—Iimivurai dai gaaga ^Λali si^Λñi dai m^Λsi^Λscad^Λ t^Λgiagi v^Λr^Λai dadacai giñaagida nai aan^Λ ^Λp^Λ m^ΛΛ siaa duutudagi —ast^Λt^Λdai ^ΛErood^Λsi.

⁹⁻¹⁰ Pot^Λt^Λdai ^Λr^Λai taid^Λ ^Λc^Λc^Λli iji. Daid^Λ ^Λsiaavugai ismaac^Λd^Λ t^ΛΛ ^Λgai vaas^Λquioma mosbait^Λqui im^Λitadai. Taida c^Λquiva ^Λsiaavugai daama siaaco daacatadai ^Λali si^Λñi. Dai aid^Λsi ^Λc^Λc^Λli t^ΛΛ ^Λsiaavugai ali^Λ baig^Λn^Λli. ¹¹ Dai vaapac^Λc^Λai ami quii^Λr^Λ t^ΛΛ ^Λgai ^Λali si^Λñi ^Λmadu ^Λd^ΛΛd^Λ. Dai g^Λntootonac^Λd^Λ guuquiva dai siaa duutuli ^Λgai ^Λali si^Λñi dai gooqui^Λr^Λ cuupioo ^Λgai g^Λncajojooñiga dai oi ooro, dai cubimadali dai mirra. Mirra ^Λr^Λamo istumaasi chigian uuvadami. ¹² Dai gooqui^Λr^Λ Diuusi aagidi ^Λc^Λc^Λli coosigad^Λr^Λ sai camaiim^Λna siaaco daacatadai ^ΛErood^Λsi tai casc^Λd^Λ ^Λmai voiyamu s^Λli noonora ^Λgai.

¹³ Dai aid^Λsi canoonora ^Λc^Λc^Λli, ^Λmo Diuusi t^Λaañicarud^Λ g^Λmaasitu coosigad^Λr^Λ ^ΛOsee daid^Λ it^Λt^Λdai:

—Vañigiñi dai vaidacai goali si^Λñi ^Λmadu god^ΛΛd^Λ voopoivurai Ejiipituamu dai mom^Λca av^Λr daraaja asta si^Λscad^Λ g^Λnaagida aan^Λ. ^ΛErood^Λsi gaaga ^Λgai goali si^Λñi dai muaa ^Λlidi —ast^Λt^Λdai ^ΛDiuusi t^Λaañicarud^Λ.

¹⁴ Taid^Λ ^ΛOsee vañi dai tucar^Λ vaidacai ^Λali si^Λñi ^Λmadu ^Λd^ΛΛd^Λ Ejiipituamu. ¹⁵ Dai anaasi daraaja ^Λgai asta aid^Λsi muu ^ΛErood^Λsi. Aid^Λsi poduuc^Λai idui ^Λgai poduuc^Λai ^Λp^Λdui ismaac^Λd^Λ

maí ΔOsee siΔΔArquelao ΔrtΔaanΔdamicatadai JudeeΔrΔ gΔooga EroodΔsi vΔΔtarΔ, duaadicuitadai Δgai isimiagi gaamucu, tai coosigadΔrΔ aagidi Diuusi tΔaañicarudΔ sai Galileeamu iimΔna. ²³ Dai aΔcai GalileeΔrΔ dΔvΔΔriΔrΔ Nasareeta oidatu. AidΔsi poduucai idui Δgai poduucai ΔrΔdai ismaacΔdΔ aagai Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΔ saidΔ Δoodami pocaitiada agai saidΔ ΔSuusi ΔrNasareetΔrΔ oidacami.

3

¹ AidΔ tuigaco oidigana Judeea dΔvΔΔriΔrΔ divia ΔVuaana ismaacΔdΔ vapaconai Δoodami, ² daidΔ itΔtΔdai:

—Δma duucai avΔr gΔntΔtΔgito dai camaisoimaasi ivuaada casia miaadΔimi istuigaco Diuusi soiña agai oodami sai cΔΔgacΔrΔ oidacana —astΔtΔdai.

³ Idi Vuaana Δgai ismaacΔdΔ aagai ΔDiuusi ñiooquituldiadamigadΔ Isaíacaru aduucai ooja Δgai: Diuusi ootosa agai Δmo cΔΔli sai oidigana gamamaatΔtuldiña dai poduucai gaaagidamu Δgai:

“Caotoma divia agai gΔrtΔaanΔdamiga cascΔdΔ Δma duucai avΔr gΔntΔtΔgito dai camaisoimaasi ivuaada”.

Asduu ooja Isaía.

⁴ ΔVuaana yuucusidΔ cameyu vopodΔcΔdΔ duñisicatadai dai givuradΔ ogicΔdΔ duñisicatadai, dai soosoyi cuaadana ΔVuaana ΔΔmadu saivoli.

⁵ Vai dai vΔiña oodami vΔΔsi Judeea dΔvΔΔriaiñdΔrΔ JerusaleenaiñdΔrΔ dai aa ΔΔmapΔcΔrΔaiñdΔrΔ caΔca Δliditai istumaasi aagai ΔVuaana dai

ismaac^ΛΔ miaanai oidacatadai ^Λaqui Jordán ^ΛΛp^Λ.
 6 Dai ismaac^ΛΔ daan^Λiña Diuusi sai oig^Λdana soimaascamigad^Λ ^ΛVuaana vapaconaiña ami ^Λg^ΛΛ Jordán aqui^Λr^Λ.

7 D^Λmos aid^Λsi t^ΛΛ ^ΛVuaana ismuidutai fariseo ^ΛΛmadu saduseo daivimi sai ^Λgai vapaconana tai ^Λgai it^ΛΔdai:

—Aapim^Λ ismaac^ΛΔ daiv^Λi tami ansai g^Λnvapaconana ^Λpan ducami coocoyi ismaac^ΛΔ vopooyi siuu duucu cam^ΛΛjidagi vasoi, po^Λlidityi sai poduucai Diuusi camaisoimaasi g^Λntat^Λgito dai. ^ΛΛp^Λga g^Λaagai iss^ΛΛlic^ΛΔ ^Λma duucai g^Λntat^Λgito dai aapim^Λ dai camaisoimaasi ivuaadagi. 8 C^Λagac^Λr^Λv^Λr^Λ oidaca vai n^Λidiña aa m^Λss^ΛΛlic^ΛΔ ca^Λma duucai g^Λntat^Λgito dai camaisoimaasi ivuaada agai. 9 Dai maitav^Λr pov^ΛΛliada aapim^Λ m^Λsaid^Λ ^Λr^Λvraañicar^Λu cajiudad^Λ sai casc^ΛΔ c^Λagac^Λr^Λ g^Λnn^Λidi Diuusi. S^Λlic^ΛΔ ang^Λnaagidi sai Diuusi istutuidi isiduñiagi Avraañicar^Λu cajiudad^Λ asta idi ojoodiaiñ^Δr^Λ isip^Λliadagi. 10 Diuusi cabaig^Λduu issoimaa taatatuldagi maic^Λga tuutiac^ΛΔ ^Λpan duucai ^Λmo c^Λli ismaac^ΛΔ guicutai uusi ismaac^ΛΔ maic^Λgadu iibiada dai m^Λm^Λidi. Poduucai Diuusi ootosamu ^Λoodami ismaac^ΛΔ soimaasi ivueeyi m^Λca siaaco tomastuigaco m^Λca na taí. 11 Aan^Λ gia suudagic^ΛΔ g^Λnvapaconai sai n^Λidiña aa m^Λsai ca^Λma duucai g^Λntat^Λgito dai camaisoimaasi ivuaada agai. D^Λmos divia agai ^Λmai ismaac^ΛΔ g^Λnvapacona agai Diuusi Ib^Λad^Λc^ΛΔ sai g^Λn^ΛΛmadu daacana Diuusi Ib^Λad^Λ. Dai ^Λgai vaa n^Λida agai oodami ismaac^ΛΔ ^Λr^Λc^Λga ivuaadami

dai ismaac_Λd_Λ _Λrmaic_{ΛΛ}ga ivuaadami. _Λgai vaamioma viaa guvucadagai iñsaan_Λ. Aan_Λ maitistutuidi si_{ΛΛ}si istutuidi _Λgai. ¹² _Λmo c_{ΛΛ}li ismaac_Λd_Λ c_Λlivai t_Λligi bai tueeyi _Λt_Λligi daid_Λ _Λcosad_Λ m_Λm_Λidi. Poduucai iduñia _Λgai _Λgai ismaac_Λd_Λ divia _Λgai _Λoodamic_Λd_Λ. Ismaac_Λd_Λ vaavoitudai _Λgai iimia _Λgai t_Λvaagiamu dai ismaac_Λd_Λ maivaavoitudai Diaavora _Λmadu iimia _Λgai _Λgai siaaco tomastuigaco m_ΛΛcana tai —ast_Λt_Λdai _ΛVuaana _Λoodami.

¹³ Vaid_Λ _ΛSuusi Galilea d_Λv_{ΛΛ}ri amaad_Λr_Λ im_Λitadai dai aayi ami _Λg_{ΛΛ} Jordán aqui_Λr_Λ siaaco daacatadai _ΛVuaana sai _Λgai vacuaanana. ¹⁴ _ΛVuaana maitip_Λlidimi tuucamid_Λr_Λ isvacuaanagi daid_Λ it_Λt_Λdai _Λgai _ΛSuusi:

—Aan_Λava _Λgai dai g_Λaagai p_Λs_Λgiñvacuaanagi. ¿Tuip_Λsi aapi ip_Λlidi isaan_Λ g_Λv_Λvacuaanagi? —ast_Λt_Λdai _ΛVuaana.

¹⁵ D_Λmos _ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—Casi maiñioocada sioom_Λ _Λr_Λc_{ΛΛ}gai t_Λsiduñiagi istumaasi Diuusi ip_Λlidi —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

Taid_Λ _ΛVuaana ip_Λli. ¹⁶ Dai aid_Λsi mosva-coi _ΛVuaana _ΛSuusi taid_Λ _ΛSuusi vuusai suudagiñd_Λr_Λ. Tai otoma g_Λc_Λcupiooco _Λt_Λvaagi taid_Λ _ΛSuusi t_{ΛΛ} Diuusi Ib_Λad_Λ vai t_Λvai siaaco uucami daacatadai _Λgai _Λpa maasi _Λmo tugu. ¹⁷ Tai caidatu _Λmo ñiooqui t_Λvaagiñd_Λr_Λ daid_Λ icaiti:

—Idiav_Λr giñmara nai ali_Λ oig_Λdai aan_Λ. Dai aan_Λ ali_Λ baigiñ_Λlidi gooc_Λd_Λ —asc_Λiti _Λñiooqui.

¹ Taid Δ Diuusi Ib Δ ad Δ vaidacai Δ Suusi oidigamu, sabai Δ Diaavora iduiñtuldana Δ mo istumaasi istumaasi Diuusi maitip Δ lidi.

² Daid Δ Suusi maitauu goo coobai tasai dai goo coobai tucagi dai casc Δ d Δ biuugimucata dai.

³ Taid Δ Δ Diaavora miaad Δ r Δ c Δ quiva siaaco daacatadai Δ Suusi n Δ ida Δ lidityai sabai iduiñtuldana Δ mo istumaasi istumaasi Diuusi maitip Δ lidi daid Δ it Δ t Δ dai:

—P Δ saapi Δ rDiuusi marad Δ di, t Δ aañiñi goojoodai vai tascal Δ g Δ naatona —ast Δ t Δ dai Δ Diaavora.

⁴ D Δ mos Δ Suusi it Δ t Δ dai:

—Diuusi ñiooquid Δ r Δ icaity: “Maisiu mos Δ ca tascalic Δ d Δ istutuidi oodami isoidacagi, g Δ aagiava Diuusi ñiooquid Δ Δ p Δ ”, ascaily Diuusi ñiooquid Δ r Δ —ast Δ t Δ dai Δ Suusi.

⁵ Taid Δ Δ Diaavora vaidacai Δ Suusi Jerusaleenamu dai ami Δ g Δ quiuupaigad Δ r Δ Δ judidíu daama t Δ sagi, ⁶ daid Δ it Δ t Δ dai:

—P Δ saapi Δ rDiuusi marad Δ di, tabiaad Δ r Δ m Δ tana g Δ asi tuduid Δ . Pocaiti Diuusi ñiooquid Δ r Δ di:

Diuusi ootosamu g Δ t Δ t Δ aañicar Δ vaid Δ g Δ nuucaticana.

Sig Δ daagiadamu Δ gai g Δ nnoonovic Δ d Δ pai maisaraana aapi g Δ l Δ caso Δ mo odiana.

Ascaily Diuusi ñiooquid Δ r Δ —ast Δ t Δ dai Δ Diaavora.

⁷ Taid Δ Δ Suusi it Δ t Δ dai:

—Pocaiti Δ p Δ Diuusi ñiooquid Δ r Δ di: “Mait Δ aagai p Δ saagiadagi Diuusi said Δ iduuna Δ mo istumaasi mosn Δ ida Δ lidityai sabai giduuna”, ascaily Diuusi ñiooquid Δ r Δ —ast Δ t Δ dai Δ Suusi.

⁸ Tai ʌpamu ʌDiaavora vaidacai ʌSuusi ʌmo gʌʌ tuvidacamu dai abiaadʌrʌ tʌtʌʌgidi vʌʌsi gʌgʌr tʌtʌaanʌdami ismaacʌdʌ oidaga oidigi daama dai vʌʌsi oodami ismaacʌdʌ tʌaanʌi ʌtʌtʌaanʌdami, ⁹ daidʌ itʌtʌdai:

—Aanʌ angʌmaquiagi oigaragai pai tʌaanʌda vʌʌsi goovai pʌsginʌvuidʌrʌ gʌtootonacʌdʌ cʌquivagi dai giñsaa duutudagi —astʌtʌdai ʌDiaavora.

¹⁰ Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—Imʌdañi tabiaadʌrʌ Diaavora, pocaiti Diuusi ñiooquidʌrʌ: “Aliʌsi gʌaagai issiaa duutuadagi Diuusi dai mosʌca ʌgai ʌʌgiadagi”, ascaiti Diuusi ñiooquidʌrʌ —astʌtʌdai ʌSuusi.

¹¹ Taidʌ ʌDiaavora ii abiaadʌrʌ, tai dada Diuusi tʌtʌaañicarudʌ dai nuucagi ʌSuusi.

---

¹² Aidʌsi maí ʌSuusi ismaisapicatadai ʌVuaana ii Galilea dʌvʌʌriamu. ¹³ Dʌmos camaivii ʌgai Nasareetʌrʌ baiyoma Capernaumamu ii ʌgai dai mʌʌca oidaca agai. Capernauma ʌrgʌʌ suudagi ugidiana. ʌgʌʌ suudagi ugidiana ʌrNepatalicaru dʌvʌʌragadʌcatadai dai abaana Nepatalicaru dʌvʌʌragadʌ ʌrSebulonacaru dʌvʌʌragadʌcatadai. ¹⁴ Aidʌsi ʌSuusi ii gamucu aidʌ ʌpʌdui ismaacʌdʌ ooja Diuusi ñiooquituldiadamigadʌ Isaiʌcaru daidʌ icaiti:

¹⁵ Mui oodami sibʌaadʌrʌ oidacami oidaca agai Galileeʌrʌ Sebulonacaru dʌvʌʌragadʌrʌ dai Nepatalicaru dʌvʌʌragadʌrʌ ʌgʌʌ suudagi abaana Jordán aqui maigovai.

16 Dai ʿagai maimaatʿcamu Diuusi ñiooquidʿ dai aliʿ soimaasi ivuaadamu.

Dʿamos gooquiʿʿ caʿcamu ʿgai istumaasi gama-maatʿtulda ʿgai ʿcaʿʿgacʿʿ vuviaadami dai baigʿʿliadamu ʿgai.

Ascaiti Isaiʿcaru.

17 Aidʿ abiaadʿʿ ʿSuusi potʿʿdaiña ʿoodami:

—ʿma duuquiavʿʿ gʿntʿʿgito dai camaisoimaasi ivuaada. Casia miaadimi istuigaco soiña ʿgai Diuusi oodami sai cʿʿgacʿʿ oidacana —astʿʿdaiña ʿSuusi.

18 ʿSuusi gʿʿ suudagi ugidiamu sʿʿli imʿitadai Galileeʿʿ, dai tʿʿ gooca gʿnsiʿʿgʿmʿ. ʿmoco Simuñi Piiduru tʿʿgidu, dai ʿgʿmai Aandʿʿsi. ʿgai ʿrvatopa vuudamicatadai, dai suudarʿ dadai-tudai gʿnvatopa vuicaru. 19 Taidʿ ʿSuusi itʿʿdai:

—Giñoidʿvurai nai aana gʿnmaatʿtuldana mʿʿducatai gaagada aapimʿ oodami vaidʿ giñvaavoitudana —astʿʿdai ʿSuusi.

20 Tai ʿgai otoma anaasi viaa gʿnvatopa vuicaru dai oʿʿSuusi.

21 Dai baitʿquiooma tʿʿ ʿSuusi ʿʿpʿ gooca gʿnsiʿʿgʿmʿ. Jacovo ʿʿmadu Vuaana Sevedeo maamaradʿ. Vai ʿmo vaarcu ʿraana daraajatadai ʿʿmadu oogadʿ dai daraasdi gʿnvatopa vuicaru. Taidʿ ʿSuusi vaí. 22 Tai ʿgai otoma anaasi viaa ʿvaarcu ʿʿmadu gʿnooga dai oʿʿSuusi.

23 ʿSuusi vʿʿsi Galilea dʿvʿʿriana aimʿraitadai, dai vʿʿsi judidíu quiquiuupaigadʿʿ gaaagidimi isDiuusi soiña ʿgai oodami sai cʿʿgacʿʿ oidacana. Vʿʿsi istumaasi gaaagidiña ʿSuusi sʿʿlicʿdʿ

arcagaducami. Dai Suusi duduaaidimi mui oodami naana maasi coocodagai viaacami. ²⁴ Tai otoma maí vlassi Siria dlvassiarla oidacami istumaasi ivuaadana lSuusi, dai otoma vuaapi lgai lSuusi vlassi lcoococoidadl sai duduaaidana tomastuma coocodagai viaacami dai ismaacldl maitistutuiditadai isoiñldagi vaidl lSuusi duduaaidiña vlasscatal dai vuvaitu Diaavora tatlaañicarudl oodamiaiñdarl. ²⁵ Tai oí mui oodami lSuusi Galileeaiñdarl, dai Decapolisi dlvassriaiñdarl, dai vlassi Judeea dlvassriaiñdarl Jerusaleenaiñdarl dai aa lmapacarlaiñdarl, lglal aqui Jordán vasoñiomaiñdarl.

5

¹ Dai aidasi tll lSuusi vlassi loodami, tasai lmo giidiana dai ami daiva. Taidl lmaamatardamigadl glalmpagi lSuusi sicoli dai vlassi loodami. ² Vaidl lSuusi maamatatuldi daidl italdai:

³ —Diuusi clagacarl nldi vlasscatal ismaacldl maatl istagito isDiuusi soiñagi vaidl ivuaada lgai istumaasi Diuusi ipldi. Diuusi soiñamu vai lgai ivuaadana istumaasi Diuusi ipldi.

⁴ Diuusi clagacarl nldi lgai ismaacldl sivi soigalldi soimaasi ivuaadatai lgai Diuusi bai lliatudamu.

⁵ Diuusi clagacarl nldi lgai ismaacldl maigarducldl glalldi, lgal tlaanadamu oidigi utudiarl silascadl ugitiagi idi oidigi.

6 Diuusi cΛagacΛrΛ nΛidi Λgai ismaacΛdΛ sΛΛlicΛdΛ cΛagacΛrΛ oidaca Λlidi, Diuusi soiña agai Λgai vai poduucai oidacana.

7 Diuusi cΛagacΛrΛ nΛidi Λgai ismaacΛdΛ soigΛnΛlidi aacΛdΛ, Diuusi soigΛΛliadamu ΛgaicΛdΛ ΛΛpΛ.

8 Diuusi cΛagacΛrΛ nΛidi Λgai ismaacΛdΛ maisoimaasi ivuaada Λlidi. Λgai Diuusi Λmadu iimimu.

9 Diuusi cΛagacΛrΛ nΛidi Λgai ismaacΛdΛ soicΛi Λcocoadami sai camaitΛncocodaiña. Diuusi gΛmaamara duucai nΛijadamu.

10 Diuusi cΛagacΛrΛ nΛidi Λgai ismaacΛdΛ aa soimaa taatamituldi ivuaadatai Λgai istumaasi Diuusi ipΛlidi. Diuusi soiñamu vaidΛ apiaivuaada Λgai istumaasi Diuusi ipΛlidi.

11 Diuusi cΛagacΛrΛ gΛnnΛijadamu aapimΛ siΛΛscadΛ Λoodami gΛnaagiadagi soimaasi ñiooqui dai soimaasi gΛntaatamituldiadagi dai mΛsiΛΛscadΛ gΛnyaatagΛdagi, giñvaavoitudaitai aapimΛ.

12 DΛmos baigavΛr ΛnΛliada aapimΛ Diuusi gΛnmaaquimu Λmo istumaasi cΛagaducami tΛvaagirΛ, poduucai ΛΛpΛ soimaa taata ΔDiuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ ismaacΛdΛ ΛΛpΛga dada isaapimΛ.

13 IsmaicΛagacΛrΛ oidaca aapimΛ oodami maitipΛliadamu isvaavoitudagi Diuusi ñiooquidΛ poduucai isduucai Λmo oodami maitipΛlidiña iscuaadagi cuaadagai maiyoovicami. CascΛdΛ aliΛsi gΛaagai iscΛagacΛrΛ oidaca aapimΛ. NΛiditai aa iscΛagacΛrΛ oidaga aapimΛ poduucai ipΛliadamu Λgai isvaavoitudagi Diuusi ñiooquidΛ

damos ismaic^Λgac^Λr^ΛΛ oidaca aapim^Λ aid^Λ gia maisoic^Λi aapim^Λ oodami dai Diuusi gajiaad^Λr^ΛΛ g^Λnviaamu aapim^Λ.

¹⁴⁻¹⁶ Aliasⁱ arsoi^{ñi} cuudagi tucar^Λ. Poduucⁱ cai ^Λp^ΛΛ aliasⁱ arsoi^{ñi} aapim^Λ c^ΛΛgac^Λr^ΛΛ oidacⁱ vai poduucⁱai maat^Λna aa isducⁱcai Diuusi ip^Λlidi isoidacagi. V^ΛΛsi oodami g^Λnt^Λgito n^Λlidi isaapim^Λ arvaavoitudadami. Daid^ΛΛoodami n^Λlidityai isc^ΛΛgac^Λr^ΛΛ oidaga aapim^Λ siaa duutuadagi Diuusi g^Λrooga ismaac^Λd^ΛΛ t^Λvaagi^Λr^ΛΛ daja.

¹⁷ Maitav^Λr pov^Λn^Λliada aapim^Λ i^ñsaan^Λ divia dai mai^ΛΛgiada i^ñgai Diuusi s^ΛΛlicamigad^Λ dai mamaat^Λtuldiaragad^Λ ismaac^Λd^ΛΛ aagidi ^Λgai Moseesacaru dai g^Λñi^{ñi}ooquituldiadamiga, baiyoma divia aan^Λ dai ^ΛΛgiada i^ñgai. ¹⁸ S^ΛΛlic^Λd^ΛΛ ang^Λnaagidi sai si^ΛΛsi uucami c^Λaacagi oidigi v^ΛΛsi istumaasi aagai Diuusi moduucⁱai im^Λda agai mait^Λvⁱaa agai tomalaachi tomali ^Λmo oojai maimaigovai g^Λdaasa agai asta si^ΛΛscad^Λ ^Λp^Λdui v^ΛΛsi ismaac^Λd^ΛΛ viaa si^Λp^Λdu^{ñi}agi.

¹⁹ Cascad^Λ sioor^Λ ^Λmapiad^Λr^ΛΛ viaagi ^Λmo istumaasi Diuusi s^ΛΛlicamigad^Λai^ñd^Λr^ΛΛ, tomasi ^Λgai pol^Λlidi ismaisi g^Λaaagai isidu^{ñi}agi dai poduucⁱai mamaat^Λtuldiadagi ^Λoodami sai poduucⁱai ivuaadana ^Λgai maic^ΛΛga ivueeyi istumaasi Diuusi ip^Λlidi. Damos ^Λgai ismaac^Λd^ΛΛ ^ΛΛgiadagi Diuusi s^ΛΛlicamigad^Λ dai poduucⁱai mamaat^Λtuldiadagi ^Λoodami sai poduucⁱai ivuaadana ^Λgai gia c^ΛΛga ivueeyi istumaasi Diuusi ip^Λlidi. ²⁰ Aan^Λ ang^Λnaagidi aapim^Λ sai ^Λmamaat^Λtuldiadami Diuusi s^ΛΛlicamigad^Λ ^ΛΛmadu ^Λfariseo pol^Λlidi isc^ΛΛgac^Λr^ΛΛ oidaga damos

maitarvaavoi. AapimΛ aliΛsi glaagai issΛΛlicΛdΛ cΛΛgacΛrΛ oidacagi maisiu Λpan duuca i Λgai. DΛmos istΛtΛgitoda aapimΛ Λpan duuca i Λgai, Diuusi maitΛnsoiñamu iscΛΛgacΛrΛ oidaca aapimΛ.

---

²¹ AapimΛ cajioma mΛsaidΛ itΛtΛdai gΛnΛΛqui aaduñicarū: “MaitavΛr gacoodada, isΛmaadutai gamuaagi Λdudunucami glaagai isgatΛaañiagi muaaragai Λgai ΛpΛ”. ²² DΛmos aanΛ angΛnaagidi sai tomasioorΛ sioorΛ baamuagi gΛaduñi vui, dai sioorΛ galnaasi ñiioocadagi gΛaduñi vui, dai sioorΛ vuiirugami aagadagi gΛaduñi Diuusi soimaa taatatuldamu tomasi gΛnmamaatΛtuldiadamiga maipoduuca i gΛnmamaatΛtuldiadagi.

²³ Poduuca i isΛmaadutai imiagi ΛgΛΛ quiuupiamu dai siaa duutuda agadagi Diuusi dai ami tΛgituagi saidΛ idui Λmo istumaasi soimaascami gΛaduñi vui vai cascΛdΛ vui baamucagi ΛaduñdΛ, ²⁴ glaagai isvuusia Λgai abiaadΛrΛ dai mΛΛ nΛidagi gΛaduñi dai baiduñiagi ñiiooqui Λgai ΛΛmadu. Dai aidΛ gia Λpamu imiagi Λgai ΛgΛΛ quiuupiamu dai ami siaa duutudagi Diuusi.

²⁵ IsΛmaadutai soimaasi iduñiagi gΛaduñi vui vaidΛ ΛaduñdΛ vaidaquia i dudunucamiΛrΛ dΛmos baiyoma glaagai isbai duñia Λgai ñiiooqui Λgai ΛΛmadu voyiamu vai Λgai maivaidaquia i dudunucamiΛrΛ vaidΛ Λdudunucami tΛΛgidan tada Λsandaaru vaidΛ Λsandaaru maisagi. ²⁶ AanΛ gia gΛnaagidi sai maivuusian tada Λgai abiaadΛrΛ asta siΛΛscadΛ gaa namΛqui vΛΛsi mΛsiΛsi tañiagi.

---

27 AapimΛ cajioma sai ΛΛqui abiaadΛrΛ aduucai gΛaa: “Sai maitΛaagai isgoogosi gΛnducamicagi oodami”. 28 DΛmos aanΛ angΛnaagidi sai toma-sioora sioora galnaasi gΛntΛtΛgitodagi Λmo ooqui vui tomasi mΛΛcasdΛrΛ nΛidi Λgai, Λgai caΛpan Λsi soimaasi ivueeyi isΛΛmadu voimudai.

29 IsΛmaadutai nΛijadagi Λmo istumaasi dai gaΛΛsida aliadagi siΛΛpΛ Λma maasi soimaascami baiyoma gΛaagai ismainΛijadagi dai Diuusi ΛΛmadu imiagi dai maisiu ΛDiaavora ΛΛmadu imiagi. 30 IsΛmaadutai iduñia aliadagi Λmo istumaasi soimaascami gΛnoonovicΛdΛ baiyoma gΛaagai ispoΛliadagi Λgai ismainoonovΛ dai Diuusi ΛΛmadu imiagi dai maisiu ΛDiaavora ΛΛmadu imiagi. Poduucai aagai ΛSuusi sai Λoodami camaisoimaasi ivuaadana.

---

31 ΛΛqui aduucai gΛaagai ΛpΛ: “Tomasioora sioora dagituagi gΛooñiga gΛaagai ismaquiagi Λmo oojai siaaco aagadagi iscadagito”. 32 DΛmos aanΛ angΛnaagidi sai isΛmo cΛli dagituagi gΛooñiga, maiviaacatai istuisidΛ dagituagi, oodami poΛliadamu isΛooqui gogoosi gΛducami sai cascΛdΛ dagito ΛcΛli dΛmos ΛcΛli arduñidΛ ispoduucai tΛtΛgitodagi Λoodami, dai sioora vΛΛnagi Λmo ooqui dagitobarui Λgai soimaasi ivueeyi ΛpΛ.

---

33 AapimΛ cajioma ΛpΛ mΛsaidΛ itΛtdai gΛnΛΛqui aaduñicarΛ: “SiΛΛscadΛ Λmaadutai pocaitiadagi sai maatΛ Diuusi sai sΛΛlicΛdΛ iduñia agai Λmo istumaasi Diuusi vΛΛtarΛ aliΛsi gΛaagai

isidunhiagi”. ³⁴ Damos aan angnaagidi sai maitaagai isaagadagi Diusi tomastumaasicada. Gaaagai isaagadagi Diusi mosacaasi siascada sallyicada gaaagadagi dai sai siascada aagadagi isamo istumaasi arvaavoi maiaagadagi tvaagi maa ca gataani Diusi cascada, ³⁵ tomali maiaagadagi davarai ami daja Diusi cascada, tomali Jerusaleena ami gataanada agai Diusi garbaitacaaacamiga cascada. ³⁶ Dai tomali maiaagadagi gnmoomo aapima maitistutuidi istojatudagi siap tucutudagi tomali amo cuupai. ³⁷ Mosavar cho caitiada siap aj dai maitarcagagai isvaamioma aagadagi.

---

³⁸ Aapima cajioma isaqui gaaagai aduucai: “Isaadutai gagagaviagi gavuji pai camainaaada aapi gavujicada adudunucami viaa ispoduucai idunhiagi gaicada ap dai isaadutai gagagaviagi dai daitudagi gataatamu adudunucami viaa ispoduucai idunhiagi ap gaicada”. ³⁹ Damos aan angnaagidi: Maitaagai pasvui gasia aapi loomaligami baiyoma isamoco gagagaviagi gavuivasana dagitoni vai ajadaga gagagana ap. ⁴⁰ Isamoco vaama gacassagi dai gyaatagadagi gavoopoida aliditai gavaasaraga dagitoni vai balaicai gadaan vaasaraga ap. ⁴¹ Isaadutai gaaagidagi isoiña balaquia aapi cusuvida tomasi daan duucu uucami soinani asta uruunoco uucami. ⁴² Tomasioora soora gataanadagi amo istumaasi maacani aapi, dai soora gataanadagi amo istumaasi taniuvidicami taniuvidaani.

⁴³ AapimΛ cajioma ΛΛpΛ sai aduucai gΛaa ΛΛqui: “OigΛadañi gΛaduufi dai cΛΛdada gΛsaayu”.
⁴⁴ DΛmos aanΛ angΛnaagidi: OigΛadavurai gΛnsasayu, cΛΛgavΛr ñiioocada vui Λgai ismaacΛdΛ gΛñiiooquidi, cΛΛgavΛr ivuiidiada siorΛ gΛncΛΛdadagi, gamamadadavurai Λgai vΛΛtarΛ ismaacΛdΛ soimaasi ñiiooqui gΛnsuuligiadagi dai soimaasi gΛntaatamituldiadagi. ⁴⁵ Poduucai gΛmaatΛ isaapimΛ ΛrmaamaradΛ gΛrooga ismaacΛdΛ tΛvaagiΛrΛ daja. Λgai ootosdi tonoli cΛΛga tuutiacami dai maicΛΛga tuutiacami, dai Λgai ootosdi duuqui ismaacΛdΛ siaa duutudai dai ismaacΛdΛ maisiaa duutudai. ⁴⁶ Dai isaapimΛ oigΛadagi mosΛca Λgai ismaacΛdΛ gΛnoigΛdai aapimΛ poduucai siaadΛrΛ gΛnoidana Diuusi Λmo istumaasi. Asta maicΛΛga tuutiacami ΛpΛ poduucai ivueeyi di. ⁴⁷ Dai isviaatuldiada aapimΛ mosΛca gΛnaaduñi tuma cΛΛga ivueeyi aapimΛ asta Λgai ismaacΛdΛ maivaavoitudai Diuusi ΛpΛ poduucai ivueeyi di. ⁴⁸ CΛΛgavΛr ivuaada aapimΛ Λpan duucai gΛrooga ismaacΛdΛ tΛvaagiΛrΛ daja.

6

¹ SiΛΛscadΛ aapimΛ siaa duutuadagi Diuusi maitavΛr poduucai ivuaada mosipΛlidityai isgΛnnΛijadagi Λoodami dai cΛΛga ñiioocadagi aapimΛ gΛnvui, mΛspovuaada aapimΛ aidΛ gia gΛrooga ismaacΛdΛ tΛvaagiΛrΛ daja maitΛnoidamu tomali Λmo istumaasi. ² CascadΛ mΛsiΛΛscadΛ oidiadagi soituutuigami Λmo istumaasi maitavΛr poduucai ivuaada mosipΛlidityai isgΛnnΛijadagi

mastumaasi tagito aapim. ⁹ Cascada aduquiavar gamamadada:

Garrooga aapi pasmaacada tavaagiaru daja, aatama ipalidi isoodami gasiaa duutuadagi.

¹⁰ Vai otoma ana istuigaco gataana da agai aapi angami oidi daama.

Vaidu apaduuna mastumaasi aapi ipalidi tami oidi daama poduca isducai apavueeyi tavaagiaru.

¹¹ Garsoinañi tati viaaca aatama cuadagai tasiasi tagito sivi vataru.

¹² Garoigaldani garsoimaascamiga tasmaacada ivueeyi poduca tsducai oigaldi aatama agai ismaacada soimaasi garvuididi.

¹³ Maiti dagito isadiaavora garaagian taadacagi isidunia aatama soimaasi.

Ca maata aatama isaapi taragu baitacaacami tavaagiaru dai oidi daama tomastuigaco, dai aapi vaamioma viaa guvucadagai tomastuigaco istomali amo amai dai isiasi gaagai isvasi oodami gasiaa duutuadagi tomastuigaco.

Vasi gomaasi salicada apadunia agai poduquiavar gamamadada.

¹⁴ Masaapima oigaldiadagi aa silscada soimaasi ganvuidiada agai, Diusi garrooga ismaacada tavaagiaru daja ganoigaldiamu aapima gansoimaascamiga aru, ¹⁵ dai masaapima maioigaldiadagi aa aidu gia tomali Diusi garrooga maitanoigaldiamu gansoimaascamiga.

16 Masi^Λscad^Λ aapim^Λ gayunandudagi maitav^Λr soig^Λliadan vuaada ^Λpan duucaⁱ ^Λgai ismaac^Λd^Λ aagai ^Λmo istumaasi dai ^Λma maasi ivueeyi, ^Λgai soig^Λliadan vuaadana sai n^Λidiña oodami isyunandui ^Λgai. S^Λlic^Λd^Λ ang^Λnaagidi sai g^Λrooga ismaac^Λd^Λ t^Λvaagi^Λr^Λ daja maioidamu tomali ^Λmo istumaasi. 17 D^Λmos aapim^Λ masi^Λscad^Λ gayunandudagi mait^Λaagai m^Λsoig^Λliadan vuaadagi, 18 vai maimaat^Λna oodami m^Λsgayunandui. Vai mos^Λca Diuusi g^Λrooga maat^Λcana dai poduucⁱ ^Λgai g^Λnoidamu ^Λmo istumaasi c^Λg^Λducami.

19 Mait^Λaagai ist^Λt^Λgitodagi oodami is^Λmpaidi^Λdagi mui naana maasi tami oidigi daama siaaco maamarad^Λ uugiugai dai siaa g^Λv^Λueeyi istumaasi dai tami siaaco ^Λsivogami vapac^Λi dai ga^Λsidi. 20 Baiyoma g^Λaagai isivuaadagi v^Λasi istumaasi Diuusi ip^Λlidi dai ^Λgai maaquimu istumaasi t^Λgito t^Λvaagi^Λr^Λ. 21-23 Is^Λmpaidiada oodami mui naana maasi dai riricutuagi aid^Λ gia most^Λt^Λgitodamu ^Λgai g^Λv^Λustuidaga dai poduucⁱ ^Λgi g^Λv^Λvupuiirumadai dai maisoic^Λi aa dai maitistutiadamu ist^Λt^Λgitodagi istumaasi Diuusi ip^Λlidi isivuaada ^Λgai. Dai camait^Λt^Λgitoi istumaasi aagai Diuusi ñiooquid^Λr^Λ dai apiasoimaasi ivuaadana. Baiyoma g^Λaagai ist^Λt^Λgitodagi oodami istumaasi Diuusi ip^Λlidi isivuaadagi poduucⁱ gia soic^Λi ^Λgai aa.

24 Sioora mostatagitodagi isducatai gamaitacadagi mui tumiñsi agai gia maitistutuidi isaggiadagi Diuusi.

25 Ganaagidiana maitavar vuam anliada cuaadagaicada masmaacada ugia agadagi siapp mastumaasi iiya agadagi dai oidacagi, tomali yuucusicada masmaacada gnaada agadagi. Diuusi gndui aapima Diuusi gnmaa iibadagai agai gnsoiñamu isviaacagi cuaadagai dai yuucusi.

26 Naidavurai ujuurugi. Goovai maita asai tomali maita yoovai, tomali maibai tueeyi gnyoova trojara, vai vascara Diuusi grooga ismaacada tavaagiara daja maacai cuaadagai. Aoodami vaamioma namaga siujuurugi. 27 Cascada maitarsoiñi isnaana maasi tatagitodagi oodami. Tomali maitistutuidi istaajucami metro vaamioma gatacavaldiagi, tomasi naana maasi gatagitoi.

28 ¿Tuisida mosasi tatagitoiña oodami yuucusi? Aoodami gaagai isnajadagi isducatai garai yoosigai oidigana maita aata vaaadatai dai tomali maita iilutaitai. 29 Dai vascara ganaagidi

aanai sai tomali arai Salomoiñicaru ismaacada viaacatadai yuucusi cacagaducami vascara yuucusida maipan asi chigiamaaasi yoosigai.

30 Gaaagai isgantagito najadagi oodami vasoi. Chiilqui tasai dajiana guucacana dai gaacacai gamamaidi ooroiñara maitiipucatai cuaagi vai vascara Diuusi sigia maastudai, vasi vaamioma soiñana agai oodami isyuucustada. Vascara Aoodami maicaga vaavoitudai isDiuusi nuucada.

31 Cascada gaagai ismaivuum anliadagi oodami

dai maitaagai ispocaitiadagi: “¿Istumaasi ugimu aatama?” Siapa: “¿Istumaasi iimu aatama?” Siapa: “¿Istumaasi garaadamu aatama?”³² Vasi oodami ismaacada maivaavoitudai Diuusi mosaca gomaasi gantatagitoña, damos garooga ismaacada tavaagiara daja camaata isvasi gomaasi tagito aatama.³³ Baiyoma gaagai isipaliadagi oodami sai Diuusi soñana vai cagacara oidaca agai isducatai Diuusi ipalidi, siDiuusi soicadamu siviaacamu agai istumaasi tagitocagi.³⁴ Maitaagai issoimaasi gantaatamituldiadagi oodami naana maasi gantatagitoitai. Vas tasai naana maasi oidacana dai vascara Diuusi garnuucada aatama.

7

¹ Maitavar pocaitiadai: “Dañi ta soimaasi idui agai maiviaacatai istuisida pocaitiadagi”. Ispocaitiada aapima Diuusi potimu sai maicaga ivueeyi aapima pocaititai.² Ismaadutai gatagito najadagi soimaasi ismaacada ivuaadagi aduñda aidaga Diuusi gatagito najadamu soimaasi ismaacada ivuaadana agai apa.³ ¿Tuipasi gatagito naidi issoimaasi ivueeyi gaduñi dai maitatagito naidi isaapi vaamioma soimaasi ivueeyi?⁴ ¿Tuipasi maisiaa arai aapi?, sai potatadai gaduñi: “Dañi alia soimaasi ivueeyi aapi”, tatadai.

Dai maitatagito naidi isvaamioma soimaasi ivueeyi aapi.⁵ Api aramoco ismaacada agai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi. Apaga gaagai iscamaisoimaasi ivuaada aapi dai gooqiara aagidagi gaduñi sai camaisoimaasi ivuaadana.

MAsapiaaagiadamudai aapimΛ Diuusi ñiooquidΛ
 Λoodami ismaacΛdΛ cΛΛdai Diuusi mosgalnasi
 ñioocadamudai Λgai Diuusi vui dai soimaasi
 ivuiidiadamudai Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ.

6 CascΛdΛ maitΛaagai mAsapiaaagiada Diuusi
 ñiooquidΛ Λoodami ismaacΛdΛ cΛΛdai Diuusi dai
 maivaavoituda Λlidi.

7 AliasΛ gΛaagai mAsiapiataanΛdagi Diuusi
 istumaasi tΛgitocagi siΛgai gΛnsoicΛdamu
 sai viaacana istumaasi tΛgitocagi. 8 SioorΛ
 apiataanΛdagi Diuusi istumaasi tΛgitocagi Diuusi
 sΛΛlicΛdΛ soicΛdamu Λgai sai viaacana istumaasi
 tΛgitocagi.

9 ¿Baisoidaga Λmaadutai aapimΛ isgΛntaañiagi
 gΛnmara Λmo paana baisoidana aapimΛ Λmo
 odai? 10 ¿SiΛΛpΛ isbaoidana aapimΛ Λmo cooyi
 isgΛntaañia Λgai vatopa? 11 MAsaapimΛ ismaacΛdΛ
 maicΛΛ tuutuiga maataΛ oidi gΛnmaamara istu-
 maasi cΛΛgaducami, sioma cΛΛga gΛrooga is-
 maacΛdΛ tΛvaagiΛrΛ daja Λgai maacai istumaasi
 cΛcΛΛgaducami sioorΛ taanΛdagi.

12 Pocaiti Diuusi sΛΛlicamigadΛrΛ dai
 pocaiti ΛpΛ Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ.
 MAsumaasi ipΛliada aapimΛ isgΛnvuiidiadagi
 aa poduuquiavΛr ivuiidiada aapimΛ Λgai ΛpΛ.

13-14 SΛΛlicΛdΛ avΛr ipΛliada aapimΛ isDiuusi
 gΛnsoicΛdagi isΛΛgiada aapimΛ. Muidutai
 maitipΛlidi isDiuusi soicΛdagi. Sioma maisijaiga
 isΛgai ivuaadagi istumaasi ipΛlidi dΛmos Λgai gia
 iimimu Diaavora ΛΛmadu. AliΛ sijaiga oodami

vΛΛtarΛ isipΛliadagi isDiuusi soicΛdagi isΛΛgiada
 Λgai Diuusi, dai vaamioma chiΛΛquidu sioorΛ
 ΛΛgidi Diuusi dai Λgai gia iimimu Diuusi ΛΛmadu.

¹⁵ GΛnnuucadacavurai dai maitivuaada
 istumaasi gΛnaagiadagi ΛmamaatΛtuldiadami
 yaatavogami. Λgai gΛnΛΛmadu gΛnΛmpaidi
 ducami isvaavoitudadagi Diuusi ñiooquidΛ
 dΛmos maitΛrvaavoi isvaavoitudai Λgai.
 Λgai ipΛlidi isgΛnvupuiirumadagi mΛsaidΛ
 ΛrmamaatΛrdamigadΛcana dai oidifña mui
 naana maasi mΛstumaasi viaacagi. ¹⁶ AapimΛ
 istutuidi ismatiagi isbai sΛalicadΛ rDiuusi
 ñiñiooquituldiadamigadΛ Λgai ischo ΛpΛ, ΛgaicadΛ
 ismaacadΛ ivuaada Λgai. CΛΛga maata aapimΛ
 ismaitΛyoovai uuvasi uupariaiñdΛrΛ, tomali
 iigosi uuvasi dΛdΛdΛaiñdΛrΛ, poduucai ΛpΛ
 Λoodami yaatavogami maitistutuidi iscΛΛgacΛrΛ
 oidacagi. ¹⁷ Poduucai ΛpΛ oidaga uusi ismaacadΛ
 yoovi iibiadΛ dai oidaga aa uusi ismaacadΛ
 maiyoovi iibiadΛ. ¹⁸ Λmo uusi cΛΛgaducami
 maitistutuidi issoimaascagi iibiadΛ, dai Λmo
 uusi maicΛΛgaducami maitistutuidi iscΛΛgaducagi
 iibiadΛ. ¹⁹ VΛΛsi uusi ismaacadΛ maicΛcΛΛgaducagi
 iibiadΛ tami gardΛvΛΛragΛrΛ gΛguicumai dai
 taiyΛrΛ gΛmΛmΛidi. Poduucai ΛpΛ Diuusi soimaa
 taatatuldamu ΛmamaatΛtuldiadami yaatavogami
 ΛgΛΛ taiyΛrΛ ΛDiaavora ΛΛmadu. ²⁰ NΛiditai
 issoimaasi ivueeyi Λgai poduucai gΛmaata isΛgai
 Λryaatavogami.

²¹ Maisiu vΛΛscatai ismaacadΛ pocaitiadagi
 sai aanΛ rTΛaanΛdamigadΛ iimia agai siaaco

gataaani Diuusi mosaca agai ismaacada ivueeyi istumaasi ipalidi Diuusi garooga ismaacada tavaagiara daja. ²² Siasscada ajiagi istuigaco naida inagada aana vvasi oodami ismaacada arcanga ivuaadami dai ismaacada armaicanga ivuaadami amaasi muidutai povai inatadamu: “Taanadami aatama gamamaatatuldiña gñiooqui, dai gaguvucadagacada vuvaidiña Diaavora tataañicaruda oodamianara, dai gaguvucadagacada ivuaadana aatama mui naana maasi gagarducami”, iscaitiadamu agai. ²³ Damos aana potadamu: “Aapima tomali amo imidagai maitiñvaavoitu. Iimivurai tabiaadara. Aapima arsoimaasi ivuaadami”, antadamu aana —astadai Suusi.

²⁴ Daid itadai ara:

—Siora giñcacagi daida ivuaadagi istumaasi aagai aana agai arapan ducami amo calli ismaacada alia saituduga daida idui amo vaaqui damos araga calga coco davarai dai calgaducami darai simientogada. ²⁵ Tai duudu dai gapi daivusai suudagi dai cavami ava tai vascara maigai avaaqui calgaducata dai agai simientogada cascada. ²⁶ Damos siora giñcacagi dai maitivuaadagi istumaasi aagai aana agai arapan ducami amo calli vuirugami ismaacada mosoorai daama idui amo quii. ²⁷ Tai duudu dai gapi daivusai suudagi dai cavami ava tai gai avaaqui dai camitarsoiñi —astadai ASuusi.

²⁸ Aidasi canaatocai ñioo ASuusi, vaid aoodami camitaa isducatai gantatagituagi cacatai sila calga ñioocai ASuusi. ²⁹ Amo sallyicami viaacami

duucaí mamaatʌtuldi ʌgai dai maisiu ʌpan duucaí ʌmo mamaatʌtuldiadami Diuusi sʌʌlicamigadʌ ismaacʌdʌ aagai ʌmo istumaasi dai ʌma maasi ivueeyi cascʌdʌ.

8

¹ Aidʌsi ʌSuusi tʌvai giidiaiñdarʌ tai oí mui oodami. ² Tai miaadʌrʌ cʌquiva ʌmo cʌʌli ismaacʌdʌ viaacatadai ʌmo coocodagai ismaacʌdʌ duvaaldi gatuuçuga dai siaa duutuli ʌSuusi, daidʌ itʌtʌdai:

—Tʌaanʌdami pʌsipʌliadagi istutuidi aapi isgiñduaaidagi —astʌtʌdai ʌcʌʌli.

³ Taidʌ ʌSuusi taata gʌnovicʌdʌ daidʌ itʌtʌdai:

—Ipʌlidiana isgʌduaaidagi, duaadicami ivii —astʌtʌdai ʌSuusi.

Mospotʌi ʌSuusi taidʌ ʌcoocoadʌ duaadicami vii. ⁴ Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—Dañi, maitiaagiada tomali ʌmaadutai pʌsducatai dueeyi mosaiimi dai mʌʌ vuidʌrʌ cʌquiva ʌpaali dai oida istumaasi aagai Moseesacaru sʌʌlicamigadʌ vai nʌidiña ʌoodami pʌscadueeyi —astʌtʌdai ʌSuusi.

⁵ Aidʌsi mosaayi ʌSuusi Capernauumʌrʌ tai mi-aadʌrʌ cʌquiva ʌmo sandaaru tʌaanʌdamigadʌ. ʌgai ʌrromanu dai daañimi, ⁶ daidʌ itʌtʌdai:

—Tʌaanʌdami giñmara quiiyʌrʌ caatʌ maitistutuidi isaimʌrdagi dai aliʌ soimaa taataca coocodagai —astʌtʌdai.

⁷ Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—AanΛ gaamu imimu dai duaaidamu
—astΛtΛdai.

⁸ TaidΛ Λsandaaru tΛaanΛdamigadΛ aa noragi
daidΛ itΛtΛdai:

—TΛaanΛdami aapi vaamioma tΛaanΛi iñsaanΛ
cascΛdΛ maitΛaagai pΛssoigΛvuaadagi mosai
potΛi sai duaadΛna giñmara siΛgai duaadimu.

⁹ AanΛ viaa giñtΛaanΛdamiga, dai aanΛ viaa ΛpΛ
giñsandaaruga ismaacΛdΛ tΛaanΛi aanΛ, siΛΛscadΛ
aagida aanΛ Λmoco sai imΛna vai aimΛrai, dai
siΛΛscadΛ aagida aanΛ Λmai sai diviana vai
didivai, dai siΛΛscadΛ tΛaañia aanΛ Λmo istumaasi
giñpiooñiga vaidΛ ivueeyi —astΛtΛdai Λsandaaru
tΛaanΛdamigadΛ.

¹⁰ AidΛsi caΛ ΛSuusi imaasi, maitΛΛ istumaasi
gΛtΛgituagi daidΛ itΛtΛdai Λjudidíu ismaacΛdΛ oid-
itadai:

—SΛΛlicΛdΛ angΛnaagidi, sai garaaduñi
saagida maiquiaa nΛidi aanΛ tomali Λmoco
ispocaasi vaavoitudadagi siΛΛsi vaavoitudai idi
cΛΛli.

¹¹ AanΛ angΛnaagidi sai mui ismaacΛdΛ
maitΛrjudidíu aipaco oidacami vaavoituda agai
Diuusi ñiooquidΛ. Dai Λgai iimia agai tΛvaagiamu
mΛca siaaco gataaanΛi Diuusi dai Λmadu
daraaja agai AvraañicarΛ dai Isaacaru, dai
JacocarΛ.

¹² DΛmos Λjudidíu Λgai ismaacΛdΛ
polidi sai iimia agai mΛca siaaco gataaanΛi
Diuusi AvraañicarΛ cajiudadΛcatai, Λgai gia
maiviaacamu oigaragai isiimiagi. Diuusi ootosa
agai Λgai mΛca siaaco tomastuigaco tucamuga
dai suaanΛda agai Λgai dai aliΛ soimaa taataca
agai —astΛtΛdai ΛSuusi.

13 Dai amaasi ΔSuusi itΔtai Δsandaaru tΔaanΔdamigadΔ:

—ImΔdañi gΔquiiyamu dai pΔstumaasi vaavoi-tudai poduucai ΔpΔduuñimu —astΔtai.

Dai mospotΔ ΔSuusi tai dueeyi maradΔ Δsandaaru tΔaanΔdamigadΔ.

14 TaidΔ ΔSuusi ii Piiduru quiidiamu vai ami caatΔcatadai ΔPiiduru tuumudΔ aliΔ oiditadai toiñdagai. 15 TaidΔ ΔSuusi mostaata novidΔ tai dagito toiñdagai tai otoma vañi Δgai dai bibi gΔdadidacami.

16 Dai aidΔsi catuca taidΔ Δoodami vuaapi ΔSuusi mui oodami ismaacΔΔ viaacatadai Diaavora tΔtΔaañicarudΔ, taidΔ ΔSuusi mosali Δmo ñiooquicΔΔ vuvaitu vΔΔsi ΔDiaavora tΔtΔaañicarudΔ dai duduaadi vΔΔsi ΔcoococoidadΔ. 17 AidΔsi ΔpΔdui imaasi poduucai ΔpΔdui ismaacΔΔ aagai Isaía Diuusi ñiooquituldiadamigadΔ dai poduucai ooja aagaitai ΔCristo: “Δgai gΔrduduaaidamu”, ascaiti Isaía.

18 AidΔsi tΔΔ ΔSuusi isaliΔ muidu oodami Δgai sicoli, aagidi Δgai gΔmamaatΔrdamiga sai daivuñdana vaasadΔΓΔ ΔgΔΔ suudagi Galilea. 19 Tai Δmo mamaatΔtuldiadami Diuusi sΔΔlicamigadΔ miaadΔrΔ cΔquiva daidΔ itΔtai ΔSuusi:

—MamaatΔtuldiadami aanΔ gΔoidatucuda iñΔlidi tomasiaaco siaaco aimΔrda aapi —astΔtai.

20 TaidΔ ΔSuusi aa noragi daidΔ itΔtai:

—Cacaasiocai viaa g_{ant}Λ_ΛΛ_Λjoga dai ujuurugi viaa g_{ancoocosa}, d_{amos} aan_Λ ismaac_Λd_Λ viaa Λ_{mo} s_ΛΛ_{licami} maivaac_Λ —ast_ΛΛ_{dai} Λ_{Suusi}.

²¹ Dai Λ_{mai} ismaac_Λd_Λ Λ_rΛ_{Suusi} ma_{maat}Λ_{rdamigad}Λ_{catadai} pot_ΛΛ_{dai} Λ_{gai} Λ_{Suusi}:

—T_{Λaan}Λ_{dami} giñdagitoñi nai Λ_pΛ_{ga} m_{ΛΛ} yaasa aan_Λ giñooca dai gooqui_Λr_Λ g_{Λoidatucudagi} —ast_ΛΛ_{dai}.

²² Taid_Λ Λ_{Suusi} aa noragi daid_Λ it_ΛΛ_{dai}:

—Giñoidañi dai dagito vai Λ_{gai} ismaac_Λd_Λ Λ_rΛ_{pan} ducami coidad_Λ maitiñ_{ΛΛ}giditai yaasana g_{Λncoidad}Λ_{ga} —ast_ΛΛ_{dai} Λ_{Suusi}.

²³ Amaasi Λ_{Suusi} t_Λsai Λ_{mo} vaarcu_Λr_Λ Λ_Λmadu aat_Λm_Λ mamaat_Λrdamigad_Λ Λ_{gai}. ²⁴ Dai aid_Λsi g_{ΛΛ} suudagi daama iim_Λitadai Λ_{gai} tai ali_Λ cavami Λ_vΛ vai tai t_ΛΛsadai suudagi dai vaarcu Λ_{raana} vaac_Λ. Vaid_Λ Λ_{Suusi} coosocatadai. ²⁵ T_Λtai aat_Λm_Λ mamaat_Λrdamigad_Λ Λ_{gai} iji dai m_{ΛΛ} n_Λn_Λitu daid_Λ it_ΛΛ_{dai}:

—T_{Λaan}Λ_{dami} c_{ΛΛ}gac_Λr_Λ ig_Λr_{vuvaida} casiat_Λ yooga duudupi —ast_ΛΛ_{dai} aat_Λm_Λ.

²⁶ Taid_Λ Λ_{Suusi} aa noragi daid_Λ it_ΛΛ_{dai}:

—¿Tuim_Λsi duduaadimuca? Aapim_Λ maivaavoi_{tudai} iñsaan_Λ istutuidi isg_Λnnuucadacagi —g_Λr_tΛ_{dai} Λ_{Suusi}.

Dai vañi dai dodoligitu Λ_Λv_ΛΛ_{li} Λ_Λmadu Λ_gΛΛ su_{udagi} tai v_ΛΛ_{si} dodoli vii. ²⁷ T_Λtai aat_Λm_Λ mait_{ΛΛ} isducatai g_Λr_tΛ_Λg_{ituagi} daid_Λ icaiti:

—¿Istuma c_ΛΛ_{li} idi vai asta Λ_Λv_ΛΛ_{li} dai gog_{ΛΛ} su_{udagi} Λ_Λgidi? —caiti aat_Λm_Λ.

²⁸ Dai amaasi vaasadΛrΛ dΛgavusai Λgai ΛgΛΛ suudagi dai aayi Gadara dΛvΛΛrΛrΛ, tai vuvaaja gooca cΛcΛΛli camposantuaiñdΛrΛ Λgai viaacatadai Diaavora tΛtΛaañicarudΛ dai aliΛ oomaliga tomali oodami maitistutuidiña ismiaanai dΛgavuscΛdagi.

²⁹ Amaasi miaadΛrΛ guuquiva Λgai siaaco cΛaacatadai ΛSuusi dai iññaquimi daidΛ icaitimi:

—¿TuipΛsi gΛrΛΛmadu vapacΛi aapi Suusi Diuusi maradΛ maitiquiaa aΛcai istuigaco soimaasi gΛrtaatatulda agai aapi? —ascaiti Λgai.

³⁰ Dai bai miaanai abiaadΛrΛ ajioopaitadai mui tataisoli, ³¹ vaidΛ ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ daañimi ΛSuusi daidΛ itΛtΛdai:

—PΛsgΛrvuvaidagi idi cΛcΛΛliaiñdΛrΛ pai gΛrdagito tΛtai vaapaquia aatΛmΛ gotataisoliΛrΛ —astΛtΛdai ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ.

³² TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Iimivurai tudu —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ vuvuaaja ΛcΛcΛΛliaiñdΛrΛ dai tataisoliΛrΛ vaapa, taidΛ Λtataisoli koidam voopoi dai gΛΛ suudarΛ suuli dai vΛΛsi baicoi.

³³ TaidΛ Λnuucadacami tataisoli voopoi dai duduaadimutugai, dai mΛΛca gaaagidi quiiquiana vΛΛsi istumaasi ΛpΛdui, dai isducatai ΛpΛdui ΛcΛcΛΛlicΛdΛ ismaacΛdΛ viaacatadai ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ. ³⁴ Tai vΛΛscatai Λoidacami iji siaaco daacatadai ΛSuusi, dai tΛΛgacai daañimi sai imΛna ami dΛvΛΛriaiñdΛrΛ.

9

¹ Tai amaasi ΛSuusi tΛsai Λmo vaarcuΛrΛ, dai daivusai vaasadΛrΛ ΛgΛΛ suudagi dai Λpamu aayi

ΛΛgi gΔΔVΛΛragΔΔ. ² MΔtai uusiΔΔ vυaapi Δmo cΔΔli ismaacΔΔ maitistutuiditadai isoifΔΔdagi. Dai aidΔsi tΔΔ ΔSuusi isaliΔ vaavoitudai Δoodami potΔΔdai Δgai ΔcΔΔli coocoadΔ:

—Maiti soigΔΔliada giñaduñi, casiant oigΔli aanΔ vΔΔsi istumaasi soimaascami ismaacΔΔ ivuaadana aapi —astΔΔdai ΔSuusi.

³ Amaasi ΔΔmoco ΔmamaatΔtuldiadami Diuusi sΔΔlicamigadΔ aduucai gΔntΔΔgitoitadai: “Idi cΔΔli poΔliidi isΔDiuusi”, asΔΔliidi. ⁴ VaidΔ ΔSuusi maatΔcatadai istumaasi gΔntΔΔgitoi Δgai daidΔ itΔΔdai:

—¿TuimΔsi mosΔΔ soimaasi gΔntΔΔgitoi?
⁵⁻⁶ AanΔ viaa Δmo sΔΔlicami dai cascΔΔ viaa guvucadagai isoigΔldiadagi vΔΔsi soimaascamigadΔ oodami. DΔmos maisijaiga ispoduucai aagagi tomasiooΔΔ cascΔΔ sivi gΔntΔΔgidamu aanΔ issΔΔlicΔΔ viaa aanΔ guvucadagai isduaaidagi idi cΔΔli —astΔΔdai ΔSuusi ΔmamaatΔtuldiadami Diuusi sΔΔlicamigadΔ.

Dai amaasi itΔΔdai ΔSuusi ΔcΔΔli coocoadΔ:

—Vañigiñi dai bΔi gΔvaacosi dai noragi gΔquiiyamu —astΔΔdai.

⁷ TaidΔ ΔcoocoadΔ vañi dai nora gΔquiiyamu.
⁸ AidΔsi tΔΔ Δoodami imaasi, aliΔ duduaadimu dai siaa duutuli Diuusi, maacacai Δgai guvucadagai Δmo cΔΔli.

⁹ TaidΔ ΔSuusi ii abiaadΔΔ dai giñtΔΔ iñsaana daacatai gavuyi tumiñsi, dai povai iñtΔΔdai:

—Mataivo, giñoidañi —iñtΔΔdai.

Antai aanΔ cΔquiva dai oí.

¹⁰ Dai Δmo imidagai gacuaadatadai ΔSuusi Δmo quiiyΔΔ tai mui tumiñsi vuudami dai

aa soimaasi ivuaadami dada dai ami meesa vuid_ΛΛ daraaja Suusi _{ΛΛ}madu dai aat_ΛΛΛ mamaat_Λrdamigad_Λ _ΛSuusi _ΛΛ_Λ. ¹¹ D_Λmos t_{ΛΛ}gacai _Λfariseo g_Λrt_Λcacai aat_ΛΛΛ _ΛSuusi mamaat_Λrdamigad_Λ dai pov_Λrt_ΛΛdai:

—¿Tuisid_Λ gacueeyi g_Λnmamaat_Λtuldiadamiga tumiñsi vuudami dai soimaasi ivuaadami _{ΛΛ}madu? —g_Λrt_ΛΛdai.

¹² Vaid_Λ _ΛSuusi ca_Λ gomaasi daid_Λ it_ΛΛdai:

—_Λgi coococoidad_Λ t_Λgito gaduduaaidiadamī _Λmaicoococoidad_Λ mait_Λgito. ¹³ Maat_Λvurai aapim_Λ istaiya _Λlidi idi ñiooqui Diuusi ñiooquid_ΛΛ: “Aan_Λ maitip_Λlidi is_Λoodami giñoidiadagi naana maasi tomali maitip_Λlidi aan_Λ is_Λoodami coodadagi tuturu tomali sisiivatu aan_Λ giñv_{ΛΛ}tar_Λ, baiyoma ip_Λlidi aan_Λ sai soig_ΛΛ_Λlidiña oodami aac_Λd_Λ”. Aan_Λ andivia tami oidigi daama vai _Λsoimaasi ivuaadami _Λma duucai g_Λnt_ΛΛgitona dai camaisoimaasi ivuaadana. Ismaac_Λd_Λ polidi ismaisoimaasi ivueeyi siaad_ΛΛ _Λma duucai g_Λnt_ΛΛgitona —ast_ΛΛdai _ΛSuusi.

¹⁴ Amaasi _Λmamaat_Λrdamigad_Λ _ΛVuaana mi-aad_ΛΛ guuquiva siaaco daacatadai _ΛSuusi dai pot_ΛΛdai:

—Aat_ΛΛΛ _{ΛΛ}madu _Λfariseo duudatai maitacueeyi. ¿Tuisid_Λ aapi g_Λmamaat_Λrdamiga gacueeyi? —ast_ΛΛdai.

¹⁵ Taid_Λ _ΛSuusi aa noragi daid_Λ it_ΛΛdai:

—Aan_Λ gia _{ΛΛ}madu aim_Λrai giñmamaat_Λrdamiga casc_Λd_Λ gacueeyi goovai, d_Λmos si_{ΛΛ}scad_Λ _Λgai ismaac_Λd_Λ giñvuid_ΛΛ v_{ΛΛ}Λ giñmuaagi aid_Λ gia maitaugimu giñmamaat_Λrdamiga.

16-17 Tomali Λ maadutai maitistutuidi isvaavoitudagi istumaasi gamamaat Λ tuldi aan Λ dai apiavaavoitudadagi g Λ vaavoidaraga —ast Λ t Λ dai Λ Suusi.

18 Aid Λ sid Λ Λ Suusi aagaitadai imaasi tai ami divia Λ mo judidíu t Λ aan Λ damigad Λ dai g Λ tootonac Λ d Λ c Λ quiva Λ Suusi vuid Λ r Λ daid Λ it Λ t Λ dai:

—Giñmara ooqui utudama muu dai isaapi imiagi dai daama daasagi g Λ novi Λ pamu duaacan tada Λ gai —ast Λ t Λ dai Λ judidíu t Λ aan Λ damigad Λ .

19 Taid Λ Λ Suusi c Λ quiva dai ii Λ gai Λ madu dai aat Λ m Λ mamaat Λ r Λ damigad Λ Λ p Λ oí. 20 Amaasi Λ mo ooqui ismaac Λ d Λ cabaivustaama dan gooca uumigi soimaascata dai masaadaigad Λ miaad Λ r Λ c Λ quiva Λ gai Λ Suusi abaana dai gooquiamad Λ r Λ mostaata ugidiana daama vaasarad Λ . 21 Pov Λ Λ lidadai Λ gai: “Tomasi mos Λ ca daama vaasarad Λ taata aan Λ casc Λ d Λ caduaadian tada aan Λ ”, as Λ Λ lidi Λ ooqui. 22 D Λ mos Λ Suusi gooquiamaco n Λ n Λ ava daid Λ it Λ t Λ dai Λ ooqui:

—Baigi g Λ liada giñmara giñvaavoitu aapi casc Λ d Λ dueeyi —ast Λ t Λ dai.

Dai aid Λ todian duucaí Λ ooqui dueeyi.

23 Aid Λ si aayi Λ Suusi quiidí Λ r Λ t Λ aan Λ dami t Λ Λ Λ gai Λ iivadami cabaig Λ nducacata dai iivitulda agaitadai aid Λ m Λ si yaasa agaitadai Λ ali t Λ ji dai t Λ Λ mui oodami vai g Λ g Λ r Λ suaan Λ itadai. 24 Taid Λ Λ Suusi it Λ t Λ dai:

—Vuvaacquivurai tabiaad Λ r Λ , goali t Λ ji mait Λ rmuquiad Λ mosacooso goovai —ast Λ t Λ dai Λ Suusi.

Damos loodami mosasai pocaititai ASuusi.
 25 Aidasi cavassasi vuvaja loodami taidA ASuusi vaa dai bai amuuquiadA novidA tai agai vañi. 26 Dai vlassi aipacoga sicoli oidacami maí istumaasi pAdui.

27 Aidasi vuusai ASuusi abiaadA gooca mainAaadami oí agai dai iñaquimi daidA icaitimi:

—Aapi Davicaru cajiudadA ismaacA Diuusi maa amo sAllicami soigi gAllda aatAmAcA —tAtadai mainAaicA.

28 Dai aidAsidA ASuusi vaa amo quiiyA taidA mainAaicA abaana guuquiva taidA ASuusi tAcacai daidA itAtadai:

—¿Vaavoitudaimasi aapimA iñsaana istutuidi isgAnduduaaidagi? —tAtadai.

Tai agai aa noragi daidA itAtadai:

—AjA —tAtadai.

29 Amaasi ASuusi taata agai vuupuidA daidA itAtadai:

—PovAduña agai isducatai vaavoitudai aapimA —tAtadai.

30 Tai povAdui caduduaadicami vii. Amaasi ASuusi cAlga aagidi daidA itAtadai:

—MaitavA aagiada aapimA tomali amaadutai istumaasi idui aanA —tAtadai ASuusi.

31 Dai mosutudama vuvacAcai abiaadA tomasioora aagidimi aipacoga istumaasi iduitadai ASuusi.

32 Aidasi quiaa vuvaquimi AcAcAlli tai aa vuaa amo cAlli muudugami sai duaidana ASuusi. Agai viaacatadai amo Diaavora tAañicarudA. 33 Dai

vuvaidacai ΔSuusi ΔDiaavora tΔtΔaañicarudΔ tai bovasdΔrΔ gΔaagacai ñi∞∞ ΔcΔΔli. TaidΔ Δjudidíu maitΔΔ istumaasi gΔntΔtΔgituagi daidΔ icaiti:

—Tomali Δmo imidagai maitΔnΔidiña Δmo istumaasi pomaasi vΔΔsi gardΔvΔΔragΔrΔ —caiti Δjudidíu.

³⁴ DΔmos Δfariseo vui ñi∞∞cái ΔSuusi daidΔ icaiti:

—GocΔΔli vuvaidi Diaavora tΔtΔaañicarudΔ guvucadadΔcΔdΔ ΔbaitΔcΔaacamigadΔ ΔDiaavora tΔtΔaañicarudΔ —caiti.

³⁵ VaidΔ ΔSuusi aimΔraiña vΔΔsi aali quiiquiana dai aipaco ami dΔvΔΔriΔrΔ uugidiana mamaatΔtuldiña Δgai Δoodami judidíu quiiquiupaigadΔrΔ. ΔSuusi aagidiña Δoodami sai Diuusi soicΔda Δlidi oodami sai cΔΔgacΔrΔ oidacana. Dai duduaaidiña ΔSuusi tomastuma coocodagai viaacagi oodami.

³⁶ TΔΔgacai ΔSuusi mui oodami aliΔ soigΔΔli ΔgaicΔdΔ. Δgai aliΔ soigΔΔli vaamioma gataΔanΔitai Δromamano dai maitipu siorΔ soiñagi vai Δgi gataΔanΔdagi Δgai. Δgai Δpan ducami cañiiru maipastutuuruacami, maiviaacatai siorΔ nuucadacagi. ³⁷ Amaasi ΔSuusi povΔrtΔtdai aatΔmΔ ismaacΔdΔ ΔrmamaatΔrdamigadΔ:

—Tami oidigi daama oidaga mui oodami ismaacΔdΔ vaavoituda Δlidi Diuusi ñi∞∞quidΔ, dΔmos maitipu siorΔ aagidagi, chiΔΔquidu oodami ismaacΔdΔ gaaagidi Diuusi ñi∞∞quidΔ cascΔdΔ. Vai ismaacΔdΔ caΔca Δlidi Δpan ducami gΔΔpi yoovaragai dai yoovadami chiΔΔquidu. ³⁸ CascΔdΔ daanΔdavurai aapimΔ Diuusi ismaacΔdΔ ΔrtΔaanΔdami vai ootosana aa

gãñiñiooquituldiadamiga vai aagidana ñgai ñiooquidã
 ãoodami —gãrtãtãdã ãSuusi.

10

¹ Amaasi ãSuusi gãrvaí aatãmã baivustaama dan gooca tãsaidã ãrmamaatãrdamigãdcana dai gãrmaa sããlicami sai vuvaidiña aatãmã Diaavora tãtãããñicarudã oodamiaiñãdãrã dai duduaaididana oodami tomastuma coocodagai viaacami.

² Dai potããtãgidu aatãmã baivustaama dan gooca ãSuusi ojootosadã. ããpãgãdadã ãrSimuñi mãsmãacãdã Piiduru aagaiña ããpã, dai Aandãrãsi Piiduru suculidã, dai Jacovo ããmadu Vuaana Sevedeo maamaradã, ³ dai Piili, dai Bartolomé, dai Tomás, dai aanã Mataivo ismaacãdã ãrvuudamicatadãi tumiñsi, dai Jacovo Alfeo maradã, dai Leveo mãsmãacãdã Tãdeo aagaiña ããpã, ⁴ dai Simuñi ãgai ããmoco ismaacãdã vuidãrã caatãcana ãromamano, dai Uudasi Iscaliote ismaacãdã gooquiãrioma gatããgi ãSuusi.

⁵ Daidã ãSuusi gãrootoi vããscatai aatãmã tãsãi gaaagidana Diuusi ñiooquidã dai povãrtãtãdã ãgai:

—Maitãvãr iimi siaaco oidaga ãgai ismaacãdã maitãrjudidíu, tomali maivapacãda quiiquidãrã Samaalia dãvããriãrã oidacami, ⁶ baiyomãvãr iimi gãraaduñi judidíu ããmadu. ãjudidíu camãããgidi Diuusi ñiooquidã cascãdã ãjudidíu ããpã ducami cañiiru sibã iimiadã. ⁷ Iimivurãi dai aagida sai camãadimi istuigaco Diuusi soicãda ãlidi oodami sai cããgãcãrã oidacana. ⁸ Aanã gãnmaa

gυvucadagai mΛsai duduaaidiña ismaacΛdΛ vi-
aacagi Λcoocodagai ismaacΛdΛ duvaldi gatuucuga
dai ismaacΛdΛ Λma maasi coocodagai viaacagi
ΛΛpΛ dai duduaacaldavurai coidadΛ dai vuvai-
davurai Diaavora tΛtΛaañicarudΛ oodamiaiñdΛrΛ.
AanΛ gΛnmaa idi gυvucadagai dai maitΛntai tu-
miñsi, cascΛdΛ aapimΛ avΛr maitaanΛda ΛΛpΛ
mΛsmaacΛdΛ duduaaidagi.

⁹ Dai maitavΛr vuucai tumiñsi, ¹⁰ tomali maivuu-
cai gΛnmoraraaliga gaamu voiyamu. Mosali ΛΛmo
vaapasaragai avΛr vuucai dai maitavΛr vuucai aa
susuusacai tomali giicai. Λaata vυaadami viaa
sΛΛlicami mΛsbibiaadagi.

¹¹ MΛsiΛΛscadΛ ajiagi aapimΛ Λmo ali quiiyΛrΛ
vΛrai gaaga Λmo oodami cΛΛ tuigacami ismaacΛdΛ
vΛΛsi oodami siaa duutuadagi dai ami quiidiΛrΛ
Λgai avΛr gΛnuuliña asta mΛsiΛΛscadΛ iji aapimΛ
abiaadΛrΛ. ¹² MΛsiΛΛscadΛ aiya Λmo quiiyΛrΛ
vΛrai aagida Λoidacami sai Diuusi ipΛlidi
isiibΛstudacan taadacagi Λgai iibΛadΛ. ¹³ Dai
isami oidacami caΛca Λliadagi Diuusi ñiooquidΛ
dai sΛΛlicΛdΛ ipΛliadagi isDiuusi soiñagi vai
gΛniibΛstacan tadacagi Λgai aidΛ gia gΛniibΛstacan
tadacamu Λgai. Dai ismaicaΛca Λliada Λgai aidΛ
gia maitΛniibΛstacan tadacamu Λgai. ¹⁴ Dai
mΛsiaaco maitΛnmiadΛgida agadagi dai tomali
maitΛncaΛca Λliadagi vΛrai vυvaaqui abiaadΛrΛ
dai gigigida ΛdΛvΛΛrai gΛnΛΛcasuaiñdΛrΛ vai
poduucai maatΛna Λoodami ismaicΛΛga idui.
¹⁵ SΛΛlicΛdΛ angΛnaagidi sai siΛΛscadΛ Diuusi
nΛidagi ismaacΛdΛ ΛrcΛΛga ivυaadami dai
ismaacΛdΛ ΛrmaicΛΛga ivυaadami vaamioma
soimaasi taatatuldamu Λgai Λoodami ismaacΛdΛ

maitΛnmiaadΛgidagi siΛoodami ismaacΛdΛ
SodoomΛrΛ dai GomoorΛrΛ oidacatadai.

16 GΛnootosai aanΛ Λoodami saagida dai
ΛΛmoco aliΛ oomaliga dai soimaasi gΛntaatatulda
agai poduucai isduucai sΛsΛyi soivueeyi
cañiiru. CΛga avΛr gΛntΛtΛgitoca dai cΛga
tuutiaca vΛascatai vui. 17 DΛmos aapimΛ
gΛagagai mΛsΛjΛagi gΛnnuucadacagi, gΛntΛΛgida
magai dudunucami dai gΛngΛgΛgΛtudamu
aapimΛ quiquiupiΛrΛ. 18 Dai asta vaama
gΛntutusadamu oodami tΛtΛaanΛdami vuidΛrΛ
dai raraí vuidΛrΛ giñvaavoitudaitai aapimΛ,
poduucai istutiadamu aapimΛ isgiñaagadagi
Λgai vuitapi dai Λgai ismaacΛdΛ maitΛrjudidíu
vuitapi ΛpΛ. 19-20 DΛmos mΛsiΛascadΛ vaama
gΛntutusadagi aapimΛ dudunucamiΛrΛ maitavΛr
vuaam ΛnΛliada maimaatΛcatai istΛiyagi. Diuusi
IbΛadΛ gΛnsoicΛdamu vΛrai aagada mΛstumaasi
tΛgitocagi amaasi.

21 Dai oodami gatΛtΛgiada agai Λgi
gΛnsusuuculi dai gΛnsiisiagi dudunucamiΛrΛ
mΛsai coodaiña, dai dΛdΛdΛ gatΛtΛgiada agai Λgi
gΛnmaamara, dai maamaradΛ vuidΛrΛ vΛtΛca
agai gΛndΛdΛ dai gatΛaanΛdamu coodaragai ΛpΛ.
22 Dai vΛsi oidigi daama oidacami gΛncΛdada
agai giñvaavoitudaitai aapimΛ. DΛmos sioorΛ
apiagiñvaavoitudadagi siΛascadΛ uucami oidacagi
oidigi daama Λgai cΛgacΛrΛ vuvaaquimu.
23 MΛsiΛascadΛ soimaasi gΛntaatamituldiadagi
Λmo ali quiiyΛrΛ iimivurai sibΛacoga Λmai ali
quiiyΛrΛ. SΛlicadΛ angΛnaagidi sai maiquiaa

naatocai iimia agai aapimΛ vΛΛsi aali quiiquidΛrΛ
 Λjudidíu sidivimu aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo
 sΛΛlicami.

²⁴ Tomali Λmo mamaatΛrdami maivaamioma
 maatΛ siΛmaatΛ gamamaatΛtuldiadami
 dai tomali Λmo piooñi maivaamioma
 gataaanΛi siΛΛsi gataaanΛi gataaanΛdami.

²⁵ Isoimaasi taatamadagi ΛmamaatΛtuldiadami
 ΛmamaatΛrdamigadΛ ΛpΛ soimaa taatamaiña.
 Dai issoimaasi taatamadagi gataaanΛdamiga
 ΛpiooñigadΛ soimaasi taatamaiña ΛpΛ cascΛdΛ
 aapimΛ soimaasi taatamadamu ΛpΛ Λpan duucai
 aanΛ. Λoodami Diaavora giñaagaiña dai vaamioma
 galnaasi ñiooqui gΛnaagiadamu Λgai aapimΛ
 giñmamaatΛrdamiga.

²⁶ DΛmos maitavΛr ΛΛbiada Λoodami ismaacΛdΛ
 soimaasi gΛnduiña Λliadagi. CΛΛ maatΛ Diuusi
 vΛΛsi istumaasi iduñia Λliada Λgai aapimΛ gΛnvui
 dai Diuusi maasiuldamu vΛΛsi gomaasi siΛΛscadΛ
 nΛidagi Λgai ismaacΛdΛ ΛrcΛΛga ivuaadami dai
 ismaacΛdΛ ΛrmaicΛΛga ivuaadami. ²⁷ VΛΛsi is-
 maacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ Λgi daraajatai aatΛmΛ
 aagidavurai aapimΛ Λoodami vΛΛsi aipacoga oida-
 cami. ²⁸ MaitavΛr ΛΛbiada Λgai ismaacΛdΛ mu-
 mueeyi gatuucuga dΛmos maitistutuidi ismuaagi
 gaibΛdaga. BaiyomavΛr ΛΛbiada Diuusi ismaacΛdΛ
 istutuidi isotosagi gaibΛdaga ΛΛmadu gatuucuga
 mΛΛca siaaco oidaga ΛDiaavora.

²⁹⁻³¹ CΛΛ maatΛ aapimΛ isgΛgaagarai gooca uju-
 urugi Λmo sintavucΛdΛ dΛmos Diuusi vΛΛscΛrΛ
 nuucadacana. Λoodami maitistutuidi ismuaagi
 tomali Λmo urugi maimaacacai oigaragai Diuusi.

Dai Diuusi vaamioma gannuucada aapim Δ si Δ ujuurugi casc Δ Δ maitav Δ r duduaadicuda Diuusi gannuucadaca agai. Diuusi maata v Δ ascatai asta si Δ Δ j Δ quidu Δ Δ madutai cuucupad Δ .

³² V Δ ascatai ismaac Δ Δ g Δ nmaasiuldagi oodami vuitapi isgiñvaavoitudai aan Δ Δ Δ p Δ aagamu giñooga vuitapi ismaac Δ Δ t Δ vaagi Δ r Δ daja is Δ gai Δ r giñmaamara. ³³ Dai ismaac Δ Δ giñ Δ stocadagi oodami vuitapi aan Δ aagamu Diuusi g Δ rooga vuitapi ismaac Δ Δ t Δ vaagi Δ r Δ daja sai Δ gai mait Δ r giñmaamara.

³⁴ Maitav Δ r pov Δ n Δ liada aapim Δ ansai aan Δ divia sai siooma oidacana v Δ asi oodami maitav Δ r vaavoi baiyoma divia aan Δ vai oidacana cocodi. Ismaac Δ Δ maitiñvaavoitudai cocoadamu Δ gai ismaac Δ Δ giñvaavoitudai. ³⁵ Is Δ mo c Δ Δ li giñvaavoitudagi marad Δ vuid Δ r Δ caat Δ camu. Dai is Δ mo ooqui giñvaavoitudagi ooqui marad Δ vuid Δ r Δ caat Δ camu. Dai is Δ mo ooqui giñvaavoitudagi caasd Δ Δ Δ vuid Δ r Δ caat Δ camu. ³⁶ Dai poduucai aipaco g Δ nvpui v Δ Δ t Δ camu Δ oodami Δ Δ gi g Δ naadunum Δ .

³⁷ Tomasioor Δ sioor Δ maitiñvaavoituda Δ liadagi baamucai d Δ Δ Δ maimaaquimu aan Δ oigaragai is Δ r giñmamaat Δ r damicagi dai tomasioor Δ sioor Δ maitiñvaavoituda Δ liadagi baacoicai maamarad Δ maitip Δ lidityai isgiñvaavoitudagi oogad Δ maimaaquimu aan Δ oigaragai is Δ r giñmamaat Δ r damicagi. ³⁸ Dai sioor Δ maibaig Δ ducagi isoimaa taatagi dai asta muquiagi Δ mo curusiaba

giñvaavoitudaitai maimaaquimu aanΛ oigaragai isagai ΔrgiñmamaatΛrdamicagi. ³⁹ Dai sioorΛ giñvaavoitudadagi vai cascΛΔΛ Λoodami muaagi Δgai Diuusi ΛΛmadu oidacamu tomastuigaco dΛmos sioorΛ duaadicudagi mΛsmuaagi dai cascΛΔΛ pocaitiadagi sai maitiñvaavoitudai Δgai gia maiimimu Diuusi ΛΛmadu tΛvaagiamu.

⁴⁰ Dai sioorΛ ΛΛgidityai gΛncaΛcagi aapimΛ Δgai ΛΛgidityai giñcaΛ aanΛ ΛΛpΛ dai sioorΛ ΛΛgidityai giñcaΛ aanΛ Δgai ΛΛgidityai caΛ gΛrooga ismaacΛΔΛ giñootoi. ⁴¹ Dai sioorΛ ΛΛgidityai caΛ Λmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ Diuusi ootosadΛcatai Δgai, Δgai ismaacΛΔΛ ΛΛgidityai caΛ Diuusi maaquimu Λmo istumaasi Δpan duucaı gΛñiooquituldiadamiga. Dai sioorΛ ΛΛgidityai caΛ Λmoco ismaacΛΔΛ siaa duutudai Diuusi, siaa duutudaitai Δgai Diuusi, Diuusi maaquimu Λmo istumaasi cΛΛgaducami poduucı isduucı maa Δgai ismaacΛΔΛ siaa duutudai Diuusi. ⁴² Dai tomasioorΛ sioorΛ baigΛΛliaracΛΔΛ vasidagi Λmo avΛsi suudagi Λmoco ismaacΛΔΛ giñvaavoitudai, giñΛΛgidityai caΛ Δgai sΛΛlicΛΔΛ Diuusi maaquimu Δgai Λmo istumaasi cΛΛgaducami, tomasi mosvasidagi Λmo avΛsi suudagi —gΛrtΛtΛdai ΔSuusi.

11

¹ Dai aidΛsi naatocai gΛrmaamatΛtuli ΔSuusi aatΛmΛ mamatΛrdamigadΛ iji abiaadΛrΛ dai aagida ragai Diuusi ñiooquidΛ vΛΛsi aipaco sicoli oidacami.

2 ΔVuaana ismaacΛΔ vapaconaitadai Δoodami ΔgΛΛ aqui JordáñiΛRΛ maisacariΛRΛ daacatadai dai mai vΛΛsi istumaasi ivuaadatadai ΔSuusi. Amaasi ootoi gooca gΔmamaatΛrdamiga siaaco daacatadai ΔSuusi 3 sai tΛcacana sabai Δgai sΛΛlicΛΔ ΔRΛCristo ismaacΛΔ viaacatadai isdiviagi sabai gΛaagai isnΛΛRacagi Δmai.

4 TaidΛ ΔSuusi aa noragi daidΛ itΛtdai:

—MΛΛcavΛR aagida ΔVuaana vΛΛsi mΛstuma nΛidi dai caΛ. 5 Dai aagidavurai isducatai ismaacΛΔ mainΛΛaitadai casi istutuidi isnΛaadagi dai ismaacΛΔ maiajioopaitadai caajioopai, dai ismaacΛΔ viaacatadai gococodagai ismaacΛΔ duvaldi gatuucuga duduaadΛi, dai ismaacΛΔ maitΛtΛcaidacatadai catΛtΛcaidaga, dai coidadΛ duduaacarΛi dai soituutuigami vΛΛsi gΔmamaatΛtuldi isducatai cΛΛgacΛRΛ gΔVUVacΛi. 6 BaigΛΛliadamu siorΛ apiagiñvaavoitudadagi —tΛtdai ΔSuusi.

7 Dai aidΛsi caiji Δgai ismaacΛΔ ootoi ΔVuaana taidΛ ΔSuusi gΛaagacai aagidi Δoodami aagitai ΔVuaana dai potΛtdai Δgai Δoodami:

—AapimΛ iji mΛΛ oidigana siaaco daacatadai ΔVuaana. AapimΛ maatΛcatadai sai Δgai maitΛRΛmoco ismaacΛΔ aagai Δmo istumaasi dai Δma maasi ivueeyi. 8 AapimΛ iji mΛΛca siaaco daacatadai ΔVuaana. AapimΛ maatΛcatadai sai Δgai maitΛRΛmoco ismaacΛΔ cΛΛga dadapacami yuucustai. AapimΛ cΛΛga maatΛ sai ismaacΛΔ cΛΛga dadapacami yuucustai cΛcΛΛgaducami quiiquiΛRΛ oidaga gΔgar raí baabaquidΛRΛ. 9 AapimΛ iji mΛΛ oidigana nΛida Δlidityai Δmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ dai sΛΛlicΛΔ

angnaagidi sai Vuaana aa duiñdadΛ vaamioma namΛga siΛ aa duiñdadΛ vΛΛsi Λгаа Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ. ¹⁰ Diuusi ñiooquidΛrΛ pocaiti aagaitai ΛVuaana:

Ootosamu aanΛ Λmo ootosicami aapi Cristo gΛbaitΛqui vai Λgai aagidana Λoodami sai divia agai aapi daidΛ Λoodami Λma duuca gΛntΛgitomu dai camaisoimaasi ivuaadamu.

Ascaiti Diuusi. ¹¹ SΛΛlicadΛ angnaagidi sai vΛΛsi oodami saagidaiñdΛrΛ ΛVuaana ismaacadΛ vapaconaitadai Λoodami viaa goaa duiñdagai ismaacadΛ vaamioma namΛga sitomasmaascadΛ oodami aa duiñdadΛ, dΛmos vaamioma baigΛnΛlidi Λgai ismaacadΛ giñnΛidi dai giñvaavoitudai siΛVuaana.

¹² Aidasi divia ΛVuaana ismaacadΛ vapacoi Λoodami abiaadΛrΛ Λoodami gΛnaajagai vaavoituda aliditai gocΛgaducadΛ ñiooqui isducatai Diuusi soicΛi oodami sai cΛga gΛntΛgitocana.

¹³ Aidasi maiquia divia ΛVuaana Moseesacaru ΛΛmadu Λгаа Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ aagidi gΛrΛΛqui aaduñicaru dai ooja liivruΛrΛ isducatai Diuusi divia agaitadai dai gatΛaanΛda agaitadai tami oidigi daama Λmo imidagai.

¹⁴ Dai isaapimΛ vaavoitudagi istumaasi gΛnaagidi aanΛ aidΛ gia maatΛmu aapimΛ isΛrvaavoι isΛVuaana ΛpΛga divia iñsaanΛ dai gaaagidimi ansai aanΛ gooquiΛrioma divia iñagaitadai. Λgai idui Λaa duiñdagai ismaacadΛ Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ aagidi ΛΛquioma Eliiasicaru isiduñia agaitadai. ¹⁵ CΛgavΛr gΛntΛgito caΛca aapimΛ istumaasi gΛnaagidi aanΛ.

16 Sivi g_Λnaagidamu aan_Λ istumaasi _Λpan ducami _Λoodami sividad_Λ. _Λgai _Λpan ducami _Λaali ismaac_Λd_Λ plaas_Λr_Λ gat_Λt_Λv_Λiñ_Λ dai iñ_Λoquidiñ_Λ g_Λaaduñ_Λ daid_Λ it_Λt_Λdaiñ_Λ: 17 “Iva aat_Λm_Λ muusicoc_Λd_Λ m_Λtai maitatuutudai. Susuañ_Λ aat_Λm_Λ m_Λtai aapim_Λ maisoig_Λn_Λali”, ast_Λt_Λdaiñ_Λ. 18 Diviacai Vuaana _Λgai ismaac_Λd_Λ vapaconai _Λoodami dai _Λgai ali_Λ duudatai gayunanduiñ_Λ dai tomali _Λmo imidagai maitay_ΛΛdana istumaasi navamudaga. Mai aapim_Λ pocaitiñ_Λ sai _Λgai viaa _Λmo Diaavora t_Λaañ_Λicarud_Λ. 19 Dai diviacai aan_Λ ismaac_Λd_Λ viaa _Λmo s_Λalicami dai maiduudatai gayunandui dai gayi_Λyi mai pocaiti aapim_Λ giñ_Λparunaitai ansaid_Λ _Λrtuu naac_Λdami dai iit_Λracami tomasi tomali _Λmo imidagai mainavamucurui aan_Λ, dai ansaid_Λ _Λraduud_Λ tumiñ_Λsi vuudami dai aa soimaasi ivuaadami. V_ΛΛsc_Λr_Λ maimaata_Λ n_Λidi aapim_Λ isducatai Diuusi g_Λrsoi Vuaana _ΛΛmadu aan_Λ sai maat_Λna aat_Λm_Λ istumaasi g_Λaagai t_Λsiduñ_Λiagi —t_Λt_Λdai _ΛSuusi.

20 Amaasi _ΛSuusi g_Λaagacai aagidi _Λoodami si_ΛΛ soimaasi ivuaadana Corasiñ_Λi_Λr_Λ oidacami dai Betasaid_Λr_Λ oidacami dai si_ΛΛ soimaa taata _Λgai _Λgai. _Λsuusi ivuaadana mui naana maasi g_Λg_Λrducami Corasiñ_Λi_Λr_Λ dai Betasaid_Λr_Λ tai v_ΛΛsc_Λr_Λ mai_Λma duuca g_Λnt_Λt_Λgito dai apiasoimaasi ivueeyi ami oidacami casc_Λd_Λ _ΛSuusi bagaimi daid_Λ it_Λt_Λdai:

21 —Soogigi aapim_Λ Corasiñ_Λi_Λr_Λ oidacami dai Betasaid_Λr_Λ oidacami si_ΛΛ soimaa taatamu aapim_Λ. _Λoodami ismaac_Λd_Λ Tiior_Λr_Λ dai Sidooni_Λr_Λ oidacata dai maitarjudid_Λu dai maivaavoitudai Diuusi. Ist_ΛΛgimudai _Λgai istumaasi g_Λg_Λrducami m_Λsmaasi t_ΛΛ aapim_Λ

ʌgai gia ʌma duucaɪ gʌntʌʌgitomudai dai camaisoimaasi ivuaadamudai dai gʌnaadamudai yuucusi tutuucucami dai gʌncocomavadamudai mataicʌɖʌ dai poduucɪ tʌʌgidamudai aa oodami iscaʌma duucaɪ gʌntʌʌgito dai camaisoimassi ivuaada agai. ²² Dʌmos siʌʌscadʌ Diuusi nʌidagi ismaacʌɖʌ ʌrcʌʌga ivuaadami dai ismaacʌɖʌ ʌrmaicʌʌga ivuaadami vaamioma soimaasi gʌntaatatuldamu ʌgai aapimʌ siʌTiiroʌrʌ dai Sidooniʌrʌ oidacami. ²³ Dai aapimʌ judidíu Capernaumʌrʌ oidacami povai ʌnʌlidi masai iimia agai Diuusi ʌʌmadu baiyoma mʌiimia agai Diaavora ʌʌmadu. ʌoodami ismaacʌɖʌ Sodoomʌrʌ oidaga maitʌrjudidíu dai maivaavoitudai Diuusi dʌmos isʌgai tʌʌgimudai istumaasi gʌgʌrducami mʌsmaasi tʌʌ aapimʌ aidʌ gia Diuusi maiugitudamudai Sodoomʌrʌ oidacami quiaa oidacamudai oodami Sodoomʌrʌ. ²⁴ Dʌmos siʌʌscadʌ Diuusi nʌidagi ismaacʌɖʌ ʌrcʌʌga ivuaadami dai ismaacʌɖʌ ʌrmaicʌʌga ivuaadami vaamioma soimaasi gʌntaatatuldamu ʌgai aapimʌ siʌSodoomʌrʌ oidacami —tʌtʌdai ʌSuusi.

²⁵ Amaasi ʌSuusi potʌtʌdai Diuusi gʌooga:

—Giñooca aanʌ gia sʌʌlicʌɖʌ siaa gʌduutudai aapi apʌrbaitʌcʌaacami tʌvaagiʌrʌ dai oidigi daama. Aapi apʌtmaimaatʌtuli idi maasi ismaacʌɖʌ poʌlidi isʌrsastudugami, aapi maatʌtuli mosʌca ʌgai ismaacʌɖʌ maatia ʌlidi gʌmamaatʌtuldaraga. ²⁶ Cʌʌgaduava giñooca poduucɪ ipʌli aapi dai poduucɪ idui —tʌtʌdai ʌSuusi gʌooga.

²⁷ Dai apiamamaatʌtuldi ʌSuusi ʌoodami dai potʌtʌdai:

—Giñooca giñmaa vΛΛsiaΛcatai. AanΛ arDiuusi maradΛ dai tomali Λmaadutai maicΛΛga giñmaatΛ mosΛca giñooca dai tomali Λmaadutai maicΛΛga maatΛ giñooca mosΛca aanΛ ismaacΛdΛ armaradΛ Λgai. Dai vΛΛscΛrΛ oidaga aa ismaacΛdΛ maatΛ giñooca mosΛca Λgai ismaacΛdΛ aanΛ ipΛlidi sai maatΛna. ²⁸⁻²⁹ VΛΛscatai aapimΛ ismaacΛdΛ caoojogi ΛΛgiditai mamaatΛtuldaragadΛ ismaacΛdΛ gamamaatΛtuldi quiquiuupiΛrΛ, aapimΛ maitΛniibΛstacan tadaga gΛniibΛdaga gomaasicΛdΛ, giñvaavoitudavurai dai giñdagito nai aanΛ gΛnmamaatΛtuldiadagi dai ΛΛgiadavurai istumaasi gΛnmamaatΛtuldiada aanΛ. AanΛ maioojodai giñmamaatΛrdamiga dai maigΛΛducΛdΛ giñlidi aanΛ dai gΛniibΛstacan taadacamu aapimΛ. ³⁰ Maisijaiga isΛΛgiada aapimΛ giñmamaatΛtuldaraga —tΛtΛdai ΛSuusi.

12

¹ Amo imidagai ibΛstaragai tasΛrΛ Λsicami saagida imΛitadai ΛSuusi tΛtai aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ vaiñcumaimi tΛligi muuradΛ dai garnoonovicΛdΛ cΛlivaimi aatΛmΛ dai cuumimi. ² Vai Λmoco Λfariseo tΛΛgacai gomaasi potΛtΛdai Λgai ΛSuusi:

—Dañi gΛmamaatΛrdamiga ivueeyi aa duiñdagai ismaacΛdΛ maitipu oigaragai isivuaadagi ibΛstaragai tasΛrΛ —tΛtΛdai Λfariseo.

³ DΛmos ΛSuusi potΛtΛdai:

—CanΛidi aapimΛ Λoojai siaaco aagai ismaasi idui Davicaru Λmo imidagai aidΛsi Λgai ΛΛmadu aaduñdΛ biuugicoi. ⁴ Vaa Λgai ΛquiiyΛrΛ

siaaco siaa duutudaiña g_ΛΛ_Λqui aaduñicaru Diuusi dai uu _Λpaana daasdarad_Λ Diuusi ismaac_ΛΔ_Λ _ΛΛgi papaali viaacatadai oigaragai iscuaadagi _ΛΛgi poduucai viituli Moseesacaru casc_ΛΔ_Λ. Tai v_ΛΛsc_Λr_Λ vui Davicaru dai uu dai gomaasi mait_Λrsoimaascami. ⁵ Si_Λp_Λ can_Λidi aapim_Λ oojai siaaco oojisi Moseesacaru s_ΛΛlicamigad_Λ said_Λ _Λpapaali _Λg_ΛΛ quiuupaigad_Λr_Λ judidíu aata vuaadana ib_Λstaragai tas_Λr_Λ dai gomaasi mait_Λrsoimaascami. ⁶ D_Λmos aan_Λ ang_Λnaagidi sai aan_Λ cadivia dai vaamioma g_ΛΛagai aan_Λ si_Λdudunucami _Λg_ΛΛ quiuupi_Λr_Λ. ⁷ Aapim_Λ maimaata_Λ ca_Λ ist_Λiya _Λlidi idi ñiooqui Diuusi ñiooquid_Λr_Λ ismaac_ΛΔ_Λ pocaiti: “Aan_Λ ip_Λlidi isaapim_Λ soig_ΛΛliadagi aac_ΛΔ_Λ maisiu mos_Λcaasi giñdadaadiadagi naana maasi istumaasi dai coodadagi tutuuru dai sisiivatu dai giñdadasdiadagi”, ascaiti Diuusi. Ismaat_Λ ca_Λcamudai aapim_Λ gomaasi aid_Λ gia maig_ΛΛpi_Λr_Λ vuupadamudai giñmamaat_Λr_Λdamiga. Goovai maitivueeyi tomali _Λmo istumaasi soimaascami. ⁸ Aan_Λ viaa _Λmo s_ΛΛlicaami casc_ΛΔ_Λ viaa aan_Λ s_ΛΛlicami isaagagi istumaasi _Λp_Λduñiagi ib_Λstaragai tas_Λr_Λ —t_Λt_Λdai _ΛSuusi.

⁹ Amaasi ii _ΛSuusi abiaad_Λr_Λ dai vaa _Λg_ΛΛ quiuupaigad_Λr_Λ judidíu. ¹⁰ Vai ami c_Λaacatadai _Λmo c_ΛΛli ismaac_ΛΔ_Λ gaquisapicatadai _Λmo novid_Λ, vaid_Λ _Λfariseo gaagaitadai istuuc_ΛΔ_Λ g_ΛΛpi_Λr_Λ vuaajagi _ΛSuusi dai t_Λcacai dai pot_Λt_Λdai:

—¿Oidagasi oigaragai isduaaidagi _Λmo coocoad_Λ ib_Λstaragai tas_Λr_Λ cho sio?— t_Λt_Λdai _Λfariseo.

¹¹ Taid_Λ _ΛSuusi aa noragi dai pot_Λt_Λdai:

—¿Maacada aapima maiotoma vañigidana gansoiga cañiiru issibacai daccara gasiagi agai tomasi aribastaragai tasara? ¹² Dai amo oodami vaamioma namaga isamo cañiiru. Poduucai tudu oidaga oigaragai isivuaadagi amo istumaasi cagaducami ibastaragai tasara —tatadai asuusi.

¹³ Amaasi potatadai asuusi acalli:

—Giñuuliñdañi ganovi —atadai.

Dai mosuuliñi agai ganovi tai cacaga duaadicami vii anpan duucai agamai novida.

¹⁴ Amaasi vuvaaja afariseo abiaadara daida icaiti:

—Isducatai iduunimu aatama dai muaamu gosuusi —ascaiti.

¹⁵ Dai aidasi mai asuusi gomaasi, ii abiaadara tai mui oodami oi. Taida asuusi duduaadi vasi acococoidada. ¹⁶ Dai aagidi agai oodami sai maiaagaiña siora agai. ¹⁷ Aidasi anpani gomaasi aidanpani ismaacada ooja Isaiá sai pocaiti Diusi:

¹⁸ Idi argiñpioñiga ismaacada acovusaitu ana. Dai alia oigadai ana goovai dai baigiñlidi goocada.

Giñibadaga imia agai goovai amadu.

Dai goovai aagida agai oodami ismaacada maitarjudidíu sai Diusi oigaldi soimaasi ivuaadami.

¹⁹ Dai goovai maicocoaada agai oodami dai maiiñacada agai caayana.

²⁰ Dai duduaaidiada agai acococoidada dai cagacara vuvaida agai soimaasi ivuaadami.

Dai amo imidagai goovai taiyara daituda agai adiaavora siaaco tomastuigaco macana.

²¹ Dai Δgai ismaacΔΔ maitΔrjudidíu vaavoituda agai istumaasi aagai giñpiooñiga dai poduucai tomastuigaco Diuusi Δmadu daraaja agai.

Ascaiti Diuusi, asduu ooja Isaía.

²² Amaasi mΔtai vaidacai Δmo cΔli mainΔadami dai muudugami mΔca siaaco daacatadai ΔSuusi. ΔcΔli viaacatadai Δmo Diaavora tΔaañicarudΔ taidΔ ΔSuusi duaadi Δmuudu tai Δgai istui isñiooquiagi. ²³ TaidΔ Δoodami maitΔ isducatai gΔntΔΔgituagi tΔgacai gomaasi, daidΔ icaiti:

—Davicarū cajiudadΔ lienΔ goovai ismaacΔΔ catΔvΔpi ΔpΔui isnΔnΔra aatΔmΔ, ismaacΔΔ Diuusi daasa agai saidΔ Δrraícana Δpan duucai gΔraduuñi Davicarū Δrraícata dai —ascaiti Δoodami.

²⁴ DΔmos aidΔsi Δfariseo caΔ gomaasi pocaiti:

—Idi cΔli vuvaidi Diaavora tΔaañicarudΔ Diaavora guvucadadΔcΔΔ —ascaiti Δfariseo.

²⁵ DΔmos ΔSuusi maatΔcatadai istumaasi gΔntΔgitoitadai Δgai dai potΔtdai:

—IsΔdudunucami mosaipaco gΔncocoadagi camaitistutuidi isapiagatΔaanΔdagi, isaipaco gΔncocoadagi ΔmapΔcΔrΔ oidacami ugitimu Δoodami dai baabaquidΔ suuligimu. Dai isaipaco gΔncocoadagi Δmo adunumΔ vΔsi ugitimu Δgai. ²⁶ Poduucai ΔpΔ isΔDiaavora Δgi vuvaidagi Diaavora tΔaañicarudΔ poduucai isduucai icaiti aapimΔ Δgai poduucai Δgi gΔcocodagi otoma camaitatΔaanΔdan tada Δgai. ²⁷ AapimΔ pocaiti ansai aanΔ vuvaidi Diaavora tΔaañicarudΔ Diaavora guvucadadΔcΔΔ.

Siarvaavoicamudai isDiaavora guvucadadΛCΛΔΛ vuvaidi aanΛ Diaavora tΛtΛaañicarudΛ aidΛ gia aapimΛ gΛnaaduñi vuvaidi Diaavora tΛtΛaañicarudΛ Diaavora guvucadadΛCΛΔΛ ΛpΛ. Λgi Λgai gΛnaagidamu ismaitarvaavoi isDiaavora guvucadadΛCΛΔΛ vuvaidi Diaavora tΛtΛaañicarudΛ aanΛ Λmadu Λgai. ²⁸ Baiyoma Diuusi IbΛadΛ guvucadadΛCΛΔΛ vuvaidi aanΛ Diaavora tΛtΛaañicarudΛ dai poduucai CΛΛ maatΛ aapimΛ iscaayi istuigaco Diuusi soicΛda Λgai oodami sai CΛΛgacΛrΛ oidacana.

²⁹ Suusi Cristo vaamioma viaa guvucadagai isΛDiaavora cascΛΔΛ istui isvuvaidagi Diaavora tΛtΛaañicarudΛ oodamiaiñdΛrΛ.

³⁰ SioorΛ maitiñvaavoitudadagi Λgai giñvuidΛrΛ vΛΛtΛ, sioorΛ maitiñsoiña aagiadagi Λoodami isducatai CΛΛgacΛrΛ vuvaquia Λgai, Λgai sobicΛi sai maivaavoitudana dai maicΛΛgacΛrΛ vuvacΛna.

³¹ CascΛΔΛ aanΛ angΛnaagidi sai vΛΛsi istumaasi soimaascami ismaacΛΔΛ ivueeyi Λoodami gΛoigΛldi dai vΛΛsi istumaasi galnaasi ismaacΛΔΛ aagadagi oodami gΛoigΛldi dΛmos sioorΛ soimaasi ñiooqui aagadagi Diuusi IbΛadΛ vui Λgai gia maiviaa gΛoigΛldaraga. ³² Dai tomasioorΛ ismaacΛΔΛ giñvui ñioocadagi aanΛ ismaacΛΔΛ viaa Λmo sΛalicami Λgai gΛoigΛldi dΛmos sioorΛ soimaasi ñiooqui aagadagi Diuusi IbΛadΛ vui Λgai gia maiviaa gΛoigΛldaraga tomali Λmo imidagai.

³³ IspoΛlidi aapimΛ ansai aanΛ ivueeyi Diaavora aa duiñdadΛ mosavΛr gΛntΛgito nΛijada aapimΛ istumaasi ivueeyi aanΛ dai poduucai maatΛmu aapimΛ sai istumaasi ivueeyi aanΛ ΛrDiuusi aa

duiñdad^Δ maisiu ^ΔDiaavora aa duiñdad^Δ. Poduucai isduucai ^Δmo uusi ^Δga^Δgaducami ^Δga^Δgaducami iibiatai dai ^Δmo uusi maic^Δga^Δgaducami maic^Δga^Δgaducami iibiatai. V^Δasi uusi ^Δga^Δga g^Δmaat^Δ iibiad^Δr^Δ. ³⁴ Aapim^Δ ivuaadana naana maasi soimaascami. Siaad^Δr^Δ istuid^Δna aapim^Δ isaagagi ^Δmo istumaasi ^Δga^Δgaducami soimaasi ivuaadatai. V^Δasi ismaac^Δda aagai ^Δmo oodami ib^Δad^Δaiñd^Δr^Δ vusac^Δi. ³⁵ ^Δmo ^Δali ^Δga^Δ tuigacami viaa naana maasi ^Δga^Δga^Δgaducami g^Δib^Δdag^Δr^Δ casc^Δda aagai naana maasi ^Δga^Δga^Δgaducami. Dai ^Δmo ^Δali maic^Δga^Δ tuigacami viaa naana maasi soimamaascami g^Δib^Δdag^Δr^Δ casc^Δda aagaiña ^Δgai naana maasi soimamaascami. ³⁶⁻³⁷ Dai aana ang^Δnaagidi sai si^Δascad^Δ Diuusi n^Δidagi ismaac^Δda r^Δga^Δga ivuaadami dai ismaac^Δda r^Δmaic^Δga^Δga ivuaadami ^Δgai soimaa taatatuldamu v^Δascatai ismaac^Δda galnaasi ñi^Δocai, dai Diuusi maisoimaa taatatuldamu ismaac^Δda ^Δga^Δga ñi^Δocai —t^Δt^Δdai ^ΔSuusi.

³⁸ Amaasi ^Δamoco ^Δfariseo ^Δmadu ^Δmamaat^Δtuldiadami Diuusi s^Δalicamigad^Δ pot^Δt^Δdai ^Δgai ^ΔSuusi:

—Mamaat^Δtuldiadami n^Δida r^Δlidi aat^Δma siduñia aapi ^Δmo istumaasi g^Δducami —t^Δt^Δdai.

³⁹ Taid^Δ ^ΔSuusi aa noragi daid^Δ it^Δt^Δdai:

—Aoodami maic^Δga^Δga tuutiacami giñ^Δagidi ansaid^Δ iduuna ^Δmo istumaasi g^Δducami ^Δgai vuitapi d^Δmos mait^Δgimu ^Δgai ^Δmai istumaasi g^Δducami mos^Δca ^Δistumaasi g^Δduc^Δda ismaac^Δda idui Diuusi ootosacai Joonasi gaamu Ñiñiviamu.

⁴⁰ Dai poduucai isduucai Joonasi ^Δraana

daacatadai avatopa gducada vaica tasai dai vaica tucagi poduucai aan ismaacada viaa amo samicami yaasapicamu vaica tasai dai vaica tucagi. ⁴¹ Dai siascada caiyagi istuigaco Diuusi naida agadagi oodami sividada ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami amaasi aagamu Diuusi sai ismaacada Niñivira oidacatadai aqumaitargapira vatacamidamos aapima gia samicada gpirava, Niñivira oidacami ama duucai gantagito dai camaisoimaasi ivuaada agai aidasi Joonasi aagidi Diuusi ñioquida cascada. Dai tami daja aan sivi dai vaamioma rtaanadami aan siJoonasi dai aapima maitiñagiditai ca. ⁴² Dai siascada caiyagi istuigaco Diuusi naida agadagi oodami sividada ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami amaasi aagamu Diuusi isooqui aquida ismaacada rbaitacaamicatadai mala Siipava caga gatagito agai macasdava divia dai caaca agai istumaasi aagai Salomoni ismaacada ramo taanadami saitudugami. Dai tami daja aan sivi dai vaamioma rtaanadami aan siSalomoni mai aapima maitiñagiditai ca —tatadai Suusi.

---

⁴³⁻⁴⁵ Aoodami sividada soimaasi ivuaadami rapan ducami amo cali ismaacada ibadava daja amo Diaavora taañicaruda. Siascada aDiaavora taañicaruda vuusiagi acaliaiñdava oidigana aimraña dai gaagaiña siaaco gaibastagi dai siascada maita gia agai siaaco pova alidiña: “Apamu animiagi giñquiyamu iñsiaadava vuusai”, asalidiña. Dai siascada apamu ami divia

Agai dai tAtAgaiña ACALi ApAn duucaI AMo quii siaaco maitiipu oidacami dai cAgA voisiqicami dai cAgA baiduñisicami. Dai amaasi Agai aimAraiña dai vuaapaiña APpA cuvaracami Diaavora tAtAañicarudA, ismaacAdA Arvaamioma soimaascami siAgai. Dai Agai AMadu VAsi Agaa vapacAña ami cAlIARa dai ami oidacana dai poducaI vaamioma soigA vuaadana Agai isvaasQuioma. PoducaI APduuñimu APpA idi oodamicAdA sividadA soimaasi ivuaadami, Agai maitiñAAgiditai caA cascAdA —tAtAdai ASuusi.

⁴⁶ DaidA ASuusi quiaa ñiooquiditadai Aoodami aidAsi ami dada ASuusi dAdAdA AMadu susuuculidA. DAmos quiidigana guucacatadai Agai dai nAida Aliditadai ASuusi. ⁴⁷ Tai Amoco aagidi ASuusi dai potAtAdai:

—GAdada AMadu gAsusuuculi quiidigaiñdArA guuca dai gAaatagida Alidi —tAtAdai.

⁴⁸ TaidA ASuusi aa noragi dai potAtAdai:

—VAscAtai cAgacArA vuvacA giñvaavoitudaitai tomasi Argiñdaada dai giñsusuuculi —tAtAdai ASuusi.

⁴⁹ Amaasi gArvui nAnAva ASuusi aatAmA ma-maAtArdamigadA daidA itAtAdai Aoodami:

—Idi APpA Argiñaaduñi. ⁵⁰ TomasiooR siooR ivuaadagi istumaasi ipAlidi gArrooga ismaacAdA tAvagiARa daja Agai APpA Argiñaaduñi —tAtAdai ASuusi.

13

¹ Agai vaa tasARa ii Agai ami quiiyaiñdArA dai mAA gAA suudagi ugidiana daiva. ² Tai mui oodami

gΛnΛmpagi ami siaaco daacatadai ΛSuusi. TaidΛ ΛSuusi Λmo vaarcu Λraana vaa dai ami daiva. Tai vΛΛsi Λoodami anaasi gΛΛ suudagi ugidiana vii. ³Tai naana maasi istumaasi mamaatΛtuli ΛSuusi cuentocΛdΛ dai potΛtΛdai:

—Λmo Λsadami gaΛsimu ⁴dai gaΛsaimi Λgai tai chiΛΛqui tΛligi voiγΛγΛ suuli tai dada ujuurugi dai uu. ⁵Tai aa tΛligi ojoodai saagida suuli siaaco maitiipucatatadai gΛΛpi dΛvΛΛrai. Tai otoma vuvaja ΛtΛligi maituucavi dΛvΛΛracatatadai ΛdΛvΛΛrai cascΛdΛ. ⁶Tai mosvuusai tasai tai gaquisa maitatocatadai Λgai cascΛdΛ. ⁷Aa tΛligi vasoi saagida suuli taidΛ Λvasoi maidagito isgΛliagi. ⁸Tai aa tΛligi cΛΛgaducami dΛvΛΛriΛγΛ suuli dai gΛΛ dai cΛΛga iibaji asta Λmo sientro litro vuvaja ali Λmo litroaiñdΛrΛ. Dai aa vaicobai litro vuvaja Λmo litroaiñdΛrΛ. Dai aa asta Λmo coobai dan baivustaama litro vuvaja Λmo litroaiñdΛrΛ. ⁹CΛΛgavΛr gΛntΛgito caΛca aapimΛ istumaasi gΛnaagidi aanΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

¹⁰ Amaasi aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ ΛSuusi miaadΛrΛ guuquiva dai tΛcacai daidΛ itΛtΛdai:

—¿Tuiπasi ñiooquidi gooodami cuentocΛdΛ? —tΛtΛdai aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ.

¹¹ Tai Λgai γΛraa noragi dai povΛrtΛtΛdai:

—Diuusi gΛnmaatΛtuldamu aapimΛ mΛstumaasi maimaataΛ isducatai ipΛlidi Diuusi issoicΛdagi oodami sai cΛΛgacΛγΛ oidacana dΛmos gogaa maiviaa oigaragai ismatiagi.

¹² SioorΛ bΛΛjΛi giññiooqui dai giñΛΛgidi Λgai vaamioma maatΛtuldamu aanΛ, dai sioorΛ maibΛΛjΛi giññiooqui dai maitiñΛΛgidi tomasi

palaaipi maata ʼagai aana vaaascaʼa maitagitoldamu istumaasi maata ʼagai. ¹³ Cascaʼa ganñiooquidi aana cuentocʼa. ʼAgai canaʼidina istumaasi ivuaadana aana dai maitipalidi isgiñvaavoitudagi dai cacaʼcana istumaasi gamamaatʼtuldi aana dai maitipalidi ismaatʼ caʼcagi. ¹⁴ ʼAgaicʼa casi ʼʼpʼdui ismaacʼa ooja Isaiaʼcaru Diuusi ñiooquituldiadamigadʼ dai pocaiti:

Caʼcamu aapima Diuusi ñiooquidʼ dʼamos tomali ʼamo imidagai maimaatʼ caʼcamu.

Naijadamu aapima istumaasi ivueeyi Diuusi dʼamos maimaatʼ naijadamu.

Ducami iscuupicagi ganvuupuji. Aapima maitipalidi isvaavoitudagi cascaʼa.

¹⁵ Aapima vuidʼʼa vaaʼʼa Diuusi.

Tomali maitantʼgito caʼ aapima Diuusi ñiooquidʼ. Mainaijada alidi aapima tomali maicaʼca alidi tomali maiʼma duucaʼi gantʼʼʼgitua alidi dai camaisoimaasi ivuaadagi isana cʼʼgacʼʼa ganvuvaidana.

Astʼʼadai Diuusi Ibaadʼ ʼIsaia sai potʼʼʼna.

¹⁶ Dʼamos Diuusi ganmaa oigaragai masai aapima giñmamaatʼrdamiga gia naʼidina naana maasi istumaasi ismaacʼa ivueeyi aana dai masai caʼcana istumaasi gamamaatʼtuldi aana cascaʼa baiganalidi aapima. ¹⁷ Sʼʼlicʼa gʼnaagidi aana sai mui Diuusi ñiñiooquituldiadamigadʼ dai aa oodami caʼ tuutiacami nʼida aliditadai istumaasi nʼidi aapima dʼamos mainʼidi. ʼAgai caʼca aliditadai dʼamos maicaʼ.

¹⁸ Caʼcavurai aapima istʼiya iñalidi aana aagaitai ʼsadami. ¹⁹ Ismaacʼa caʼ Diuusi

ñiooquidá ismaacáda aagai istumaasi Diuusi ipáldi issoiñagi oodami sai cáagacára oidacana dai maimaata cá aagai vaa aragai daidá arapan ducami atáligi ismaacáda voiyára suuli. Adiaavora didivai dai maitágitoldi Diuusi ñiooquidá. ²⁰ Daidá atáligi ismaacáda ojoodai saagida suuli arapan ducami aoodami ismaacáda cácana Diuusi ñiooquidá dai cáaga baiganáliaracáda ágidiña, ²¹ dámos maisiguupuacana aagai vaavoidaragadá. Vaavoitudaiña chíááqui tasai dai síáscadá parunadagi aa vaavoitudaitai aagai Diuusi ñiooquidá vai cadadagitoi ganvaavoidaraga. ²² Daidá atáligi ismaacáda vasoi saagida suuli aagai arapan ducami aoodami ismaacáda cácana Diuusi ñiooquidá dai mostágitocana tumiñsára dai istumaasi tágito váási tasai dai mui aa naana maasíára dai poduucái maitivueeyi aagai istumaasi Diuusi ipáldi dai arapan ducami atáligi ismaacáda maiiibiatai. ²³ Dámos atáligi ismaacáda cáaga dávááriára suuli aagai arapan ducami aoodami ismaacáda maata cá Diuusi ñiooquidá dai mamaatátuldi aa aagai ismaacáda vátaáa mamaatarái aagai aagai daidá arapan ducami iibiadá. Áámoco arapan ducami atáligi ismaacáda cáaga iibaji asta ámo sientro litro vuvaja ámo litroiñdára dai aa arapan ducami atáligi ismaacáda iibaji vaicobai litro dai aa arapan ducami atáligi ismaacáda iibaji ámo coobai dan baivustaama litro —gártátdai áSuusi.

---

²⁴ Daidá áSuusi gáraagidi ámai ñiooqui cuentocáda dai potátdai:

—Diuusi soicai oodami sai cΛga gΛntΛgitocana. Gomaasi Λpan ducami aidasi Λmo oodami Λi tΛligi cΛgaducami gΔΔVΛΛragΛΛ.
²⁵ Dai gooquiΛΛΛ coi Λgai Λmadu gΛpipiooñiga tai tucarΛ divia Λmo saayudΛ ΛsΛcami dai tΛligi saagida Λi Λgai vasoi dai Λpamu nora. ²⁶ Dai aidasi cagΛΛ ΛtΛligi dai muuradagai moguucacatadai Λvasoi ΛΛpΛ. ²⁷ Amaasi iji ΛpipiooñigadΛ dai mΛΛ aagidi gΛaamu dai potΛtdai: “CΛliodami Λi aapi tΛligi cΛgaducami. ¿SiaadarΛ vuvaja idi vasoi?” astΛtdai. ²⁸ TaidΛ ΛaamudΛ itΛtdai: “Λmoco giñsaayu Λi gomaasi”, astΛtdai. Amaasi ΛpipiooñigadΛ itΛtdai: “¿IpΛlidipΛsi isiimia aatΛmΛ dai vooonagi Λvasoi?” astΛtdai ΛpipiooñigadΛ. ²⁹ “Cho”, astΛtdai Λgai. “Isvoopona aapimΛ Λvasoi vooonan tada aapimΛ ΛtΛligi ΛΛpΛ. ³⁰ BaiyomavΛr dagito vai vΛΛsi baigΔduuna vΛrai amaasi iimi dai ΛΛpΛga vooopona Λvasoi dai mΛida dai gooquiΛΛΛ vooopona ΛtΛligi dai baitua giñtroojogΛΛ”, astΛtdai ΛaamudΛ gΛpipiooñiga —tΛtdai ΛSuusi.

³¹ DaidΛ ΛSuusi gΛraagidi Λmai ñiooqui cuentocΔdΛ sai poduucai maatΛna Λoodami isducatai Diuusi ñiooquidΛ aipacoga imΛi oidigi daama dai potΛtdai:

—Diuusi soicai oodami sai cΛga gΛntΛgitocana. Gomaasi ΛΛpan ducami istumaasi ΛpΛvueeyi ΛcaidΛ Λmo uusi ismaacΔdΛ Λpa maasi coravi caidΛ ismaacΔdΛ Λi Λmo oodami gΔΔVΛΛragana. ³² Goovai ΛraliducΔdioma uusi caidΛ oidigi daama ismaacΔdΛ gΛΛsai. Vai gΛgΛΛΛ dai gΛgΛΛΛ mamartai. Dai asta ujuurugi daivΛi dai ami maamaradΛΛΛ coocosatai —gΛrtΛtdai ΛSuusi.

³³ Daid Δ Δ Suusi g Δ raagidi Δ mai ñiooqui cuentoc Δ Δ Δ pp Δ sai poduucai maat Δ na Δ oodami isducatai Diuusi ñiooquid Δ aipaco im Δ i oidigi daama, dai pot Δ t Δ dai:

—Diuusi soic Δ i oodami sai c Δ Δ ga g Δ nt Δ t Δ gitocana, gomaasi Δ r Δ pan ducami navaiti ismaac Δ Δ v Δ Δ nagi Δ mo ooqui vaica muuli t Δ ligi tuicami tai copoda. V Δ Δ si tui saagida ii Δ navaiti dai poduucai v Δ Δ si aipacoga oidigi daama im Δ i Diuusi ñiooquid Δ —g Δ rt Δ t Δ dai Δ Suusi.

³⁴ V Δ Δ si gomaasi aagidi Δ Suusi Δ oodami cuentoc Δ Δ dai tomastuigaco mamaat Δ tuldiña Δ Suusi Δ oodami cuentoc Δ Δ . ³⁵ Aid Δ si poduucai ivuaadana Δ Suusi poduucai Δ p Δ dui ismaac Δ Δ ooja Diuusi ñiñiooquituldiadamigad Δ istumaasi aagai Diuusi dai pocaiti:

Ñiooquidamu aan Δ Δ oodami cuentoc Δ Δ .
Aagidamu aan Δ naan Δ maasi istumaasi ismaac Δ Δ
maimaata tomali Δ mo oodami mos Δ Δ gi
aan Δ .
Ascaiti Diuusi.

³⁶ Amaasi Δ Suusi diosagi Δ oodami dai vaa Δ mo quiiy Δ r Δ t Δ tai ami miaad Δ r Δ guuquiva aat Δ m Δ ma-maat Δ rdamigad Δ daid Δ it Δ t Δ dai aat Δ m Δ :

—G Δ raagidañi aapi ist Δ iya Δ lidi gocuento Δ vasoi ismaac Δ Δ g Δ Δ i t Δ ligi saagida —t Δ t Δ dai aat Δ m Δ .

³⁷ Amaasi Δ Suusi povai g Δ rt Δ t Δ dai:

—Aan Δ ismaac Δ Δ viaa Δ mo s Δ Δ licami Δ r Δ pan ducami Δ gai ismaac Δ Δ Δ i Δ t Δ ligi. ³⁸ Daid Δ Δ d Δ v Δ Δ rai Δ r Δ pan ducami Δ oidigi. Daid Δ Δ t Δ ligi

arapan ducami loodami ismaacada gandagito
 sai Diuusi soicaiña iscala ga gantatagitoca agai
 daida avasoi arapan ducami agai ismaacada iimia
 agai maa ca siaaco oidaga adiaavora. ³⁹ Daida
 ginsayu ismaacada li avasoi arapan ducami
 adiaavora. Ayoovaragai arapan ducami silascada
 ugitiagi oidigi. Dai apipioñi ismaacada voopoi
 atligi arapan ducami Diuusi talaañicaruda.
⁴⁰ Poduucai isduucai avasoi gavoopo dai gamamaji
 poduucai ara apduña agai silascada ugitiagi
 oidigi. ⁴¹ Aana ismaacada viaa amo salicami
 ootosamu gñtalaañicaru siampidamu agai vasi
 soimaasi ivuaadami dai vascatai ismaacada
 soimaasi iduiñtuldi aa vai covai vuvaidana agai
 sai camaiamadu daraajana agai ismaacada
 aana soicai sai calaga gantatagitocana. ⁴² Dai
 maa ca taiyara siaaco oidaga adiaavora ootosamu
 Diuusi agai sisuaanadamu agai dai alia soimaa
 taatacamu. ⁴³ Amaasi vascatai ismaacada ivueeyi
 istumaasi Diuusi ipalidi dadadacada agai agai
 aran duucai tasai maa ca siaaco gataana Diuusi
 garooga. Calgavar gantagito ca ca istumaasi
 ganaagidi aana dai agiadavurai.

---

⁴⁴ Agai ismaacada ipalidi sai Diuusi soicaiña sai
 calaga gantatagitocana arapan ducami calli is-
 maacada tala tumiñsi yaasapicami amo dalvalliara,
 dai pamu yaasa anaasi. Dai baigalliditai imai dai
 gagara vasi istumaasi viaacatadai dai gasavalli
 adavallai.

---

⁴⁵ Agai ismaacada ipalidi sai Diuusi soicaiña
 sai calaga gantatagitocana arapan ducami amo

riicugami ismaac^Λda gaagaimi soor^Λ viaa aali oloodai nam^Λacami. ⁴⁶ Dai aid^Λsi t^{ΛΛ} ^Λmoco ismaac^Λda viaac^Λatadai ^Λmo odai vaamioma nam^Λacami siv^{ΛΛ}si ^Λgaa ii ^Λgai dai gagaara v^{ΛΛ}si g^Λvustuidaga dai gasav^Λli ^Λali odai.

⁴⁷ Diuusi soic^Λi oodami sai c^{ΛΛ}ga g^Λnt^Λg^Λitocana dai gomaasi ^Λr^Λpan ducami ^Λmo g^{ΛΛ} vatopa vuicarui ismaac^Λda dadaitudai ^Λvatopa vuudami ^Λg^{ΛΛ} suudar^Λ dai vuuyi mui naana maasi vatopa. ⁴⁸ Siu duucu suudagi ^Λvatopa vuicarui ^Λvatopa vuudami b^{ΛΛ} ajioopai g^{ΛΛ} suudagi ugidiana dai ami dadar^Λi dai ^Λcovai vuvaidi ^Λvatopa c^Λc^{ΛΛ}g^Λduc^Λda dai asar^Λr^Λ tueeyi dai maigovai suuligai ^Λvatopa maic^Λc^{ΛΛ}g^Λduc^Λda. ⁴⁹ Poduuc^Λi ^Λp^Λduña agai ugit^Λc^Λi oidigi. Diuusi t^Λt^{ΛΛ}a^Λñicarud^Λ dadimu dai ^Λcovai vuvaidamu ^Λoodami soimaasi ivuaadami dai ^Λgai ismaac^Λda camait^Λrsoimaasi ivuaadami. ⁵⁰ Dai maigovai suuligamu ^Λsoimaasi ivuaadami taiy^Λr^Λ siaaco oidaga ^ΛDiaavora sisuaan^Λdamu ^Λgai dai soimaa taatacamu —g^Λrt^Λt^Λda^Λ ^ΛSuusi.

⁵¹ Amaasi ^ΛSuusi g^Λrt^Λcacai dai pov^Λrt^Λt^Λda^Λ:
—¿Maat^Λm^Λs ca^Λ aapim^Λ v^{ΛΛ}si gomaasi?
—g^Λrt^Λt^Λda^Λ ^ΛSuusi.

Tai aa noragi aat^Λm^Λ daid^Λ it^Λt^Λda^Λ:

—^Λj^Λ t^Λaan^Λdami —t^Λt^Λda^Λ aat^Λm^Λ.

⁵² Amaasi ^ΛSuusi g^Λraa noragi dai pov^Λrt^Λt^Λda^Λ:
—^Λmoco ismaac^Λda c^{ΛΛ} maat^Λ istumaasi aagai judidíu s^{ΛΛ}licamigad^Λr^Λ dai c^{ΛΛ} maat^Λ ^Λp^Λ ismaac^Λda gamamaat^Λtuldi aan^Λ isducatai Diuusi soic^Λi oodami sai c^{ΛΛ}ga g^Λnt^Λg^Λitocana ^Λgai gia

cabai gΛnduuduna isaagidagi aa Diuusi ñiooquidΛ
—gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

⁵³ AidΛsi naato gΛraagidi ΛSuusi Λcuento ii abi-
aadΛrΛ ⁵⁴ gaamucu siaaco gΛΛ Λgai. Dai judidíu
quiuupaigadΛrΛ gΛaagacai gamamaatΛtuldi Λgai
Diuusi ñiooquidΛ. TaidΛ Λoodami camaitΛΛ isdu-
catai gΛntΛtΛgITUagi daidΛ icaiti:

—¿Ducatai istutuidi goovai ismosΛΛ cΛΛga
tΛtΛgitodagi daidΛ ivueeyi goovai istumaasi
gΛgΛrducami? ⁵⁵ IdiavΛr Λuusi ivisumadami
maradΛ dai María ΛrdΛΛdΛ. Dai susuuculidΛ
ΛrJacovo, dai Osee, dai Simuñi, dai Uudasi.
⁵⁶ Dai susuuculidΛ ooqui ΛΛpΛ tami gΛrsaagida
oidaga. ¿Siaacoga maí goovai vΛΛsi imaasi? —caiti
Λoodami.

⁵⁷ AliΛ mui naana maasi maatΛcatadai ΛSuusi
cascΛdΛ baacoican tada Λoodami Λgai vui. DΛmos
ΛSuusi itΛtΛdai:

—VΛΛsi oodami cΛΛgacΛrΛ nΛidiña Λmo Diuusi
ñiooquituldiadamigadΛ mosΛca Λagi dΛvΛΛragadΛana
oidacami gia maisiaa duutudaiña tomali aaduñdΛ
—tΛtΛdai ΛSuusi.

⁵⁸ DaidΛ ΛSuusi maitidui mui naana maasi
gΛgΛrducami ami. Λoodami maivaavoitudaiña Λgai
cascΛdΛ.

14

¹ AidΛ tuigaco ΛEroodΛsi Λraigicatadai
GalileeΛrΛ dai maí istumaasi ivuaadatadai ΛSuusi.

² DaidΛ ΛEroodΛsi aagidi Λgai ismaacΛdΛ ΛΛmadu
daraajatadai dai potΛtΛdai:

—Gooviava arVuaana ismaacada vaponaitadai oodami dai caduaaca agai coidada saagidaindar cascada viaa agai guvucadagai daidai ivueeyi naana maasi gagarducami —astatadai Eroodasi.

³ Eroodasi aiquioma gatajaitadai masai balaicaina Vuana dai maisacarui vuurana cadeenacada. Erodiiasi arduñidacatadai. Erodiiasi aroñigadacatadai Piili Eroodasi suculida. Damos Eroodasi asi gasuculi oñigada.

⁴ Taidai Vuana itatadai Eroodasi:

—Maitavagai pasasiadagi gasuculi Piili oñigada —astatadai Vuana.

⁵ Eroodasi aidai otoma muaa aliditadai Vuana damos abaiditadai agai oodami. Oodami vaavoitudai isVuana arDiuusi ñiooquituldiadamigada cascada. ⁶ Damos tasagadara Eroodasi idui agai amo vagimi dai amo ali taji Erodiiasi maradai vaa dai gatuudai vapaidadai vuitapi vaidai Eroodasi alia oojoidi tuudaidadai ali taji. ⁷ Daidai itatadai Eroodasi ali taji:

—Maata Diuusi nai gamaquiagi pastumaasi giñtañiagi —astatadai.

⁸ Amaasi ii agai siaaco daacatadai adada taidai adada aagidi istumaasi taña agai Eroodasi. Dai apamu divia agai daidai itatadai Eroodasi:

—Giñmaacaña amo aasocoliara moodai Vuana ismaacada vaponaina oodami —astatadai ali taji.

⁹ Taidai arai sallyicada soi gali. Damos caagiditadai agai sai maata Diuusi sai maquia agai agi istumaasi taña agai. Daidai vapaidadai cacatadai ara cascada. ¹⁰ Amaasi gatajai Eroodasi masai guicutana Vuana cusivoda amma maisacariara.

11 Boodarar amo aasocoliarar vuaa dai maa alali taji, taidalali taji maa gadala.

12 Amaasi dada Avuaana mamaatardamigadal dai mala bai Avuaana tuucugadal dai balalai dai yaasa. Dai gooquiarar iji siaaco daacatadai ASuusi dai aagidi istumaasi aradui.

13 Aidasi mai ASuusi gomaasi ii abiaadarar amo vaarcuarar amapalarar siaaco maitiipu oidacami. Damos oodami mai isii ASuusi, gooquiarar iji aali quiiquiaiindarar. Damos agai dalvlarapi salla iji. 14 Dai aidasi tavai ASuusi vaarcuaiindarar tal agai mui oodami dai soigaldan tada agaicada, dai duduaadi acococoidadal ismaacada vaidaticatadai agai. 15 Dai aidasi casi arurunococatadai miaadarar guuquiva aatama ASuusi mamaatardamigadal daidalitaldai:

—Casiat urui dai tomali amaadutai maioidaga tanai. Ootosaŋi goodami vai iimana aali quiquiamu siaaco miaaga vai gasavdana cuaadagai dai gaugaana —taldai aatama ASuusi.

16 Taidal ASuusi povartaldai:

—Maita viaa goovai isiimiagi. Bibidavurai aapim —gartaldai ASuusi.

17 Taltai aatama italdai:

—Mosaca taama paana dai gooca vatopa viaa aatama —taldai aatama.

18 Taidal ASuusi povartaldai:

—Baigovai avar giŋvuaapida —gartaldai.

19 Dai amaasi agai aagidi oodami sai vasoi saagida daraivana. Dai amaasi ASuusi vui taama paana dai tai nalava tavaagiamu dai gamamagi dai saasacai garmaa aatama

mamaatʼrdamigadʼ tʼsai taacogidana ʼoodami.
 20 Dai vʼʼascatai gauu dai tataascovai. Dai
 gooquiʼrʼʼampagi baivustaama dan gooca aasarai
 susudacami saasaquigadʼ ʼpaana ʼʼmadu
 vatopa. 21 Daidʼ ʼoodami ismaacʼdʼ gauu
 ʼrtaama milicatadai, dai ʼcovai ooqui dai aali.

22 Taidʼ ʼSuusi gʼraagidi aatʼmʼ ma-
 maatʼrdamigadʼ tʼsai tʼʼʼʼidʼna vaarcuʼrʼʼ
 dai dʼgavunʼna vaasadʼrʼʼ ʼgʼʼ suudagi ʼʼpʼga
 isʼgai dai ʼgai diosaidimi ʼoodami quiaa. 23 Dai
 aidʼsi cadioosagi ʼgai ii ʼmo tuvidacamu dai ʼʼgi
 gamamada agai. Dai aidʼsi cadidiaimi ʼSuusi
 quiaa ʼʼgi daacatadai amʼʼca. 24 Daidʼ ʼvaarcu
 caʼran ʼasi imʼitadai ʼgʼʼ suudagi. Daidʼ ʼvaarcu
 vuidʼrʼʼ vustai ʼʼvʼʼli dai tai vapañigai suudagi dai
 mʼʼ vaarcuaba astʼʼʼ. 25 Dai casiaalimodʼ ʼSuusi
 cayoga gʼraayitadai aatʼmʼ mamaatʼrdamigadʼ
 mossuudagi daama imʼitadai ʼgai. 26 Dai aidʼsi
 tʼʼ aatʼmʼ issuudagi daama imʼitadai ʼgai aliʼ
 duduaadimu aatʼmʼ dai ijiiña daidʼ icaiti:

—Gooviava ʼrʼʼmo suiñali —caiti aatʼmʼ.

27 Dʼʼmos ʼSuusi gʼrñiooqui dai povʼrtʼʼʼdai:

—Maitavʼr vvaam ʼʼʼliada aanʼana. Maitavʼr
 duduaadicuda —gʼrtʼʼʼdai ʼgai.

28 Amaasi ʼPiiduru ñiooqui daidʼ itʼʼʼdai:

—Tʼʼaanʼdami isʼraapi giñtʼʼaañiñi isimia aanʼ
 suudagi daama dai mʼʼca gʼʼajiagi —tʼʼʼdai Pi-
 iduru.

29 Taidʼ ʼSuusi itʼʼʼdai:

—Giimi tudu —tʼʼʼdai.

Amaasi tʼʼvai ʼPiiduru vaarcuaiñdʼrʼʼ dai
 gʼʼagacai aimʼrai suudagi daama dai mʼʼ vuidʼrʼʼ
 ajia agai ʼSuusi. 30 Dai aidʼsi tʼʼ ʼgai isaliʼ

cavami $\Delta V \Delta \Delta$ limi ali Δ duaadimu, dai casuudagi uta vaaquimi dai iina daid Δ itai:

—Taanadami $C \Delta \Delta$ gac Δ r Δ igiñvuusaida —caiti Δ gai.

³¹ Taid Δ Δ Suusi otoma b Δ i novid Δ daid Δ it Δ t Δ dai:

—S $\Delta \Delta$ lic Δ d Δ maic $\Delta \Delta$ ga giñvaavoitudai aapi. ¿Tuipasi maic $\Delta \Delta$ ga giñvaavoitudai? —t Δ t Δ dai Δ gai.

³² Aidasi t $\Delta \Delta$ t Δ sai vaarcu Δ r Δ Δ Piiduru $\Delta \Delta$ madu Δ Suusi otoma g $\Delta \Delta \Delta$ pitu $\Delta V \Delta \Delta$ li. ³³ Amaasi aat $\Delta \Delta$ ismaac Δ d Δ vaarcu Δ r Δ daraajatadai g Δ rtootonac Δ d Δ guuquiva Δ Suusi vuid Δ r Δ daid Δ it Δ t Δ dai:

—S $\Delta \Delta$ lic Δ d Δ aapi ap Δ rmarad Δ Diuusi —t Δ t Δ dai aat $\Delta \Delta$.

³⁴ Dai vaasad Δ r Δ d Δ gavusai aat $\Delta \Delta$ Δ g $\Delta \Delta$ suudagi dai aayi Genesareta d $\Delta V \Delta \Delta$ r Δ r Δ . ³⁵ Dai aidasi maí Δ oodami is Δ gai Δ rSuusi otoma aagidi v $\Delta \Delta$ si ami d $\Delta V \Delta \Delta$ r Δ r Δ oidacami. Taid Δ Δ oodami otoma vuaa v $\Delta \Delta$ si Δ coococoidad Δ ami siaaco daacatadai Δ Suusi. ³⁶ Daid Δ Δ oodami daa Δ ñimi Δ Suusi daid Δ it Δ t Δ dai:

—G Δ dagitoñi t Δ tai taata aat $\Delta \Delta$ g Δ yuucusi tomasi ugidiana g Δ yuucusi taata aat $\Delta \Delta$ —t Δ t Δ dai Δ oodami.

Dai v $\Delta \Delta$ scatai ismaac Δ d Δ taata yuucusid Δ dudu-aadicami vii.

15

¹ Amaasi miaad Δ r Δ guuquiva Δ fariseo $\Delta \Delta$ madu Δ mamaat Δ tuldadami Diuusi s $\Delta \Delta$ licamigad Δ siaaco daacatadai Δ Suusi. Δ gai Jerusaleenaiñd Δ r Δ dada, daid Δ it Δ t Δ dai:

2 —¿Tuisida maitivueeyi gamamaatardamiga istumaasi garviituli garraqui aaduñicarú dai maitarapan duucaí vaponai gannoonovi siuu duucu gaugia aagadagi? —tadai agai.

3 Taid aSuusi tacacai daida itadai:

—¿Tuimasi aapim maiagidi istumaasi ipalidi Diuusi baiyoma agidi aapim istumaasi ganviituli ganraqui aaduñicarú? 4 Mospoducaí icaiti Diuusi: “Siaavar duutuada gandada”, dai pocaiti ara: “Siora maicaga ñioocadagi gaoga siara gada vui, agai gaagai isdudunucami muaagi”, ascaiti Diuusi. 5 Damos aapim pocaitiña sai amo oodami istutuidi isitadagi gaoga siara gada: “Maitan istutuidi isgansoiñagi tomali istumaasicada vasi istuma viaa ana arDiuusi aa duiñdad vatar”. 6 Dai ispotiya amaadutai mai aapim pocaitiña sai camaiviaa agai issoicadagi gaoga siara gada. Dai poducaí aapim mosgajiaadara vipieeyi istumaasi ipalidi Diuusi ducami isiaramo istumaasi maicagaducamicagi. Dai baiyoma ivueeyi aapim itumaasi ganviituli ganaaduñicarú. 7 Aapim aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi. Sallicada arvaavoi istumaasi aagai Isaíacaru Diuusi ñiooquituldiadamigada ganaagaitai aapim dai agai ooja istumaasi agidi Diuusi dai poducaí ooja:

8 Aapim pocaiti masai giñsaa duutudai dai maisaa giñduutudai.

9 Gomaasi gia maitarsoiñi tomali amaadutai vatar.

Aapim maigamaatatuldi giññoqui baiyoma gamamaatatuldi aapim istumaasi oodami ganviituli.

Ascaiti Diuusi sai ooja Isaíacaru.

¹⁰ Amaasi ΔSuusi aagidi Δoodami sai miaadΔrΔ guuquivana daidΔ itΔtΔdai:

—GiñcaΔcavurai dai cΔΔga maatΔ caΔca:

¹¹ Tomali Δmo istumaasi ismaacΔdΔ cueeyi oodami maivapacΔi tΔgitoidadΔrΔ cascΔdΔ cuaadagai maisoimaasi iduiñtuldi oodami. Baiyoma tΔgitoidagadΔaiñdΔrΔ vusacΔi mui naana maasi soimaascami dai poduucai gΔmaatΔ isiΔrsoimaasi ivuaadami —tΔtΔdai ΔSuusi.

¹² Amaasi aatΔmΔ mamaatΔrdamigadΔ ΔSuusi miaadΔrΔ guuquiva daidΔ itΔtΔdai:

—¿MaatΔpΔsi isaliΔ baacoi Δfariseo caΔcai istumaasi aagai aapi? —tΔtΔdai aatΔmΔ.

¹³ DΔmos Δgai povΔrtΔtΔdai:

—Tomastuma mamaatΔtuldiaragai istumaasi gamamaatΔtuldiadagi oodami ismaacΔdΔ maitΔrDiuusi mamaatΔtuldaragadΔ vΔΔsi gomaasi ugitimu. ¹⁴ Dagitovurai aapimΔ Δgai ismaacΔdΔ gamamaatΔtuldi gomaasi. Δgai Δpan ducami Δmoco mainΔaadami ismaacΔdΔ vaidaquia Δlidi Δmai mainΔaadami, isvaidaquia Δgai vΔgoocatai sibΔ dΔΔcarΔ suuligian tada Δgai —gΔrtΔtΔdai ΔSuusi.

¹⁵ Amaasi ΔPiiduru itΔtΔdai:

—GΔraagidañi aapi istΔiya Δlidi gocuento —tΔtΔdai ΔPiiduru.

¹⁶ TaidΔ ΔSuusi itΔtΔdai:

—¿Tomali aapimΔ mΔsmaimaatΔ caΔ?

¹⁷ ¿MaitamΔmaatΔ aapimΔ sai vΔΔsi cuaadagai ismaacΔdΔ cueeyi oodami gavoocΔrΔ vapacΔi dai gooquiΔrΔ vusacΔi? ¹⁸ DΔmos istumaasi aagai oodami Δgai gia gatΔgitoidagaiñdΔrΔ vusacΔi,

gomaasi Δ gai dai soimaasi iduiñtuldí oodami.
¹⁹ Gat Δ gitoidagaiñ Δ r Δ vusac Δ i gosoimaasi
 t Δ gitoidagai casc Δ d Δ , dai gomuaaragai, dai
 go Δ Δ madu voidagai aa ooqui, dai go Δ Δ sidaragai,
 dai goyaatagidaragai, dai goñiooquidaragai. ²⁰ V Δ Δ si
 gomaasi Δ ristumaasi soimaascami. D Δ mos is Δ mo
 oodami maivacuanagi g Δ noonovi poduucái
 isduucái ivueeyi Δ fariseo siuu duucu gaugia
 agadagi gomaasi mait Δ rsoimaasi —g Δ rt Δ t Δ dai
 Δ Suusi.

²¹ Daid Δ Δ Suusi ii abiaad Δ r Δ gamu Tiroomu dai
 Sidooniamu. ²² Tai Δ mo ooqui Cananeeaiñ Δ r Δ
 divia siaaco daacatadai Δ Suusi dai iñña Δ gai daid Δ
 it Δ t Δ dai:

—T Δ aan Δ dami, aan Δ anvaavoitudai sai aapi
 Δ rDavicaru cajiudad Δ ismaac Δ d Δ Δ Δ qui abiaad Δ r Δ
 n Δ n Δ racatadai aat Δ m Δ daid Δ Δ rraícamu aapi. Ali
 t Δ ji giñmara s Δ Δ lic Δ d Δ soimaa taataca viacatai
 Δ mo Diaavora t Δ aañicarud Δ . Soigi g Δ Δ lda dai du-
 aaida —t Δ t Δ dai Δ ooqui.

²³ D Δ mos Δ Suusi maiaa noragi tomali
 Δ mo ñiooqui. Amaasi aat Δ m Δ Δ Suusi
 mamaat Δ rdamigad Δ dada dai daañimi daid Δ
 it Δ t Δ dai:

—Ootosañi idi ooqui mos Δ rgooqui Δ r Δ aim Δ raiña
 goovai dai iññacaiña —t Δ t Δ dai aat Δ m Δ .

²⁴ Amaasi Δ Suusi it Δ t Δ dai Δ ooqui:

—Diuusi giñootoi ansai aagidana aan Δ Δ gai
 ñiooquid Δ mos Δ ca judidíu. Δ gai Δ r Δ pan ducami
 cañiiru sib Δ iimiad Δ —t Δ t Δ dai Δ Suusi.

25 TaidΛ Λooqui miaadΛrΛ cΛquiva dai gΛtootonacΛdΛ cΛquiva ΛSuusi vuidΛrΛ daidΛ itΛtΛdai:

—TΛaanΛdami giñsoiñañi —tΛtΛdai Λgai.

26 TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—MaitavΛr cΛΛgai isΛΛsiadagi oodami gΛmaamara tascalidΛ dai oidiadagi googosi —tΛtΛdai Λgai.

27 TaidΛ Λooqui itΛtΛdai:

—Vaavuava isΛjudidíu googosi gΛraagai dΛmos vΛΛscarΛ Λgoogosi cuaadana vΛΛsi istumaasi gΛΛsΛi meesagadΛaiñdΛrΛ sosiaacami, cascΛdΛ tomasi maitΛrjudíu aanΛ giñsoiñañi aapi sivi —tΛtΛdai Λooqui.

28 Amaasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—Aapi ooqui aliΛ cΛΛga vaavoitudai, cascΛdΛ ΛpΛduuñia agai istumaasi ipΛlidi aapi —tΛtΛdai.

Dai aidΛ todian duucaí Λooqui maradΛ dueeyi.

29 TaidΛ ΛSuusi ii abiaadΛrΛ dai ugidiana daivusai ΛgΛΛ suudagi dai Λmo giidian tΛsai dai ami daiva. 30 Tai ami aayi mui oodami dai vaidaticatadai chuchuecogami dai momochugami dai mainΛΛaadami dai mumuudugami dai mui naana maasi coococoidadΛ. DaidΛ ΛSuusi ΛcasodΛ abaana tuaa ΛcoococoidadΛ tai Λgai duduaadi. 31 Dai poducaí Λoodami maitΛΛ istumaasi gΛntΛtΛgituagi tΛΛgacai isΛmumuudu ñioocai dai duduaadΛcai ΛmomosiucladΛ ΛpΛ, dai ajioopaitai ΛchuchuecocΛdΛ, dai nΛnΛaavacai ΛmainΛaadami. DaidΛ Λoodami gΛnaagacai siaa duutudai gΛrDiuusiga.

³² Amaasi Δ Suusi $g_{\Delta}rvai$ $aat_{\Delta}m_{\Delta}$ $ma-$
 $maat_{\Delta}rdamigad_{\Delta}$ Δ gai $daid_{\Delta}$ Δ part Δ t Δ dai:

—Soigiñ Δ lidi aan_{Δ} idi $oodamic_{\Delta}d_{\Delta}$ $caaayi$
 $vaica$ $tasai$ $istami$ $giñ_{\Delta\Delta}madu$ $daraaja$ $goovai$ dai
 $maiviaa$ $istuma$ $ugiagi$. Dai $maiotosa$ $iñ_{\Delta}lidi$ aan_{Δ}
 sai $noonoig_{\Delta}na$ $goovai$ $maitaugacai$, $susuiquituan$
 $tada$ $goovai$ $voiyamu$ — $g_{\Delta}rt_{\Delta}t_{\Delta}dai$ Δ Suusi.

³³ T Δ tai $aat_{\Delta}m_{\Delta}$ $mamaat_{\Delta}rdamigad_{\Delta}$ $it_{\Delta}t_{\Delta}dai$
 Δ Suusi:

—Ducatai $t_{\Delta\Delta}gimu$ $aat_{\Delta}m_{\Delta}$ $cuaadagai$ $mos_{\Delta\Delta}qui$
 $oodami$ $v_{\Delta\Delta}tar_{\Delta}$, dai $tami$ $maioidaga$ $tomali$ Δ mo
 $oodami$ — $t_{\Delta}t_{\Delta}dai$ $aat_{\Delta}m_{\Delta}$.

³⁴ Taid Δ Δ Suusi $poV_{\Delta}rt_{\Delta}t_{\Delta}dai$:

—M $\Delta\Delta$ qui $paana$ $vია$ $aapim_{\Delta}$ — $g_{\Delta}rt_{\Delta}t_{\Delta}dai$.

T Δ tai $aat_{\Delta}m_{\Delta}$ $it_{\Delta}t_{\Delta}dai$:

—Cuvaracami $paana$ dai $chi_{\Delta\Delta}qui$ $vatopa$
 — $t_{\Delta}t_{\Delta}dai$ $aat_{\Delta}m_{\Delta}$.

³⁵ Tai $amaasi$ Δ Suusi $aagidi$ Δ oodami sai
 $d_{\Delta}v_{\Delta\Delta}rapi$ $daraivana$. ³⁶ Dai Δ gai vui Δ cuvaracami
 $paana$ dai Δ vatopa dai $gamamagi$ dai $gooquir_{\Delta}$
 $saasarai$ dai $g_{\Delta}rmaa$ $aat_{\Delta}m_{\Delta}$ $mamaat_{\Delta}rdamigad_{\Delta}$
 Δ gai $t_{\Delta}tai$ $aat_{\Delta}m_{\Delta}$ $taacogi$ Δ oodami. ³⁷ Tai $v_{\Delta\Delta}scaitai$
 $gauu$ dai $tatacovai$. Dai $gooquir_{\Delta}$ Δ mpagi
 $cuvaracami$ $aasarai$ $ismaac_{\Delta}d_{\Delta}$ $baivito$. ³⁸ $Daid_{\Delta}$
 Δ oodami $ismaac_{\Delta}d_{\Delta}$ $gauu$ Δ rmaacova $millicatadai$,
 dai Δ covai $ooqui$ dai $aali$. ³⁹ Dai $gooquir_{\Delta}$ Δ Suusi
 $dioosagi$ Δ oodami dai $vaarcu_{\Delta}r_{\Delta}$ vaa dai iji $aat_{\Delta}m_{\Delta}$
 $gamu$ $Magadaalamu$.

16

¹ Taid Δ Δ fariseo $\Delta\Delta$ madu Δ saduseo $m_{\Delta\Delta}$ $n_{\Delta}lidamu$
 Δ Suusi $mosn_{\Delta}ijada$ Δ lidityai $astuma$ $duuna$ Δ Suusi

gaagaitadai ʌgai isducatai gʌpiʌrʌ vuaajagi dai aagidi saidʌ iduuna ʌmo istumaasi gʌducami Diuusi guvucadadʌcʌdʌ. ² Tai ʌgai aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—Siʌʌscadʌ urunoco vʌʌgicagi icomai aapimʌ icaitiña sai cʌʌgaduca agai tasai. ³ Dai siʌʌscadʌ quiaamoco vʌʌgicagi icomai aapimʌ icaitiña sai maicʌʌgaduca agai tasai. Aapimʌ aagaiña ʌmo istumaasi dai ʌmamaasi ivuaadana. Cʌʌga maata nʌidi aapimʌ oidigi siʌʌscadʌ duuduquia aagadagi dai siʌʌscadʌ maiduuduquia agadagi dʌmos maimaata nʌidi aapimʌ istumaasi ʌpʌvueeyi sivi oidigi daama. ⁴ Aapimʌ sivi oidacami ʌrsoimaasi ivuaadami dai maivaavoitudadami dai giñtʌaanʌi aapimʌ isiduñia aanʌ ʌmo istumaasi gʌducami dai poduucai nʌijada ʌlidi aapimʌ sabai aanʌ ʌrʌCristo ismaacʌdʌ nʌnʌra aapimʌ dʌmos maitʌʌgimu aapimʌ ʌmai istumaasi gʌducami mosʌcaasi ʌistumaasi gʌducʌdʌ ismaacʌdʌ idui Diuusi ootosacai Joonasi gamu Ñiñiviamu —tʌtʌdai ʌSuusi.

Dai anaasi viaa ʌgai dai ii.

⁵ Dai aidʌsi aatʌmʌ ʌSuusi mamaatʌrdamigadʌ vaasmocoradʌrʌ dʌgavusai tʌgito ismaivuucaticatadai paana. ⁶ Amaasi ʌSuusi povʌrtʌtʌdai:

—Gofariseo navaitigadʌ dai gosaduseo navaitigadʌ maicʌʌgadu —gʌrtʌtʌdai.

⁷ Tʌtai aatʌmʌ gʌraagacai aipaco gʌraatagidimi daidʌ icaiti:

—Maivuucati aatʌmʌ paana cascʌdʌ pocaiti goovai —caiti aatʌmʌ.

8 TaidΛ ΛSuusi maí istumaasi aatagaitadai aatΛmΛ dai povartΛtdai:

—¿TuimΛsi pocaiti mΛsai maivuucati paana? SΛΛlicΛdΛ maicΛΛga vaavoitudai aapimΛ.

9 ¿MaitamΛsquiaa maatΛ nΛidi tomali maitΛgito aapimΛ aidΛñsi bibi aanΛ Λtaama mil oodami taama paanacΛdΛ mΛtΛΛqui aasarai Λmpagi saasaquigadΛ?

10 ¿Tomali maitamΛstgito aapimΛ aidΛñsi bibi aanΛ Λmaacova mil oodami cuvaracami paanacΛdΛ mΛtΛΛqui aasarai Λmpagi saasaquigadΛ?

11 ¿Ducatai maitΛntΛgito caΛ aapimΛ aidΛsi gΛnaagidi aanΛ mΛsai gΛnnuucadacana Λfariseo navaitigadΛ dai Λsaduseo navaitigadΛ aanΛ maiaagaitadai paana? —gartΛtdai ΛSuusi.

12 Amaasi gia maatΛ caΛ aatΛmΛ isΛSuusi maiaagaitadai navaiti paana vΛΛtarΛ baiyoma aagaitadai Λgai ΛmamaatΛtuldaragadΛ Λfariseo dai Λsaduseo sai maicΛΛgadu.

13 Dai aidΛsidΛ ΛSuusi aayi Sesarea Filiposi dΛvΛΛriarΛ gartΛcacai daidΛ partΛtdai:

—AanΛ ΛrΛgai ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami dΛmos Λoodami, ¿voorΛ giñaagai? —gartΛtdai ΛSuusi.

14 TΛtai aatΛmΛ aa noragi daidΛ itΛtdai:

—ΛΛmoco pocaiti pΛsaidΛ ΛrΛVuaanacaru ismaacΛdΛ vapaconaitadai Λoodami, dai aa pocaiti pΛsaidΛ ΛrEliiasicaru, dai aa pocaiti pΛsaidΛ ΛrJeremiiasicaru siΛpΛ Λmai Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ —tΛtdai aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ.

15 Amaasi ΛSuusi povartΛtdai:

—¿Dai aapim^Λ moor^Λ giñaagai? —g^Λrtat^Λdai^ΛSuusi.

¹⁶ Amaasi ^ΛSimuñi Piiduru it^Λt^Λdai:

—Aapi ap^ΛΓ^ΛCristo ^Λgai ismaac^Λd^Λ viaa ^Λmo s^Λlicami. Dai aapi ^ΛrDiuusi mara^Λ ismaac^Λd^Λ tomastuigaco oidaga —t^Λt^Λdai ^ΛPiiduru.

¹⁷ Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λt^Λdai:

—Diuusi c^Λgac^Λr^Λ g^Λn^Λidi aapi Simuñi, Joonasi mara^Λ tomali ^Λmo oodami mait^Λmaat^Λtuli gomaasi mos^Λca Diuusi g^Λrooga ismaac^Λd^Λ t^Λvaagiana daja ^Λgai gia g^Λmaat^Λtuli gomaasi.

¹⁸ Dai aan^Λ ang^Λaagidi sai aapi Piiduru aagiada ^Λgai oodami ansai aan^Λ ^ΛrC^Λgac^Λr^Λ vuviaadami dai muidutai giñ^Λvaavoituda ^Λgai dai ^Λgai gia c^Λgac^Λr^Λ vuvaidamu aan^Λ, dai tomasi coiyagi v^Λasc^Λr^Λ ^Λmo imidagai ^Λpamu duduaacamu v^Λascatai. ¹⁹ Dai aan^Λ g^Λmaaquimu ^Λmo s^Λlicami pai aagida ^Λoodami sai sioor^Λ giñ^Λvaavoitudagi soic^Λda aagai sai c^Λg^Λga g^Λnt^Λt^Λg^Λitocana Diuusi vai poduucai tomasi^Λoor^Λ sioor^Λ maitiñ^Λvaavoitudagi aagiditai aapi tami oidigi daama maidagitomu aan^Λ isvaquia ^Λgai t^Λvaagi^Λr^Λ dai tomasi^Λoor^Λ sioor^Λ giñ^Λvaavoitudagi aagiditai aapi tami oidigi daama ^Λgai gia dagitomu aan^Λ isvaquia t^Λvaagi^Λr^Λ —t^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

²⁰ Amaasi ^ΛSuusi s^Λlic^Λd^Λ g^Λrdaí aat^Λm^Λ ma^Λmaat^Λrdami sai maiaagidiña tomali ^Λmaadutai si^Λgai ^Λr^ΛCristo.

²¹ Aid^Λ abiaad^Λr^Λ ^ΛSuusi g^Λaagacai g^Λraagidi aat^Λm^Λ mamaat^Λrdami sai ^Λgai viaacatadai isimiagi Jerusaleenamu dai sai soimaa taatatulda ^Λgai ^Λt^Λaan^Λdamigad^Λ judidíu

ΛΛmadu ΛbaitΛguucacamigadΛ Λpapaali ΛΛmadu
 ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ. Dai
 gΛraagidi ΛSuusi sai Λgai muaa agaitadai dΛmos
 bovaica tasaicΛdΛ Λpamu duaaca agaitadai.
 22 Amaasi ΛPiiduru Λcovai vaidacai dai vui
 ñiooquimi daidΛ itΛΛdai:

—Chu cΛliodami Diuusi maitipΛdana
 dai maitΛdagitona. Tomali Λmo imidagai
 maitiΛpΛduuna imaasi —tΛΛdai ΛPiiduru.

23 TaidΛ ΛSuusi ajaco cΛquiva daidΛ itΛΛdai
 ΛPiiduru:

—MaitigiñΛΛmadu aimΛrda aapi Diaavora
 giñsobicΛi aapi. Aapi pocaiti sai maitΛaagai
 isivuaadagi aanΛ istumaasi Diuusi ipΛlidi
 —tΛΛdai ΛSuusi.

24 Amaasi ΛSuusi povΛrtΛΛdai aatΛmΛ:

—Isamaadutai giñΛΛgiada aliada maitΛaagai
 isΛΛgi gΛtΛgitocagi dai gΛaagai isvΛΛs tasai
 baigΛducagi siΛduñiada gΛmuuatuda Λgai
 giñvaavoitudaitai daida giñΛΛgiadagi. 25 SioorΛ
 ivuaadagi ΛΛgi istumaasi ipΛliadagi Λgai gia imimu
 Diaavora ΛΛmadu, dΛmos sioorΛ baigΛducagi
 dai muquiagi giñvaavoitudaitai Λgai gia cΛΛgacΛrΛ
 vuusaimu. 26 ¿Tumaasi Λrsoiñi Λmo oodami vΛΛtarΛ
 isgamaitΛgi vΛΛsi istumaasi oidaga oidigi daama
 vai iibΛadΛ imiagi Diaavora ΛΛmadu? Tomali
 Λmaadutai maitistutuidi isgaanamΛquidagi
 dai cΛΛgacΛrΛ vuusiagi. 27 Dai aanΛ ismaacΛdΛ
 viaa Λmo sΛΛlicami divimu Λmaadu mui Diuusi
 tΛtΛaañicarudΛ dai giñooça dadadaquigadΛ
 gΛrsicoli dadadaquida agai. SiΛΛscadΛ diviagi
 Diuusi Λgai nΛidamu vΛΛscatai ismaacΛdΛ ΛrcΛΛga
 ivuaadami dai ismaacΛdΛ ΛrmaicΛΛga ivuaadami.

28 S^Λlic^Λd^Λ oidaga ^ΛΛmoco ismaac^Λd^Λ tami guuca dai maicoiya agai asta si^Λscad^Λ t^ΛΛ goovai ismaasca iñagai aan^Λ ismaac^Λd^Λ viaa ^Λmo s^Λlicami si^Λscad^Λ gata^Λaan^Λdagi Diuusi ^ΛΛmadu —g^Λrt^Λdai ^ΛSuusi.

17

1 Daid^Λ ^ΛSuusi bonaadami tasaic^Λd^Λ vaidacai ^ΛPiiduru ^ΛΛmadu ^ΛJacovo ^ΛΛmadu ^ΛVuaana Jacovo suculid^Λ ^Λmo t^Λca giidiana. 2 Dai ami ^ΛSuusi ^Λmap^Λdui vuitapi g^Λmamaat^Λrdamiga. Dai vuiu-
asad^Λ dadadaquitu ^Λpamaastu tasai, dai yuu-
cusid^Λ c^ΛΛga tootuat^Λ. 3 Dai todian duuca t^ΛΛ
^Λgai Eliiasicar^Λ ^ΛΛmadu Moseesacar^Λ vai gaaata-
gaitadai ^ΛΛmadu ^ΛSuusi. 4 Amaasi ^ΛPiiduru
it^Λdai ^ΛSuusi:

—T^Λaan^Λdami v^ΛΛsi ^Λrc^ΛΛgai istami daraaja
aat^Λm^Λ isip^Λliada aapi t^Λtai duuñi vaica uucusai,
^Λmoco aapi g^Λv^ΛΛtar^Λ dai ^Λmai Moseesa v^ΛΛtar^Λ
dai ^Λmai Eliiasi v^ΛΛtar^Λ —ast^Λdai ^ΛPiiduru.

5 Dai quiaa ñioocaitadai ^Λgai tai divia ^Λmo ico-
mai dadadac^Λdami dai iña v^ΛΛscatai ismaac^Λd^Λ
ami daraajatadai. Tai icomiaiñ^Λr^Λ caidatu ^Λmo
ñiooqui daid^Λ icaiti:

—Idi Suusiava argiñmara nai aan^Λ ali^Λ oig^Λdai
dai baigiñ^Λlidi aan^Λ goovaic^Λd^Λ. ^ΛΛgiadavurai
aapim^Λ —ascaiti ññiooqui.

6 Mosca^Λcai ^Λmamaat^Λrdami ññiooqui d^Λv^ΛΛrapi
cuiiqui dai ali^Λ duduaadimu. 7 Amaasi ^ΛSuusi
miaad^Λr^Λ c^Λquiva daid^Λ it^Λdai:

—Vaapaigivurai aapim^Λ maitav^Λr duduaadimu
—ast^Λdai ^ΛSuusi.

⁸ Dai aidasi aipaco nanaava agai camaitaa agai
 acacalli mosaca aagi asuusi.

⁹ Dai aidasi taapañimi agai agaa giidiaiñdaraa
 asuusi dai amamaatar damigada daida itadai:

—Maitavar aagiada tomali amaadutai
 istumaasi taa aapimaa asta siascada aan
 ismaacada viaa amo samicami caduaacagi coidada
 saagidaiñdaraa —astadai asuusi.

¹⁰ Amaasi amamaatar damigada tacacai asuusi
 daida itadai:

—¿Tuisida icaiti amamaatatuldiadami
 Diuusi samicamigada saida Eliasicaru
 viaacata dai isdiviagi apaga isaapi? —astadai
 amamaatar damigada.

¹¹ Taida asuusi aa noragi daida itadai:

—Vaavoava istumaasi aagai
 amamaatatuldiadami Diuusi samicamigada sai
 Eliasi viaacata dai isapaga diviagi dai baiduñiagi
 oodami iibada. ¹² Damos aan angnaagidi sai
 cadivia Eliasi dai amamaatatuldiadami Diuusi
 samicamigada maimai dai soimaa taatatuli agai
 isducatai ipali. Poduucai apa oodami sividada
 soimaasi giñtaatatuldamu aan ismaacada viaa
 amo samicami —astadai asuusi.

¹³ Amaasi amamaatar damigada maata
 caa isaasuusi aagaitadai avuaana ismaacada
 vaponaitadai oodami.

¹⁴ Dai aidasi aayi agai maa siaaco daraajatadai
 oodami amo cali miaadara caquiiva asuusi daida
 itadai:

¹⁵ —Taanadami soigi galdaa aapi giñmaracada.
 Susuquitari agai dai alia soimaa taatamai.

Muiyoco imidagai taiy^ΛΛ g^Λg^Λs^Λi dai suudar^Λ.
 16 Tami vuaapi aan^Λ g^Λmamaat^Λrdamiga
 ismaac^Λd^Λ tami vii tai goovai maitistui
 isduaaidagi —t^Λt^Λdai ^Λc^Λl^Λi.

17 Taid^Λ ^ΛSuusi pov^Λrt^Λt^Λdai:

—Aapim^Λ oodami maivaavoitudadami dai
 soimaasi ivuaadami cat^Λv^Λpi g^Λn^Λl^Λma daja aan^Λ
 mai aapim^Λ v^Λl^Λsc^Λr^Λ maitiñ^Λvaavoitudai. Ali^Λs^Λi
^Λroojodaragai aapim^Λ. Baigovai av^Λr giñ^Λvuaapidi
 goali g^Λl^Λi —g^Λrt^Λt^Λdai.

18 D^Λmos ^ΛSuusi aagidi ^ΛDiaavora t^Λaañicarud^Λ
 sai dagitona ^Λali g^Λl^Λi dai camai^Λl^Λmadu daacana.
 Tai ^Λgai vuusai ^Λali g^Λl^Λliaiñd^Λr^Λ, tai ^Λali g^Λl^Λi to-
 dian duucai duaadicami vii.

19 Dai gooqui^Λr^Λ aat^Λm^Λ mamaat^Λrdamigad^Λ
^ΛSuusi aatagi ^Λgai ^Λgi dai t^Λcacai daid^Λ it^Λt^Λdai:

—¿Tuisid^Λ maitistui aat^Λm^Λ isvuusaidagi
^ΛDiaavora t^Λaañicarud^Λ? —t^Λt^Λdai aat^Λm^Λ.

20 Taid^Λ ^ΛSuusi pov^Λrt^Λt^Λdai:

—Aapim^Λ maic^Λl^Λga giñ^Λvaavoitudai casc^Λd^Λ.
 Ismaac^Λd^Λ g^Λnaagidi aan^Λ ^Λrvaavoi. Sai
 isc^Λl^Λga giñ^Λvaavoitudadamudai aapim^Λ aid^Λ gia
 istutiadamudai aapim^Λ isivuaadagi istumaasi
 tomasi s^Λl^Λlic^Λd^Λ sijaiga. 21 Gomaa Diaavora
 t^Λt^Λaañicarud^Λ ali^Λ sijaiga vuvaidaragai
 oodamiaiñd^Λr^Λ casc^Λd^Λ av^Λnacai maitaugacai
 gamamadagi vai poduucai vuvac^Λi goovai
 —g^Λrt^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

22 Dai aat^Λm^Λ mamaat^Λrdamigad^Λ ^ΛSuusi
 g^Λr^Λmpaidimi Galilee^Λr^Λ taid^Λ ^ΛSuusi
 pov^Λrt^Λt^Λdai:

—Aan_Λ ismaac_Λd_Λ viaa _Λmo s_{ΛΛ}licami
m_Λgiñt_{ΛΛ}gida aagai aa oodami ²³ si_Λgai
giñmuaamu d_Λmos vaica tasaic_Λd_Λ duaacamu
aan_Λ —g_Λrt_Λt_Λdai _ΛSuusi.

T_Λtai ali_Λ soig_Λr_{ΛΛ}li aat_Λm_Λ imaasic_Λd_Λ.

²⁴ Aid_Λsi aayi _ΛSuusi _{ΛΛ}madu aat_Λm_Λ
Capernaum_Λr_Λ _Λtumiñsi vuudami _Λg_{ΛΛ}
quiuupaigad_Λr_Λ judidíu iji siaaco daacatadai
_ΛPiiduru daid_Λ it_Λt_Λdai:

—¿G_Λmamaat_Λtuldadamiga isgamaacai _{ΛΛ}p_Λ tu-
miñsi _Λg_{ΛΛ} quiuupai v_{ΛΛ}tar_Λ? —ast_Λt_Λdai _Λtumiñsi
vuudami.

²⁵ Taid_Λ _ΛPiiduru aa noragi daid_Λ it_Λt_Λdai:

—_Λj_Λ —ast_Λt_Λdai.

Amaasi utudama vaac_Λcai _ΛPiiduru quiiy_Λr_Λ
_ΛSuusi _{ΛΛ}p_Λga ñiooqui daid_Λ it_Λt_Λdai:

—¿Tuma t_Λt_Λgitoi aapi? ¿Maac_Λd_Λ oodami
taan_Λi _Λt_Λt_Λaan_Λdami tumiñsi, _{ΛΛ}gi g_Λnaaduñi
sisib_Λacoga oidacami? —t_Λt_Λdai.

²⁶ Taid_Λ _ΛPiiduru aa noragi daid_Λ it_Λt_Λdai:

—_Λsib_Λad_Λr_Λ oidacami —t_Λt_Λdai.

Taid_Λ _ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—Amaasi aaduñd_Λ mait_Λaagai ismamaacadagi
tumiñsi. ²⁷ D_Λmos v_{ΛΛ}asc_Λr_Λ maaquimu aan_Λ tu-
miñsi vai poduucai maibaacuagi _Λtumiñsi vuu-
dami. Imiñi aapi _Λg_{ΛΛ} suudagi ugidiamu dai
daituda _Λmo babaidacarui dai vuusaida _Λvatopa
ismaac_Λd_Λ _{ΛΛ}p_Λga b_Λiya gobabaidacarui. _Λgai
vatopa t_Λñi_Λr_Λ t_{ΛΛ}gimu aapi tumiñsi. _Λtumiñsi
g_Λr_Λimu isgaaanam_Λquida aan_Λ dai aapi _{ΛΛ}p_Λ.
B_Λcaiñi aapi dai m_{ΛΛ}ca aa nam_Λquida —t_Λt_Λdai
_ΛSuusi.

18

¹ Amaasi aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ ΔSuusi miaadΛrΛ guuquiva dai tΛcacai daidΛ itΛtΛdai:

—¿SiΛΛscadΛ gataΛaanΛdagi aapi vΛΛsi oidigi daama maascΛdΛ aatΛmΛ gΛmamaatΛrdamiga vaamioma gataΛaanΛda ragai? —tΛtΛdai aatΛmΛ.

² Amaasi ΔSuusi vai Λmo ali dai gΛrsaagida cΛi,
³ dai povΛrtΛtΛdai:

—SΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi isaapimΛ maiΛma duucai gΛntΛtΛgituagi dai camaigΛgΛrducΛdΛ gΛnΛliadagi Δpan duucai idi ali poduucai gia maiimimu aapimΛ siaaco tΛaanΛi Diuusi.

⁴ Poduucai gia Λgai ismaacΛdΛ vaamioma gataΛaanΛi mΛΛca siaaco gataΛaanΛi Diuusi ΛrΛgai ismaacΛdΛ maigΛgΛrducΛdΛ gΛnΛlidi Δpan duucai idi ali. ⁵ TomasioorΛ sioorΛ vaavoitudai giñmamaatΛtuldaraga dai cascΛdΛ oigΛdai idi ali oodami Λgai gia giñoigΛdai aanΛ.

⁶ TomasioorΛ sioorΛ soimaasi iduiñtulda Δliadagi Δmoco ismaacΛdΛ utudama giñvaavoitudagi sioma ΛrcΛΛgai Λgai vΛΛtarΛ mΛscusivuana vulidagi Λmo gΛΛ mauturui dai gΛΛ suudarΛ daitudagi.

⁷ SΛΛlicΛdΛ maicΛΛgadu oodami vΛΛtarΛ isoidacagi naana maasi ismaacΛdΛ soimaasi iduiñtuldiadagi Λoodami. VΛΛscΛrΛ oidacamu istumaasi isducatai soimaasi ivuaadagi oodami dΛmos soimaasi taatamu Λgai ismaacΛdΛ soimaasi iduiñtuldiadagi Λoodami.

⁸ IsΛmaadutai iduñia Δliadagi Δmo istumaasi soimaascami gΛnovicΛdΛ siΛΛpΛ gΛΛcasocΛdΛ baiyoma gΛaagai ispoΛliada Λgai ismainovΛ siΛΛpΛ

maiΛcaso dai maisiu Diaavora ΛΛmadu imiagi. ⁹ Dai isΛmaadutai iduñia Λliada Λmo istumaasi soimaascami gΛvuupujicΛΔΛ baiyoma gΛaagai ispoΛliada Λgai ismaivuupuju. Sioma ΛrcΛΛgai ispoΛliada Λgai ismaivuupuju dai maisiu Diaavora ΛΛmadu imiagi.

¹⁰ CΛΛgacΛrΛ avΛr nΛijada aapimΛ vΛΛscatai ismaacΛΔΛ giñvaavoitudagi. AanΛ angΛnaagidi sai Diuusi tΛtΛaañicarudΛ ismaacΛΔΛ tΛvaagiΛrΛ daraaja Diuusi ΛΛmadu cΛΛga nuucada Λgai ismaacΛΔΛ giñvaavoitudai tami oidigi daama. ¹¹ Dai aanΛ ismaacΛΔΛ viaa Λmo sΛΛlicami divia dai cΛΛgacΛrΛ vuvaida iñagai soimaasi ivuaadami Λgai ΛrsibΛ iimiadΛ Diuusi vΛΛtarΛ.

¹² IsΛmaadutai viaacagi Λmo sientu cañiiru vai sibΛ imiagi Λmoco siaadΛrΛ maianaasi viaana Λgai Λgaa maaco coobai dan baivustaama dan tustaama dai gaagamuna ΛsibΛimiaadΛ. ¹³ Dai istΛgiagi sΛΛlicΛΔΛ vaamioma baigΛΛliatugadagi ΛgaicΛΔΛ siΛgaa ismaacΛΔΛ maisibΛ iimiagi. ¹⁴ Poduucai ΛΛpΛ Diuusi gΛrooga tΛvaagiΛrΛ daja dai Λgai maitipΛlidi isiimiagi Diaavora ΛΛmadu tomali Λmoco ismaacΛΔΛ giñvaavoitudai.

¹⁵ IsΛmaadutai soimaasi duiñdagi Λmai, Λgai gΛaagai isaagidagi ΛΛgi Λgai sai soimaasi duñi. Dai isΛgai cΛΛga baiduñia Λliadagi ñiooqui aidΛ gia ΛrgΛnaadunumΛcamu Λgai. ¹⁶ Dai isΛgai maibaiduñia Λliadagi aidΛ gia gΛaagai isvaidaquiaagi Λmoco siΛΛpΛ gooca gΛaaduñi vai poduucai oidacana nΛijadami ismaitipΛlidi Λgai isbaiduñiagi ñiooqui. ¹⁷ Dai

isapiaquiaa maibaiduñia aliada agai aidΛ gia gΛaagai isaagidagi vΛΛsi Λvaavoitudadami, dai isapiaquiaa maibaiduñia aliada agai aidΛ gia gΛaagai isΛpan duucaí nΛijadagi agai ismaacΛΔ maivaavoitudai siΛΛpΛ Λpan duucaí tumiñsi vuudami.

¹⁸ Dai aanΛ angΛnaagidi sai siΛΛscadΛ aagiada aapimΛ Diuusi ñiooquidΛ aoodami tomasioorΛ sioorΛ maitiñvaavoitudagi aagiditai aapimΛ agai maidagitomu aanΛ isvaquiagi tΛvaagiΛrΛ, dai tomasioorΛ sioorΛ giñvaavoitudagi aagiditai aapimΛ agai gia dagitomu aanΛ isvaquiagi tΛvaagiΛrΛ.

¹⁹ Dai aanΛ angΛnaagidi ΛpΛ sai isgoocatai aapimΛ gΛnaagidagi dai daañiagi isDiuusi gansoiñagi, Diuusi garooga gansoiñamu.

²⁰ Tomasiaaco siaaco gΛnΛmpaidadagi gooca siΛΛpΛ vaica dai giñsíaa duutuada agadagi dai gamamadada agadagi ami daacamu aanΛ ΛpΛ —gartΛtΛdai ΛSuusi.

²¹ Amaasi ii ΛPiiduru dai tΛcacai ΛSuusi daidΛ itΛtΛdai:

—TΛaanΛdami, ¿vΛΛquiojo imidagai gΛaagai isoigΛdada aanΛ amoco giñaduñi ismaacΛΔ soimaasi giñvuiidadagi? ¿ParΛ cuvaracamiojo?

—tΛtΛdai ΛPiiduru.

²² TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Chu aanΛ anmaitΛaagidi sai cuvaracamiojo baiyoma angΛaagidi aanΛ sai maiΛcaldacai gaogΛliada.

²³ Isducatai apΛvueeyi siΛΛscadΛ Diuusi soicΛdagi oodami iscΛga gΛntΛtΛgitocagi Λpan ducami istumaasi idui amo tΛaanΛdami.

Ataanadami ipaliditadai isapipiooñigadaa
 namalquidagi. ²⁴ Utudama glaagacai taañimi
 agai gapipiooñiga ismaacada vupuaatulditadai
 matai vuaapi amo piooñigada ismaacada mui
 mil vuaatulditadai. ²⁵ Daidapiooñigada
 maiviaacatadai istucadaa namalquidagi. Taidaa
 amuda aagidi sai gagaarana vasi gavustuidaga
 dai gamaamara dai gaooñiga dai lagi agai dai
 vuvaidana tumiñsi dai adaa namalquidana.
²⁶ Amaasi apiooñigada gatoonacada caquiva
 gaamu vuidara dai daañimi daidaitadai:
 “Giñaamu giñnanaracañi aapi gaa namalquidamu
 aana vasi”, astadai. ²⁷ Taidaa amuda
 soigalli dai oigali dai camaitai aidai, dai dagito
 isimiagi agai. ²⁸ Tai ii agai dai moo maigovai
 ta amoco gaduñi ismaacada vuaatulditadai
 chiqui tumiñsi. Dai cuchivuana bai dai
 cayoga vuliji daidaitadai: “Aata giñnamalquida
 pasmaacada giñvuaatuli”, astadai. ²⁹ Amaasi
 aduñida gatoonacada caquiva agai vuidara
 dai daañimi daidaitadai: “Giñnanaracañi
 aapi gaa namalquidamu aana vasi”, astadai.
³⁰ Taidaa gamai maitipali, baiyoma vaidacai dai
 gatjai maisaragai dai gaaagidi masai anaasi
 maisacana asta sascadaa namalqui agai vasi.
³¹ Amaasi gaapipiooñigada gaa taanadami
 ta gomaasi dai salicada soigalli dai iji dai
 ma aagidi taanadami vasi istumaasi apadi.
³² Amaasi taanadami gatjai masai ma vaidana
 agai daidaitadai: “Aapi gia salicada maicall
 tuiga. ¿Duucadaa ana gaigali vasi pasmaacada
 giñvuaatulditadai aapi, giñdaañimi aapi cascada?
³³ ¿Duucadaa aapi maisoigalli gaduñicada,

poduucai isduucai soigiñali aan aapicada?” astadai. ³⁴ Dai sallicada baamu aamuda dai gatjai maisaragai dai gaaagidi masai anaasi maisacana asta silascada aa namqui agai —tadai aSuusi.

³⁵ Cuugatara povartadai aSuusi:

—Poduucai iduñia agai garooga tvaagiar aapimada issallicada maitnoigaliada aapim aipacoga —gartadai.

19

¹ Caaagacai aSuusi imaasi ii ami Galileeaiñdara dai aayi ma Judeea davarirara vaasadara Jordán aqui. ² Dai mui oodami oiditadai tai ami duduaadi aSuusi cococoidada.

³ Amaasi amoco fariseo miaadara guuquiva siaaco daacatadi aSuusi dai mossoimaasi ñooquituda alidi agai cascada taccacai daida itadai:

—¿Oidagasi oigaragai siamo cali dagituagi gaoñiga tomastucada? —tadai afariseo.

⁴ Tai agai aa noragi daida itadai:

—Aapim canidi Diuusi ñooquida siaaco oojisi sai aidasi Diuusi idui oodami idui agai cali dai ooquei. ⁵ Dai Diuusi ñooquidara icaiti ara: “Cascada cali dagitomu gandada dai amadu oidacamu gaoñiga dai vagoocatai amo oodami ganducamicamu agai”, asduucai oojisi Diuusi ñooquidara. ⁶ Cascada amo cali maitaagai isdagituagi gaoñiga tomali amo ooquei gacuuna. Diuusi ipalidi ismapai oidaca agai asta silascada coi —tadai aSuusi.

⁷ Amaasi taccacai afariseo daida itadai:

—¿Tuisida Moseesacaru gamaa oigaragai isamo calli dagitua liada gaoñiga saida istutuidi isbaiduñiagi amo oojai dudunucamiara dai poduucai dagituagi? —tadai fariseo.

⁸Taida Suusi itadai:

—Ganqui aadunicarv vuidara vancana Diusi cascada Moseesacaru maa agai oigaragai isdadagitoda ganoñiga dai poduucai ganviituldi agai. Damos tucamara maitiipucata dai oigaragai poduucai. ⁹Dai ana anganaagidi siora dagituagi gaoñiga maigogoosi gducamicatai agai dai vanagi mai ooqui agai gia gogoosi gducami —tadai Suusi.

¹⁰Amaasi aatama mamaatardamigada tadai:

—Siarvaavoi ismaitiipu oigaragai isdagituagi amo calli gaoñiga aida gia sioma arcala ismaicuucuntadagi oodami —tadai aatama.

¹¹Taida Suusi povartadai:

—Maisiu vascatai istutuidi ismaioñtadagi mosaca agai ismaacada Diusi soica. ¹²Amo calalli maioñtai soimaa vuvaca agai cascada dai aamascacaapuñtudagi maioñtai, dai a maioñtai aipaco ajioopaitai gaaagiada liditai isducatai Diusi soica oodami sai calga gantlagitocana. Tomasiora siora istutiadagi ismaioñtadagi calgadu ismaioñiacatai oidaca agai —gartadai Suusi.

¹³Matai aida vaaapi Suusi chillaqui aali sai taatana agai moomoda dai mamatuldana. Taida aatama mamaatardamigada agai bagaidimi oodami ismaacada vaaapaimi aali. ¹⁴Taida Suusi povartadai:

—Dagitovurai goali vai dadana siaaco daja aan Δ dai maitav Δ r daidiada. Ismaac Δ d Δ Δ pan ducami aali Δ gai gia Diuusi soic Δ i Δ gai sai c Δ Δ ga g Δ nt Δ t Δ gitocana —g Δ rt Δ t Δ dai Δ Suusi.

¹⁵ Daid Δ Δ Suusi taata Δ aali moomod Δ dai gooqui Δ r Δ ii abiaad Δ r Δ .

¹⁶ Δ mo g Δ Δ li ii dai m Δ Δ n Δ idamu Δ Suusi daid Δ it Δ t Δ dai:

—Mamaat Δ tuldadami c Δ Δ tuigac Δ d Δ . ¿Tumaasi istutuidi aan Δ isiduñiagi dai v Δ Δ sc Δ r Δ oidacagi Diuusi Δ Δ madu? —t Δ t Δ dai Δ gai.

¹⁷ Taid Δ Δ Suusi it Δ t Δ dai:

—¿Tui Δ p Δ si c Δ Δ tuigac Δ d Δ giñaagai? Ali Δ madugava c Δ Δ tuigacami dai Δ gai Δ rDiuusi. ¿Ip Δ lidip Δ si isimiagi Diuusi Δ maadu? Δ Δ giditai ca Δ ca v Δ Δ si istumaasi aagai Diuusi ñiooquid Δ r Δ —t Δ t Δ dai Δ Suusi.

¹⁸ Taid Δ Δ g Δ Δ li it Δ t Δ dai:

—¿Tumaasi Δ gai? —t Δ t Δ dai.

Taid Δ Δ Suusi it Δ t Δ dai:

—Maitav Δ r gacoodada, dai maitav Δ r googosi g Δ nducamica, dai maitav Δ r ga Δ Δ siada gavustuidaga, dai maitav Δ r yaatavoaca, ¹⁹ dai siaa duutuada g Δ nd Δ Δ d Δ dai oig Δ adavurai g Δ naaduñi poducai m Δ sduucai g Δ noig Δ dai aapim Δ Δ gi —t Δ t Δ dai Δ Suusi.

²⁰ Taid Δ Δ g Δ Δ li it Δ t Δ dai:

—V Δ Δ si gomaasi ansiaa duutudai aan Δ aliducatai abiaad Δ r Δ . ¿Tumaasi vi Δ Δ ga isiduñia aan Δ ? —t Δ t Δ dai Δ g Δ Δ li.

²¹ Taid Δ Δ Suusi it Δ t Δ dai:

—Ip Δ lidip Δ si isiduñiagi v Δ Δ si istumaasi Diuusi ip Δ lidi aid Δ gia imiñi dai gagaara v Δ Δ si p Δ stumaasi

víaa dai oida Δ tumiñsi Δ soituutuigami dai poduu-
cai viaacamu aapi mui naana maasi Δ vaagi Δ r Δ dai
gooqui Δ r Δ divia dai giñoidatucuda — Δ t Δ dai Δ Suusi.

²² Dai aidasi mosca Δ Δ g Δ li gomaasi ali Δ soig Δ li
dai soig Δ liatugai ali Δ si Δ rg Δ viidacamicatadai Δ gai
casc Δ .

²³ Amaasi Δ Suusi pov Δ r Δ t Δ dai aat Δ m Δ
mamaat Δ r Δ dami:

—Gía sijaiga isg Δ nviipidacami dagituagi isDi-
uusi soic Δ dagi isc Δ ga g Δ n Δ t Δ gitocagi. ²⁴ Dai
aan Δ ang Δ naagidi Δ p Δ sai sioma maisijaiga Δ mo
muura v Δ tar Δ isvaquiagi Δ mo oi d Δ gad Δ amu s Δ li
is Δ mo g Δ viidacami dagitoagi isDiuusi soic Δ dagi
isc Δ ga g Δ t Δ gitocagi —g Δ r Δ t Δ dai Δ Suusi.

²⁵ Mosaagai Δ Suusi gomaasi tatai aat Δ m Δ ma-
maat Δ r Δ dami mait Δ isducatai g Δ r Δ t Δ gituagi dai
aipaco g Δ r Δ cacai daid Δ icaiti:

—¿Voor Δ istutuidid Δ o isc Δ gac Δ r Δ vuvaquiagi?
—caiti aat Δ m Δ .

²⁶ Taid Δ Δ Suusi g Δ r Δ vui n Δ n Δ ava dai pov Δ r Δ t Δ dai:
—Oodami gía maitistutuidi isiduñiagi imaasi
d Δ mos Diuusi gía istutuidi isiduñiagi. Diuusi
v Δ sia Δ catai istutuidi isiduñiagi —g Δ r Δ t Δ dai
 Δ Suusi.

²⁷ Amaasi Δ Piiduru it Δ dai:

—T Δ aan Δ dami, aat Δ m Δ viaa v Δ s Δ i t Δ stumaasi vi-
aacatadai g Δ oidatucuda Δ r Δ lidityai, ¿tumaasi viaa-
camu aat Δ m Δ ? — Δ t Δ dai Δ Piiduru.

²⁸ Taid Δ Δ Suusi aa noragi dai pov Δ r Δ t Δ dai:

—Ismaac Δ d Δ g Δ naagidi aan Δ Δ r Δ vaavoi, si Δ scad Δ
Diuusi utuldagi v Δ s Δ i istumaasi dai si Δ scad Δ
aan Δ ismaac Δ d Δ viaa Δ mo s Δ licami gataan Δ dagi
daacatai Δ mo daicarui dadadac Δ dami Δ r Δ aapim Δ
 Δ p Δ ismaac Δ d Δ giñoidatucudagi gataan Δ damu

ʌʌpʌ ʌchigiamaasi daraicarʌrʌ daraajatai.
 Aapimʌ baivustaama dan goocadu dai ʌmoco
 tʌaanʌdamu Ruvenicaru cajiudadʌ, dai gʌmai
 tʌaanʌdamu Danacaru cajiudadʌ, dai gʌmai
 tʌaanʌdamu Gadacaru cajiudadʌ, dai gʌmai
 tʌaanʌdamu Nefatalicaru cajiudadʌ, dai gʌmai
 tʌaanʌdamu Aseracaru cajiudadʌ, dai gʌmai
 tʌaanʌdamu Isaacaru cajiudadʌ, dai gʌmai
 tʌaanʌdamu Judacaru cajiudadʌ, dai gʌmai
 tʌaanʌdamu Zavulonicaru cajiudadʌ, dai gʌmai
 tʌaanʌdamu Simioñicaru cajiudadʌ, dai gʌmai
 tʌaanʌdamu Benjamiñicaru cajiudadʌ, dai
 gʌmai tʌaanʌdamu Efraíñicaru cajiudadʌ, dai
 gʌmai tʌaanʌdamu Manaasesicaru cajiudadʌ.
 29 Dai tomasioorʌ sioorʌ dagituagi gʌvustuidaga
 siʌʌpʌ gʌaaduñi ivuaadatai giñaa duiñdaga ʌgai
 viaacamu ʌmo siento vaamioma dai siʌʌscadʌ
 imiagi ʌgai idi oidigiaindʌrʌ vʌʌscʌrʌ oidacamu
 ʌgai Diuusi ʌʌmadu. 30 Dai mʌʌca siaaco
 tʌaanʌi Diuusi muidutai ismaacʌdʌ vaamioma
 tʌaanʌi tami, mʌʌca sioma maitʌaanʌdamu
 dai ismaacʌdʌ sioma maitʌaanʌi tami mʌʌca
 vaamioma tʌaanʌdamu.

20

1 Isducatai ʌpʌvueeyi siʌʌscadʌ Diuusi soicʌdagi
 oodami sai cʌʌga gʌntʌʌgitocana ʌrʌpan ducami
 istumaasi idui ʌmo cʌʌli ismaacʌdʌ gʌʌpi
 viaacatadai dʌvʌʌrai ʌʌqui quiaamoco ii ʌgai
 dai gaaga ʌgai pipiooñi sai yoovana uuvasi.
 2 Dai baidui ʌgai gʌpipiooñiga ʌʌmadu sai ʌmo
 coobai piisu aa namʌquida ʌgai ʌmo tasaicʌdʌ.

Dai otoma ootoi sai mΛΛca gayoovana. ³ Dai laascΛdioma ii ΛcΛΛli plaasamu dai mΛΛca tΛΛ aa oodami mosdaraacami, ⁴ daidΛ itΛtΛdai: “IimΛdavurai dai gaaata duñi giñΛΛsiΛrΛ dai aanΛ gΛnaa namΛquidamu siΛΛsi cΛΛgaducagi”, astΛtΛdai. Tai Λgai iji. ⁵ Dai dan duucu Λpamu ii ΛΛsΛcami dai Λpua ootoi aata vuaadami, dai coi gΛΛsΛcai tasai ii Λgai dai Λpua ootoi. ⁶ Dai cauruñimodΛ ii Λgai plaasamu dai mΛΛca tΛΛ aa oodami ismosdaraaja daidΛ itΛtΛdai: “¿TuimΛsi mosdaraaja Λmo tasai dai maitaaata vueeyi?” astΛtΛdai. ⁷ TaidΛ Λoodami itΛtΛdai: “Tomali Λmaadutai maitΛrmamacai aa duiñdagai cascΛdΛ”, astΛtΛdai. Amaasi itΛtΛdai ΛΛsΛcami: “IimΛdavurai aapimΛ vΛΛsi dai mΛΛca aata duuñi giñΛΛsiΛrΛ dai aanΛ gΛnaa namΛquidamu siΛΛsi cΛΛgaducagi”, astΛtΛdai. ⁸ Dai caaΛcai siuu duucu gΛnΛΛpidagi Λpipiooñi taidΛ ΛΛsΛcami aagidi Λgai ismaacΛdΛ tΛaanΛi Λpipiooñi daidΛ itΛtΛdai: “Baigovai vaida goata vuaadami dai aa namΛquida. GΛaagacai aa namΛquida ΛpΛga ismaacΛdΛ gooquiΛrΛ gΛnaaga dai ismaacΛdΛ ΛpΛga gΛnaaga vΛΛsia gooquiΛrΛ aa namΛquida aapi”, astΛtΛdai. ⁹ Amaasi dada Λgai ismaacΛdΛ gooquiΛrΛ gΛnaagacai gaaata dui mΛtai Λmo coobai piisu aa namΛqui. ¹⁰ Dai gooquiΛrΛ caaa namΛquida agai ismaacΛdΛ ΛpΛga gΛnaagacai gaata dui vai Λgai povΛnΛlidadai mΛsi vaamioma aa namΛquida agaitadai, mΛtai Λgai Λmo coobai piisu aa namΛqui ΛpΛ. ¹¹ Dai aidΛmΛsi mosaa namΛqui vai Λgai ñiooquimi ΛΛsΛcami vui. ¹² DaidΛ itΛtΛdai: “Goovai ismaacΛdΛ gooquiΛrΛ gΛnaaga ali Λmo oora aata dui mΛtai vΛΛscΛrΛ gΛrΛpan Λsi

aa namΛqui dai aatΛmΛ Λmo tasai soimaa taata toiñdagai”, astΛtΛdai. ¹³ TaidΛ ΛamudΛ aa noragi daidΛ itΛtΛdai ali Λmoco Λagi Λgai: “Giñaduñi aanΛ maisoimaasi gΛvuiididi. ¿MaitasiΛrvaavoi iñsaanΛ gΛnaagidi sai Λmo coobai piisu gΛnaa namΛquiada iñagaitadai isgaaata duñia aapimΛ giñΛΛmadu? ¹⁴ Naa, gΛaa namΛquidaraga imΛdañi. AanΛ ipΛlidi isgΛnΛpan Λsi maquiagi goovai ismaacΛdΛ gooquiΛrΛ gΛnaaga. ¹⁵ ¿Maitisviaa aanΛ sΛlicami isiduñia giñtumiñsigacΛdΛ istumaasi ipΛliadagi? ¿TuiPasi muuquimudadΛ caiti aapi nΛiditai iscΛga dui aanΛ gogaa vΛΛtarΛ?” astΛtΛdai ΛamudΛ. ¹⁶ Poduucai ismaacΛdΛ Λoodami soi duu nΛidi tami oidigi daama vaamioma namΛga mΛΛca siaaco tΛaanΛi Diuusi, dΛmos ismaacΛdΛ polidi isvaamioma namΛga tami oidigi daama Λgai gia maisii namΛacamu siaaco tΛaanΛi Diuusi. Diuusi ñiniooquituldadamigadΛ aagidi mui oodami saidΛ istutuidi iscΛgacΛrΛ vuvaquiagi dΛmos Diuusi chiΛΛqui ΛΛco vuvaitu —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

---

¹⁷ Dai Λmo imidagai voyiamu imΛitadai ΛSuusi catΛsadimi Jerusaleenamu daidΛ ΛSuusi Λcovai gΛrvaí aatΛmΛ baivustaama dan gooca mamaatΛrdamigadΛ Λgai dai povΛrtΛtΛdai:

¹⁸ —AapimΛ nΛidi tΛscatΛΛtΛidimi aatΛmΛ JerusaleenΛrΛ mΛsiaaco giñtΛΛgida agai aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛlicami giñtΛΛgida magari ΛbaitΛguucacamigadΛ papaali ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldiadami sΛlicami isΛgai gatΛaañimu mΛsaidΛ giñmuaana, ¹⁹ dai giñtΛΛgidamu Λgai aa sibΛadΛrΛ oidacami ismaacΛdΛ maitΛrjudidíu siΛgai giñparunadamu dai saasasamu giñtuucuga

dai giñsiisamu curusiaba. Dai bovaica tasaicΛdΛ
 Λpamu duaacamu aanΛ coidadΛ saagidaiñdΛrΛ
 —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

²⁰ Amaasi ΛJacovo dai ΛVuaana Λmadu ΛdΛΛdΛ
 miaadΛrΛ guuquiva siaaco daacatadai ΛSuusi.
 ΛJacovo dai ΛVuaana ΛrSevedeo maamaradΛ. TaidΛ
 ΛdΛΛdΛ gΛtootonacΛdΛ cΛquiva ΛSuusi vuidΛrΛ.

²¹ TaidΛ ΛSuusi tΛcacai daidΛ itΛtΛdai:
 —¿Tumaasi aagai aapi? —tΛtΛdai Λgai.

Tai Λgai itΛtΛdai:

—SiΛascadΛ aapi vΛasia daama
 ΛrgabaitΛcΛaacamicagi giñoigΛdacai darasa aapi
 giñmaamara vaidΛ rΛtΛΛaanΛdamicana goovai
 —tΛtΛdai Λgai.

²² TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—AapimΛ maimaatΛ mΛstumaasi giñaagidi. ¿Bai-
 sistuidΛna aapimΛ issoimaa taatagi siΛΛ soimaa
 taata iñagai aanΛ? —tΛtΛdai ΛSuusi.

Tai Λgai itΛtΛdai:

—IstutuidiatΛta —tΛtΛdai Λgai.

²³ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—SΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi. AapimΛ gia soimaa
 taatamu siΛΛsi soimaa taata iñagai aanΛ
 dai vΛascΛrΛ aanΛ maitistutuidi isdaraasagi
 tΛtΛaanΛdami baiyoma Λgi Diuusi gΛrooga
 daraasamu tΛtΛaanΛdami —tΛtΛdai ΛSuusi.

²⁴ AidΛsi aatΛmΛ baivustaama cai gomaasi aliΛ
 baacoi aatΛmΛ Λgaa gooca gΛraaduñi vui. ²⁵ TaidΛ
 ΛSuusi gΛrvai aatΛmΛ dai povΛrtΛtΛdai:

—CΛΛ maata aapimΛ sai ismaacΛdΛ
 maitΛrjudidíu saagida ΛbaitΛcΛaacami
 gΛpipiooñiga duucaí nΛidi gΛaaduñi dai

ismaac^ΛΔ^Λ vaamioma gata^Λaan^Λi s^ΛΛ^Λic^ΛΔ^ΛΔ^Λ t^Λt^Λaañ^Λicui. ²⁶⁻²⁷ D^Λmos aapim^Λ g^Λansaagida mait^Λaa^Λgai ispoduuc^Λi ivuaadagi baiyoma sioor^Λ ^Λr^Λbait^Λc^ΛΛ^Λaacamicagi g^Λaa^Λgai issoic^ΛΔ^ΛΔ^Λi v^ΛΛ^Λscatai. ²⁸ Poduuc^Λi isduuc^Λi ivueeyi aan^Λ ismaac^ΛΔ^Λ viaa ^Λmo s^ΛΛ^Λicami. Aan^Λ gia divia oidig^Λr^ΛΛ^Λ maisiu isg^Λiñ^Λsoic^ΛΔ^ΛΔ^Λi aa baiyoma divia aan^Λ dai soic^ΛΔ^ΛΔ^Λ iñ^Λagai oodami dai muquia iñ^Λagai vai poduuc^Λi c^ΛΛ^Λgac^Λr^ΛΛ^Λ vuvac^ΛΛ^Λna mui oodami —g^Λart^Λt^ΛΔ^Λi ^ΛSuusi.

²⁹ Aid^Λsi vuvaquimi aat^Λm^ΛΛ^Λ Jericooiñ^Λd^Λr^ΛΛ^Λ mui oodami oí ^ΛSuusi. ³⁰ Vai voi ugidiana daraajatadai gooca main^Λn^ΛΛ^Λadami. Dai maí ^Λgai isami daivu-sai ^ΛSuusi dai iñ^Λoqui daid^Λ it^Λt^ΛΔ^Λi:

—Davi cajiudad^Λ ismaac^ΛΔ^ΛΔ^Λ Diuusi maa ^Λmo s^ΛΛ^Λicami soigi g^ΛΛ^Λda aapi aat^Λm^Λc^ΛΔ^ΛΔ^Λ —t^Λt^ΛΔ^Λi ^Λgai.

³¹ Taid^Λ ^Λoodami bagaimi sai camaiiñ^Λacaiña vaamioma. D^Λmos ^Λgai vaamioma iñ^Λacai daid^Λ it^Λt^ΛΔ^Λi:

—T^Λaan^ΛΔ^Λami, Davi cajiudad^Λ ismaac^ΛΔ^ΛΔ^Λ Diuusi maa ^Λmo s^ΛΛ^Λicami soigi g^ΛΛ^Λda aat^Λm^Λc^ΛΔ^ΛΔ^Λ —t^Λt^ΛΔ^Λi ^Λgai.

³² Amaasi ^ΛSuusi c^Λquiva dai vai ^Λmain^Λn^ΛΛ^Λadami dai t^Λcacai daid^Λ it^Λt^ΛΔ^Λi:

—¿Tumaasi ip^Λlidi aapim^Λ isg^Λanduiñ^Λda aan^Λ? —t^Λt^ΛΔ^Λi ^ΛSuusi.

³³ Tai ^Λgai aa noragi daid^Λ it^Λt^ΛΔ^Λi:

—T^Λaan^ΛΔ^Λami, n^Λada ^Λr^Λlidi aat^Λm^ΛΛ^Λ —t^Λt^ΛΔ^Λi ^Λgai.

34 Amaasi ΔSuusi soigΛΛli ΔgaicΛΔ dai taata vuupuidΛ. Tai bovasΔrΛ ΔismaacΛΔ mainΛΛaitadai istui isnΛΛavagi dai oí ΔSuusi.

21

1 AidΔsi camiaadimitadai ΔSuusi JerusaleenΛrΛ aayi BetapagiΛrΛ miaanai Δgiidi siaaco Oliivosi tΛΛgidu, ΔSuusi ootoi gooca gΛmamaatΛrdamiga, 2 dai potΛtdai:

—Íimivurai mΛΛ aali quiiquiΛrΛ ismaacΛΔ mΛΛmojoro guuca dai aΛcai tΛΛgimu aapimΛ Λmo asñiitu maracami vulicami vΛrai uupana dai vuaapa vΛgoocai. 3 Dai isΛmaadutai gΛnaagidagi mΔsai maiuupanana vΛrai potΛΛda ansai aanΛ tΛgito dai ansai otoma Δpamu ootosda iñagai —tΛtdai ΔSuusi.

4 Poduucai ΔpΔdui saidΛ ΔpΔduuna ismaacΛΔ aagai Diuusi ñiooquituldadamigadΛ dai poduucai ooja:

5 Aagidavurai JerusaleenΛrΛ oidacami dai potΛΛda:

“Dañi bΛrimΛi gΛraí. MaigΔducΛΔ gΛΛlidi goovai, Λmo asñiitu mara daama daitugai”, astΛΛda. Asduucai ooja Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ.

6 Amaasi ΔmamaatΛrdamigadΛ iji daidΛ idui isducatai aagidi ΔSuusi. 7 Dai vuaa Δasñiitu ΛΛmadu ΔmaradΛ dai Δgai daama darai gΛnsosuaa dai daama daí ΔSuusi. 8 Dai voiyΛrΛ ajioopaitadai mui oodami ismaacΛΔ voiyΛrΛ ΛΛligaimi gΛnsosuaa dai aa guicuma uusi maamaradΛ dai voiyΛrΛ tuajaimi sai daama daivunΛna ΔSuusi. 9 Dai

Agai ismaacada baitaqui iimaitadai dai ismaacada
gooquilara iimaitadai iinaquimi daida icaitimi:

—Alia caha tuiga gorai Davi cajiudad ismaacada
Diuusi maa amo sallaicami. Diuusi alia
cagaacara naidi goovai ismaacada divia Diuusi
guvucadadacada. Sallaicada caha tuiga Diuusi
—caitimi aoodami.

¹⁰ Aidasiada Suusi vaa Jerusaleenara vasi
aoodami sisioli dai muidutai aipaco gantacacai
daida icaiti:

—¿Sioora goovai? —caiti.

¹¹ Vai aa aagidi daida itadai:

—Gooviava arSuusi Diuusi niooquituldadamigada
daida arNasareetara oidacami Galilea dararara
—tadai.

¹² Tai gooquira vaa Suusi agaha quiupaigada
tuisicara siaaco siaa duutudai Diuusi dai vuvaitu
ajudidu ismaacada ami gagaagaraitadai dai
ismaacada gasaapadaitadai. Dai aipaco suuli
memesagada agai ismaacada cambiando ajudidu
quiupaigada tumiñsigada dai aipaco suuli
daraicaruda ismaacada gagaagaraitadai tutuugu.

¹³ Daida itadai:

—Diuusi niooquidara aduucai oojisi: “Agaha quii
ismaacada idui aoodami dai ami giñsiaa duutuada
agai itaagiducamu quii mamaadaragai vatar”,
mai aapima lasivogami tajogada duucani naidi
—tadai Suusi aoodami.

¹⁴ Tai ami agaha quiupaigadara judiuu
amoco mainanaadami amadu chuchuecogami
miaadara guuquiva siaaco daacatadai Suusi tai
agai duduaadi. ¹⁵ Dai aidasi abaitaguucacamigada
papaali amadu amamaatatuldiadami Diuusi

sΛΛlicamigadΛ nΛidi Λistumaasi gΛΛducΛdΛ ismaacΛdΛ idui ΛSuusi dai aidΛsi caΛ isducatai iifñacai Λaali ΛgΛΛ quiuupiΛrΛ daidΛ icaiti: “AliΛ cΛΛ tuiga goraí Davi cajiudadΛ ismaacΛdΛ Diuusi maa Λmo sΛΛlicami”, caiti Λaali. ΛbaitΛguucacamigadΛ papaali ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ sΛΛlicΛdΛ baacoi ΛSuusi vui, ¹⁶ daidΛ itΛtΛdai Λgai ΛSuusi:

—¿MaitarΛscaΛ istumaasi aagai goaali? Dodoligitudañi aapi —tΛtΛdai.

TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—ΛjΛ caΛana. Dai canΛidi aapimΛ isduucaí oojisi Diuusi ñiooquidΛrΛ daidΛ icaiti:

Aali aliΛ cΛΛga ñioocada agai Diuusi vui.

Ascaiti Diuusi ñiooquidΛrΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

¹⁷ Amaasi ΛSuusi anaasi viaa dai ii JerusaleenaiñdΛrΛ Betaaniumu dai anaasi siaa.

¹⁸ Dai siaadiqui caΛpamu ajacoga imΛitadai ΛSuusi Jerusaleenamu dai biuugimu. ¹⁹ Dai tΛΛ Λmo iigosi dΛΛdΛ voi ugidiana dai abaana cΛquiva dai maitΛΛ iigosi mosΛca aagadΛ. DaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai Λiigosi dΛΛdΛ:

—Aapi gia tomali Λmo imidagai maiiibiatamu —tΛtΛdai ΛSuusi.

Tai otoma gaquisa Λiigosi dΛΛdΛ. ²⁰ Dai aidΛsi tΛΛ aatΛmΛ mamaatΛrdami gomaasi camaitΛΛ istumaasi gArtΛtΛgituagi dai tΛcacai ΛSuusi daidΛ itΛtΛdai:

—Ducatai mosΛΛ otoma gaquisa goiigosi dΛΛdΛ —tΛtΛdai aatΛmΛ.

²¹ TaidΛ ΛSuusi gΛraa noragi dai povArtΛtΛdai:

—Ismaac^{ΛΔ} g^Λnaagidi aan^Λ arvaavoi. Isc^{ΛΛ}ga vaavoitudadagi aapim^Λ maisiu mos^Λcaasi istutiadamudai isiduf^{ñia} gomaasi ismaac^{ΛΔ} idui aan^Λ goiigosi d^{ΛΛΔΛCΛΔ} asta istutiadamudai aapim^Λ ^{ΛΛ}p^Λ isivuaadagi naana maasi istumaasi s^{ΛΛ}lic^{ΛΔ} sijiacami. ²² Dai v^{ΛΛ}si istumaasi taan^Λ aapim^Λ Diuusi mamadaitai iss^{ΛΛ}lic^{ΛΔ} vaavoitudada aapim^Λ Diuusi g^Λnmaaquimu —g^Λrt^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

²³ Amaasi ^ΛSuusi vaa ^Λg^{ΛΛ} quiuupaigad^Λr^Λ judidíu dai ami gamamaat^Λtulditadai Diuusi ñiooquid^Λ tai miaad^Λr^Λ guuquiva ^Λbait^Λguucacamigad^Λ papaali daid^Λ ^Λt^Λt^Λaan^Λdami judidíu dai t^Λcacai daid^Λ it^Λt^Λdai:

—¿Tuma s^{ΛΛ}licamic^{ΛΔ} vuvaitu aapi ^Λjudidíu tabiaad^Λr^Λ? ¿Toor^Λ g^Λmaa gos^{ΛΛ}licami? —t^Λt^Λdai ^Λgai.

²⁴ Taid^Λ ^ΛSuusi aa noragi daid^Λ it^Λt^Λdai:

—Aan^Λan ^{ΛΛ}p^Λ g^Λnt^Λcacagi ^Λmo istumaasi m^Λsc^{ΛΛ}ga giñaa noragidagi istumaasi g^Λnt^Λcaca iñagai aan^Λ nai aan^Λ ^{ΛΛ}p^Λ g^Λnaagidagi istumaasi s^{ΛΛ}licamic^{ΛΔ} ivueeyi aan^Λ gomaasi. ²⁵ ¿Toor^Λ ootoi ^ΛVuaana sai vapaconana oodami Diuusi oodami sio? Aago v^Λr^Λai iñnoragida —t^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

Vai ^Λgai ^{ΛΛ}gi aipaco g^Λnaatagidi dai pocaiti:

—Ispot^{ΛΛ}da aat^Λm^Λ sai Diuusi ootoi goovai g^Λraa noragidamu dai pov^Λrt^{ΛΛ}damu: “¿Tuim^Λsi maivaavoitu?” ²⁶ Dai ispot^{ΛΛ}da aat^Λm^Λ sai oodami ootoi, g^Λrvui baacoimu gooodami. Goovai s^{ΛΛ}lic^{ΛΔ} vaavoitudai si^ΛVuaana arDiuusi ñiooquituldiadamigad^Λ casc^{ΛΔ} —caiti.

27 Dai amaasi itatadai agai asuusi:

—Maitatamaata aatama —tatadai agai.

Amaasi asuusi itatadai:

—Tomali ana anmaitanaagidagi istumaasi sallicamicada ivueeyi ana gomaasi —tatadai asuusi.

28 Daida asuusi itatadai:

—Ama calli maamaracatadai gooca, daida itatadai amoco gamara: “Giñmara imadañi sivi dai mala yoova uuvasi giñasi”, astatadai. 29 Taida amara aa noragi daida itatadai: “Ana maiimia iñlidi”, astatadai. Dai gooquiarioma gia cama duucai gatagito agai dai mala ca aata duñimu. 30 Taida oogada ii dai mala agidi agamai gamara dai potatadai ala. Tai agai itatadai: “Ala”, astatadai. Dai maaii. 31 ¿Maacada vagoocatai idui istumaasi tagitocatadai oogada? —tatadai asuusi.

Tai agai itatadai:

—Alagadada —tatadai agai.

Amaasi asuusi itatadai:

—Isaacada ana ganaagidi arvaavoi. Sai atumiñsi vuudami daida oooqui taatacaligami cama duucai gantatagito dai camaisoimaasi ivuaada aagai vaavoitudacai istumaasi aagai avuaana. Diusi soicaiña agai sai calga gantagitocana. Dai aapima gia cho. 32 Avuaana isaacada vaponaitadai oodami ganmamaatatuldi isducatai gaagai isoidacagi matai aapima maiama duucai gantatagito maivaavoitudacai tomasi nidi aapima isaga oodami sallicada vaavoitu. Poduucai aapima

maidadagitoi isDiuusi gΛnsoicΛidagi iscΛΛga
gΛntΛgitocagi aapimΛ.

³³ CaΛcavurai aapimΛ idi cuento: Λmo oodami is-
maacΛdΛ viaacatadai dΛvΛΛrai Λi uuvasi dai sicoli
curarai daidΛ idui siaaco vuusiadagi uuvasi vara-
gadΛ daidΛ idui ΛΛpΛ Λmo vaaqui tΛcavacami dai
abiaadΛrΛ nuucadaca agai vΛΛsi gΛΛΛsi.

Dai gooquiΛrΛ taajucamicΛdΛ maa gΛΛΛsi aa
oodami dai mΛΛcasi ii. ³⁴ Dai aΛcai yoovaragai
ootoi Λgai chiΛΛqui gΛpipiooñiga sai mΛΛ taanΛna
Λoodami Λyoovi siΛΛqui aΛcatadai. ³⁵ TaidΛ
Λoodami vui ΛpipiooñigadΛ dai saasarai tuucugadΛ
Λmoco, dai Λmai muua, dai Λmai maicacarai.
³⁶ TaidΛ ΛaamudΛ vaamioma muiyoma ootoi
situcamidΛrΛ taidΛ Λoodami poduucai idui
ΛgaicΛdΛ ΛΛpΛ.

³⁷ Dai mΛΛ gooquiΛrΛ ootoi Λgai gΛmara dai
povΛ Λlidadai: “Goovai gia siaa duutudan
taada Λgai”, asΛΛlidi. ³⁸ Amaasi tΛgacai Λoodami
ΛmaradΛ aipaco gΛnaagidi daidΛ icaiti: “Gooviava
rΛΛgai ismaacΛdΛ ajiagai vΛΛsi vustuidadΛ
ΛoogadΛ gΛaagai tΛsmuaagi dai poduucai aatΛmΛ
Λrtutuidacamicamu”, ascaiti Λoodami. ³⁹ Dai bΛi
dai dΛjoi ugidiana vuusaitu dai muua —tΛtΛdai
ΛSuusi.

⁴⁰ Amaasi ΛSuusi tΛcacai Λoodami daidΛ itΛtΛdai:
—¿SiΛΛscadΛ diviagi Λtuidacami ΛdΛvΛΛrai istu-
maasi iduuñimu Λgai? —tΛtΛdai ΛSuusi.

⁴¹ Tai Λgai itΛtΛdai:
—Coodamu Λgai ΛmaicΛΛga tuutiacΛdΛ
maisoi gΛΛliaracΛdΛ dai taajucamicΛdΛ maaquimu
Λmai gΛdΛvΛΛraga siΛgai gia cΛΛga maacadamu

si¹asi aajadagi agai —tatadai atataaanadamigada
ajudidú.

⁴² Amaasi asuusi itatadai:

—Aapima caa maata isduucaí oojisi Diuusi
ñiooquidar daida icaiti:

Asalicami viaacami ismaacada daasi aagai Diu-
usi atataaanadamigada ajudidú gajiaadara
viaa agai.

Dai agai aragai vaa ismaacada vaamioma
gataaanda agai

Diuusi iduñia gomaasi.

Dai gomaasi aramo istumaasi cagaducamicamu
agai vaatar ismaacada vaavoitudagi.

Ascaiti Diuusi ñiooquidar. ⁴³ Cascada aan
angnaagidi sai Diuusi camaitansoiña agai masai
caga gantatgitocana. Aapima vuidara vaata
agai cascada. Baiyoma soiña agai agai sai caga
gantatgitocana aoodami ismaacada lagiadagi.

⁴⁴ Dai sioora giñvui vaatacagi soimaa taatamu dai
aan vui caatacamu agai aida gia iimimu agai
Diaavora amadu —tatadai asuusi.

⁴⁵ Aidaí abaitaguucacamigada apapaali
amadua fariseo cai acuento ismaacada aa asuusi,
dai gantagito cai siagai aagada malidi asuusi
acuentocada. ⁴⁶ Dai cascada bliya aliditadai
agai asuusi damos abaliditadai agai aoodami.
Aoodami povanaliditadai siaasuusi arDiuusi
ñiooquitladamigada.

22

¹ Taida asuusi aagidi ara amo ñiooqui cuen-
tocada daida itatadai:

2 —Diuusi soicΛi oodami sai cΛΛga gΛntΛtΛgitocana. Gomaasi ΛrΛpan ducami isducatai idui Λmo raí ismaacΛdΛ idui Λmo vagimi aidΛsi ooñigai maradΛ. 3 Ootoi Λgai gΛpipiooñiga sai vuaapana ΛvapaidadΛ taidΛ ΛvapaidadΛ maitipΛli isdadiagi. 4 Tai Λgai Λpamu ootoi aa gΛpipiooñiga daidΛ itΛtΛdai: “Aagidavurai giñvapaida sai casi gatajajai aanΛ coodaragai giñsosoiga giicoligadΛ dai sai cuaadagai cavΛΛsi baigΛduu vai otoma baigovai iimΛna idi cunataragΛrΛ”, astΛtΛdai. 5 Dai vapaidadΛ maitaΛΛgi. Λmoco mΛΛ nΛidamu gΛdΛvΛΛruga dai Λmai viaacatadai Λma maasi isnΛidagi. 6 DaidΛ Λгаа vui ΛpipiooñigadΛ Λraí dai soi vuujimi dai vΛΛsi coi. 7 TaidΛ Λraí aliΛ baamu dai ootoi gΛsandaaruga sai mΛΛ coodana Λgai Λgacoodacami dai mΛmΛidana baabaquidΛ. 8 Amaasi Λraí itΛtΛdai aa gΛpipiooñiga: “Quiaa baigΛduu gocunataragai dai giñvapaida camaiviaa sΛΛlicami isdadiagi. 9 IimΛdavurai caayamu dai vapaida vΛΛsi mΛsioora tΛΛgiagi vai dadana idi cunataragΛrΛ”, astatΛdai Λraí. 10 TaidΛ ΛpipiooñigadΛ aipaco voyiamu iji dai Λmpagi vΛΛsi siΛΛqui tΛΛ oodami cΛΛga tuutiacami dai maicΛΛga tuutiacami dai poduucai suuda ami gΛΛ tuucavi oodami.

11 TaidΛ Λraí vaa dai nΛnΛidi gΛvapaida dai gatΛgito tΛΛ siami cΛaacatadai Λmoco ismaacΛdΛ maitΛ aadaca yuucusi ismaacΛdΛ maa Λraí gΛvapaida sai gΛnaadana cunataragΛrΛ. 12 DaidΛ itΛtΛdai: “¿Ducatai vaa aapi maitΛaadacatai yuucusi ismaasi gΛaadai cunataragΛrΛ?” astatΛdai Λraí. TaidΛ Λgai maiñiooqui. 13 TaidΛ Λraí itΛtΛdai Λgai ismaacΛdΛ gabibiditadai: “Vuravurai

noonovidΛ dai ΛΛcasodΛ dai quiidigana daasa siaaco tucagamu siami aliΛ soimasi taatacamu goovai dai suaacadamu”, astΛΛdai Λraí. ¹⁴ Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ aagidi mui oodami saidΛ istutuidi iscΛΛgacΛrΛ vuvaaquiagi dΛmos Diuusi chiΛΛqui ΛΛco vuvaitu —tΛΛdai ΛSuusi.

¹⁵ TaidΛ Λfariseo iji dai gΛnaagi sabai aagatudana Λgai ΛSuusi Λmo istumaasi vai poduucai viaaca Λgai isducatai gΛΛpiΛrΛ vuaajagi dudunucamiΛrΛ. ¹⁶ Dai cascΛΛ ootoi Λfariseo gΛnaaduñi ΛΛmadu ΛΛmoco ΛEroodΛsi aaduñdΛ sai mΛΛ aatagidana ΛSuusi vai Λgai itΛΛdai:

—MamaatΛtuldiadami cΛΛga maata aatΛmΛ sai istumaasi gaaagidi aapi dai gamamaatΛtuldi Λrvaavoi. Dai maivuaamΛ Λlidi aapi oodamicΛdΛ siΛrgΛnviipidacami siΛrsoituutuigami ΛΛpΛ, mosgamamaatΛtuldi aapi istumaasi Diuusi ipΛlidi. ¹⁷ Garaagidañi: ¿CΛΛgaisi tΛsaa namΛquiada aatΛmΛ gocuota ΛgΛΛ baitΛcΛaacamigadΛ Λromamano chio sio? —tΛΛdai Λgai.

¹⁸ DΛmos ΛSuusi maata tΛΛ isΛgai vuiirumada Λlidadai dai potΛΛdai:

—AapimΛ aagai Λmo istumaasi dai Λmamaasi ivueeyi. ¿TuimΛsi giñvuiirumada Λlidi aapimΛ? ¹⁹ GiñtΛΛgidavurai Λmo tumiñsi ismaacΛdΛcΛdΛ aa namΛquidi aapimΛ Λcuota ΛgΛΛ baitΛcΛaacamigadΛ romamano —tΛΛdai ΛSuusi.

Tai Λgai tΛΛgi Λmo tumiñsi. ²⁰ TaidΛ ΛSuusi mostΛΛ dai tΛcacai daidΛ itΛΛdai:

—¿VoorΛ moodΛ dai voorΛ tΛΛtΛaradΛ tumiñsiΛrΛ daja? —tΛΛdai ΛSuusi.

21 Tai ʼgai aa noragi daidʼ itʼtʼdai:

—ʼgʼʼ baitʼcʼaacami moodʼ dai
tʼʼtʼʼaragadʼava —tʼtʼdai ʼgai.

Taidʼ ʼSuusi itʼtʼdai:

—Maacavurai ʼgʼʼ baitʼcʼaacami istumaasi
ʼrtuidadʼ dai iduʼñivurai istumaasi Diuusi ipʼlidi
isivuaadagi ʼʼpʼ, ʼgai ʼrʼgʼʼ baitʼcʼaacami
tʼvaagiʼrʼ dai oidigʼrʼ ʼʼpʼ cascʼdʼ —tʼtʼdai
ʼSuusi.

22 Amaasi caʼ ʼgai imaasi dai maitʼʼ istumaasi
gʼantʼʼgituagi dai dagito dai iji.

23 ʼgai vaa tasʼrʼ ʼʼmoco saduseo iji siaaco daa-
catadai ʼSuusi. ʼsaduseo pocaiti sai maioidaga
coidadʼ duaacaradʼ cascʼdʼ potʼtʼdai ʼgai ʼSuusi:

24 —Mamaatʼtuldiadami, ʼMosesacaru
oojisicami gʼrvii gʼʼʼlicamiga vai pocaiti
sai ismuquiagi ʼmo cʼʼli dai viaagi gʼooñiga
maiquiaa maratacai abaana, saidʼ ʼsuculidʼ
ʼcʼʼli gʼʼagai isvʼʼnagi ʼviuudu dai maratagi
abaana ʼsiʼʼgidʼ vʼʼtarʼ ismaacʼdʼ muu.

25 Dai tami gʼrsaagida oidacatadai cuvaracami
ʼmo siʼʼgʼʼʼ. Dai ʼʼpʼgadadʼ ooñigai dai
muu maiquiaa maamatacai. Tai gooquiʼrʼ
ʼgʼʼmai vʼʼna ʼviuudu dai muu ʼʼpʼ maiquiaa
maamatacai. 26 Tai gooquiʼrʼ ʼgʼʼmai vʼʼna
ʼgai vaa ooqui dai muu ʼʼpʼ maiquiaa
maamatacai. Vʼʼ cuvaracami podui dai vʼʼsi coi
maimaamatacai tomali ʼmaadutai. 27 Dai amaasi
muu ʼooqui ʼʼpʼ. 28 Dai duduaacacai coidadʼ
saagidaiñdʼrʼ. ¿Ismaacʼdʼ ʼrcunadʼcamu ʼooqui
vʼʼsi ʼrcuucunadʼcatadai ʼgai di? —tʼtʼdai
ʼsaduseo.

29 TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—MaicΛΛga gΛntΛtΛgitoi aapimΛ maimaatΛcatai iscaiti Diuusi ñiooquidΛ dai tomali maimaatΛcatai siΛΛsi guvucadagai viaa Diuusi. 30 SiΛΛscadΛ duduaacagi coidadΛ camaicuucuntada agai tomali maiooñtada agai mosΛpan ducamicana Λgai Diuusi tΛtΛaañicarudΛ tΛvaagiΛrΛ. 31 CanΛidi aapimΛ oojai istumaasi gΛnaagidi Diuusi sai oidaga duaacaragai coidadΛ vΛΛtarΛ. 32 Tomasi catΛvΛpi ΛpΛdui sicoi Avraañicaru dai Isaacaru dai JacocaruvΛΛscarΛ pocaiti Diuusi: “AanΛ anΛrDiuusigadΛ Avraañi dai Isaa dai Jaco dai aa ΛpΛ”, astΛtΛdai Diuusi. Agai Diuusi ΛΛmadu daraaja tΛvaagiΛrΛ. Diuusi rDiuusigadΛ ismaacΛdΛ catΛvaagiΛrΛ daraaja dai ismaacΛdΛ iimia agai tΛvaagiamu —tΛtΛdai ΛSuusi.

33 MoscaΛcai Λoodami imaasi vΛΛscatai maitΛΛ istumaasi gΛntΛtΛgituagi ΛSuusi mamaatΛtuldaragadΛcΛdΛ.

34 AidΛsi Λfariseo maí siΛSuusi cΛΛga aa noragi Λsaduseo tai Λgai maitΛΛ isducatai aa noragidagi Λfariseo ΛΛgi gΛnΛmpagi.

35 Dai Λmoco Λgai saagidaiñdΛrΛ ismaacΛdΛ ΛrmamaatΛtuldadamicatadai Diuusi sΛΛlicamigadΛ vuuirumada Λlidadai Λgai ΛSuusi daidΛ itΛtΛdai:

36 —¿MamaatΛtuldadami vΛΛsi ismaacΛdΛ ipΛlidi Diuusi tΛsivuaadagi tumaasi vaamioma gΛaagai tΛsivuaadagi? —tΛtΛdai Λgai.

37 TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—“OigΛadañi ΛcΛliodami gΛDiuusiga vΛΛsi gΛibΛdacΛdΛ dai vΛΛsi gΛguvucadagacΛdΛ dai

vΛΛsi gatΛgitoidagacΛdΛ. ³⁸ Gooviava Λgai dai sioma gΛaagai isivuaadagi”. ³⁹ Dai gooquiΛrdadΛ baitoma pocaidaga ΛpΛ: “OigΛadañi gΛaaduñi poduucai pasduucai gΛoigΛdai aapi Λgi”. ⁴⁰ TomasioorΛ sioorΛ sΛΛlicΛdΛ Λgidi idi ñiiooqui Λgai gia vΛΛscarΛ ivueeyi vΛΛsi istumaasi aagai Diuusi sΛΛlicamigadΛrΛ dai istumaasi aagai Diuusi ñiñiiooquituldadamigadΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

⁴¹ Vai quiaa Λmapai guucacatadai Δfariseo

⁴² taidΛ ΛSuusi tΛcacai daidΛ itΛtΛdai:

—¿Ducatai tΛtΛgitoi aapimΛ voorΛ cajiudadΛ ΔCristo? —tΛtΛdai ΛSuusi.

Tai Λgai itΛtΛdai:

—Davicularu cajiudadΛava —tΛtΛdai Λgai.

⁴³ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—TuisidΛ Λgai vaa Davicularu aagai isducatai aagidi Diuusi IbΛadΛ daidΛ icaiti: “ΔCristo argiñDiuusiga”. DaidΛ Davicularu icaiti ΛpΛ:

⁴⁴ Diuusi potΛtΛdai ΔCristo:

“GΛmaaquimu aanΛ Λmo sΛΛlicami ismaacΛdΛ vaamioma namΛga.

Dai ugitudamu aanΛ vΛΛsi ismaacΛdΛ gΛvuidΛrΛ vΛΛtΛcagi”.

Ascaiti Davicularu aagaitai ΔCristo. ⁴⁵ ¿Ducatai istutuidi ΔCristo siΛrcajiudadΛcagi ΔDavicularu vai Λgi ΔDavicularu giñDiuusiga aagai? —tΛtΛdai ΛSuusi.

⁴⁶ Dai tomali Λmaadutai maitistutuiditadai isaa noragidagi tomali Λmo ñiiooqui dai aidΛ abiaadΛrΛ vΛΛscatai ΛΛbΛidiña istΛcacadagi Λmo istumaasi.

¹ TaidΛ ΔSuusi itΛtΛdai Λoodami dai aatΛmΛ ma-
maatΛrdamigadΛ:

² —ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ
ΛΛmadu Λfariseo povΛnΛlidi siΛgai vaamioma
cΛΛga maatΛ caΛ istumaasi ooja Moseesacaru dai
siΛΛgi Λgai viaa sΛΛlicami isgamamaatΛtuldiadagi
sΛΛlicamigadΛ Moseesacaru. ³ CΛΛgadu isΛΛgiada
aapimΛ dΛmos mosΛcaasi siΛΛscadΛ gΛnaagiada
Λgai mosΛcaasi istumaasi aagai Moseesacaru
dΛmos maitivuaada aapimΛ ismaasi ivueeyi
Λgai. Λgai aagai Λmo istumaasi dai Λmamaasi
ivueeyi. ⁴ Pocaiti Λgai sai gΛaagai isiduñiagi mui
naana maasi istumaasi dai Λgai Λgi maitivueeyi
isduuca i aagai. ⁵ Λgai aliΛ oojoidi isoojadagi Diuusi
ñiiooquidΛ papepeeliΛrΛ dai ali cajiitΛrΛ daraasaiña
dai gΛncovana vupuraiña dai gΛnΛΛcana. Λgai
maisialΛ duutudai Diuusi mospovuaadana Λgai
sai pocaitiña Λoodami isΛgai aliΛ siaa duutudai
Diuusi. Dai Λgai oojoidi isgΛnaadadagi yuucusi
ismaacΛdΛ tΛΛtΛvΛdu naanacadΛ uugidiana. Λgi
poduucai gΛnaadaiña sioorΛ siaa duutudagi
Diuusi dΛmos ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi
sΛΛlicamigadΛ ΛΛmadu Λfariseo maisialΛ duutudai
Diuusi mosgΛnaadaiña Λgai Λyuucusi sai pocaitiña
Λoodami isΛgai aliΛ siaa duutudai Diuusi. ⁶ Dai
Λgai vΛΛscΛrΛ gagaagai cΛcΛΛgaducΛdioma
daraicarui siu duucu gaugia agadagi muidutai dai
quiquiupiΛrΛ. ⁷ Dai oojoidi sioodami cucuaasada
gΛnvapanamu dai viaatuldiada cacaayana dai
siaa duutuadagi dai Λgai aadΛrΛ maioojoidi
ispoduucai ivuaadagi.

⁸⁻¹⁰ AapimΛ mosΛmo aadunumu duucami
dai mosΛca aanΛ Cristo ΛrgΛnbaitΛcΛaacamiga

cascada maitaagai isaagiada aapima oodami sai siaa ganduutudaiña tataanadami duucai. Diuusi garooga vallasia daama argabaitacaacami cascada gaagai isvaamioma siaa duutuadagi agai sioodami. ¹¹ Ismaacada soicadagi aa agai argaducadacamicamu aapima gansaagida. ¹² Agai ismaacada sioma gaducada galliadagi agai gia sioma maitargaducadacamicamu dai agai ismaacada sioma maigaducada galliadagi agai gia sioma argaducadacamicamu.

¹³ Siia soimaasi taatamu aapima ma-maatatuldadami Diuusi samicamigada dai aapima fariseo siia soimaa taatamu aapima. Aapima aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi. Aapima mamaatatuldi oodami Diuusi samicamigada dai vascara aapima maitivueeyi istumaasi Diuusi ipalidi. Aapima mamaatatuldadami maitipalidi isDiuusi gansoicadagi mai caga gantatagitoca aapima dai aapima sobicai aa oodami sai maitipalidiña isDiuusi soicadagi vai caga gantatagitoca agai tomasi agai gia ipalidi isDiuusi soicadagi sai caga gantatagitocana.

¹⁴ Siia soimaasi taatamu aapima ma-maatatuldiadami Diuusi samicamigada dai aapima fariseo siia soimaa taatamu aapima. Aapima aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi. ¿Tuimasi voopoidi baabaquida avipiuudu? Dai tavapi gamamadaiña aapima sai pocaitiña oodami isalia siaa duutudai aapima Diuusi dmos maitarvaavoi. Cascada aapima alia soimaasi gantaatatuldamu Diuusi.

15 Si $\Delta\Delta$ soimaasi taatamu aapim Δ ma-
maat Δ tuldiadami Diuusi s $\Delta\Delta$ licamigad Δ dai
aapim Δ fariseo. Aapim Δ aagai Δ mo istumaasi dai
 Δ ma maasi ivueeyi. Aapim Δ tomasiaaco ajioopai
dai gaagai oodami dai vaavoitulda Δ lidi g Δ Δ Δ pan
duuca dai si $\Delta\Delta$ scad Δ vaavoituda Δ gai g Δ Δ Δ pan
duuca Δ gai vaamioma soimaasi ivueeyi isaapim Δ
dai aapim Δ Δ rg Δ nduñi.

16 Si $\Delta\Delta$ soimaa taatamu aapim Δ . Aapim Δ
mamaat Δ tuldi Δ oodami Diuusi ñiooquid Δ
d Δ mos tomali aapim Δ maimaat Δ ist Δ iya
 Δ lidi. Dai gamamaat Δ tuldi aapim Δ sai is Δ mo
oodami aagadagi isiduñia Δ mo istumaasi sai
ispocaitiadagi sai s $\Delta\Delta$ lic Δ d Δ Δ rvaavoi istumaasi
aagai poduucai isduucai Δ rvaavoi isoidaga Δ g $\Delta\Delta$
quiuupai aid Δ gia maiviaaca isiduñia istumaasi
aagai, d Δ mos ispocaitiadagi sai s $\Delta\Delta$ lic Δ d Δ Δ rvaavoi
istumaasi aagai poduucai isduucai Δ rvaavoi
isoidaga ooro Δ g $\Delta\Delta$ quiuupi Δ r Δ aid Δ gia s $\Delta\Delta$ lic Δ d Δ
viaaca isiduñia istumaasi aagai. 17 Vupuiiruga
aapim Δ dai maimaat Δ istumaasi Diuusi ip Δ lidi
isivuaada aapim Δ . Vaamioma Δ rsoiñi Δ g $\Delta\Delta$
quiuupai si Δ ooro ismaac Δ d Δ Δ g $\Delta\Delta$ quiuupi Δ r Δ daja.
 Δ ooro quiuupai Δ rana daja casc Δ d Δ siaa duutudi
 Δ gai. 18 Dai aapim Δ gamamaat Δ tuldi $\Delta\Delta$ r Δ sai
is Δ mo oodami aagadagi isiduñia Δ mo istumaasi
sai ispocaitiadagi sai s $\Delta\Delta$ lic Δ d Δ Δ rvaavoi istumaasi
aagai poduucai isduucai Δ rvaavoi isoidaga
 Δ mo altar Δ g $\Delta\Delta$ quiuupi Δ r Δ aid Δ gia maiviaaca
isiduñia istumaasi aagai, d Δ mos ispocaitiadagi
sai s $\Delta\Delta$ lic Δ d Δ Δ rvaavoi istumaasi aagai poduucai
isduucai Δ rvaavoi isoidaga istumaasi Diuusi
daasdarad Δ Δ altar daama aid Δ gia s $\Delta\Delta$ lic Δ d Δ

viaaca isidufiia istumaasi aagai. ¹⁹ Vupuiiruga aapimΛ dai maimaatΛ istumaasi Diuusi ipΛlidi isivuaada aapimΛ. Vaamioma Λrsoiñi Λaltar siDiuusi daasdaradΛ. Diuusi daasdaradΛ Λaltar daama daja cascΛdΛ siaa duutudi Λgai. ²⁰ IsΛmo oodami aagadagi isidufiia Λmo istumaasi dai pocaitiadagi sai sΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi istumaasi aagai poduucai isduucai Λrvaavoi isoidaga Λmo altar ΛgΛΛ quiuupiΛrΛ dai poduucai aagai Λgai vΛΛsi istumaasi oidaga Λaltar daama. ²¹ IsΛmo oodami aagadagi isidufiia aagai Λmo istumaasi dai pocaitiadagi sai sΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi istumaasi aagai poduucai isduucai Λrvaavoi isoidaga ΛgΛΛ quiuupai dai poduucai aagai Λgai vΛΛsi Diuusi, Λgai quiuupiΛrΛ daja cascΛdΛ. ²² IsΛmo oodami aagadagi isidufiia aagai Λmo istumaasi dai pocaitiadagi sai sΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi istumaasi aagai poduucai isduucai Λrvaavoi isoidaga tΛvaagi dai poduucai aagai Λgai vΛΛsi Diuusi, Λgai tΛvaagiΛrΛ daja cascΛdΛ.

²³ SiΛΛ soimaasi taatamu aapimΛ ma-maatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ dai aapimΛ fariseo. AapimΛ aagai Λmo istumaasi dai Λmamaasi ivueeyi. VΛΛsi istumaasi viaa aapimΛ aa oidiña oodami Diuusi aa duiñdadΛ vΛΛtarΛ asta ivaagi mΛsmaacΛdΛ bΛΛjΛi. CΛgadu isoidiada aapimΛ oodami Diuusi aa duiñdadΛ vΛΛtarΛ mΛstumaasi viaacagi dΛmos maitivueeyi aapimΛ istumaasi Diuusi ipΛlidi gomaasi gia maicΛΛgadu. AapimΛ maicΛΛga oidaga tomali maisoigΛnΛlidi aapimΛ aacΛdΛ tomali maicΛΛga vaavoitudai aapimΛ Diuusi ñiooquidΛ poduucai aliΛ soimaasi ivueeyi aapimΛ. ²⁴ AapimΛ

arapan ducami mainanadami ismaacada
vaidaquia alidi oodami amapalar. Aapima
ivueeyi istumaasi maisi gaagai dai maitivueeyi
istumaasi vaamioma gaagai.

²⁵ Si soimaasi taatamu aapima ma-
maatatuldadami Diuusi salicamigada dai aapima
fariseo. Aapima cal tuutiacami ganvueeyi
oodami vuitapi dmos alia soimaasi ivueeyi
aapima. Lasivucatai dai coimudad tuutiacatai.

²⁶ Aapima salicada maicaga maat cal Diuusi
nioquida aliasi gaagai isapaga daanda aapima
Diuusi vai agai ganoigada gansoimaascamiga
dai poduucai camaitarsoimaasi iduucamicamu
aapima.

²⁷ Si soimaasi taatamu aapima ma-
maatatuldiadami Diuusi salicamigada dai
aapima fariseo. Aapima aagai mo istumaasi
dai ama maasi ivueeyi. Aapima arapan ducami
siaaco gyaasapai coidada dai alia calga baiduñisi
daamadara dai arana alia sigalnaasi. ²⁸ Pomaasi
aapima alia calga tuutiacami ganvueeyi oodami
vuitapi dai gantagitoidagara alia soimaasi aagaiña
mo istumaasi dai ama maasi ivuaadana.

²⁹ Si soimaasi taatamu aapima ma-
maatatuldiadami Diuusi salicamigada dai
aapima fariseo. Aapima aagai mo istumaasi
dai ama maasi ivueeyi. Aapima ivuiididi
baabaquida Diuusi nioquituldiadamigada
ismaacada coi ganalqui aaduñicarui dai siaaco
yaasapi dai gnaaduñicarui coi araa oodami
cal tuutiacami agai ami daamaasai aapima
yoosigai. ³⁰ Dai pocaiti aapima: "Isoidacamudai
aatama alquioma aidasi oidacatadai garalqui

aaduñicaru maisoiña coodamudai aatΛmΛ Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ”. ³¹ Poduucai ΛΛgi aapimΛ aagai mΛsidΛ ArcajiudadΛ dai Λpan tuutuiga aapimΛ Λgai ismaacΛdΛ coi Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ. ³² Isapiasoimaasi ivuaada aapimΛ otoma Λpan Λsi gΛpiΛrΛ vΛΛtacamu aapimΛ gΛnΛΛqui aaduñicaru.

³³ SΛΛlicΛdΛ Λrsoimaasi ivuaadami aapimΛ. AapimΛ gia maicΛΛgacΛrΛ vuvaquimu baiyoma iimimu aapimΛ mΛΛca siaaco oidaga ΛDiaavora. ³⁴ CascΛdΛ ootosamu aanΛ Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ dai oodami sastuduacami, dai mamaatΛtuldiadami. DΛmos aapimΛ coodamu ΛΛmoco dai aa curusiaba siisisamu dai aa gΛviarsamu quiquiupiΛrΛ, dai aa soimaa taatatuldamu aali quiquiΛrΛ. ³⁵ Dai poduucai aapimΛ gΛpiΛrΛ vΛΛtacamu vΛΛsi gocΛΛ tuutiamicΛdΛ ismaacΛdΛ gΛncooditu. AidΛsi abiaadΛrΛ gΛmuaatu Aveelicaru cΛΛ tuigacΛdΛ asta aidΛsi gΛmuaatu Zacaríasi Berequiiasi maradΛ Λgai ismaacΛdΛ muua Λgai ΛgΛΛ quiuupai vuidΛrΛ Λaltar abaana. ³⁶ IsmaacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ Λrvaavoi. AapimΛ sivi oidacami gΛpiΛrΛ vΛΛtacamu vΛΛsi gomaasicΛdΛ.

---

³⁷ AapimΛ JerusaleenΛrΛ oidacami aapimΛ mΛsmaacΛdΛ coodai Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ ojoodaicΛdΛ, mosΛΛ muiy-oco imidagai ipΛlidadai aanΛ isgΛnΛmpaidagi dai gΛnnuucadacagi Λpan duucai Λtacucu Λmpaidi gΛmaamara gΛaana uta mΛtai maitipΛli aapimΛ. ³⁸⁻³⁹ Dañi aapimΛ sivi gΛndagitomu aanΛ dai camaitiñtΛΛgimu aapimΛ Λpamu asta siΛΛscadΛ

aiyagi istuigaco potliya aapimΛ: “AliΛ siaa duutudai aatΛmΛ ismaacΛdΛ borimΛi Diuusi guvucadadΛcΛdΛ” —tΛtΛdai ΛSuusi.

24

¹ DaidΛ ΛSuusi vuusai agΛΛ quiuupaigadΛaiñdΛrΛ Λjudidíu dai caimia agaitadai tai miaadΛrΛ guuquiva aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ Λgai dai aagidi sai aliΛ chigiyamaasi agΛΛ quiuupai. ² TaidΛ ΛSuusi gΛraa noragi dai povΛrtΛtΛdai:

—¿NΛidimΛsi aapimΛ vΛΛsi idi? IsmaacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ arvaavoi sai tomali Δmo odai maiyiiya agai Δmai daama, vΛΛsi siaa gΛduuñimu goovai —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

³ Amaasi iji aatΛmΛ Oliivosi giidiamu dai ami daiva ΛSuusi. MosΛcaasi ΛSuusi ΛΛmadu aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ Λgai ami daacatadai tΛtai aatΛmΛ itΛtΛdai:

—AatΛmΛ ipΛlidi pΛsgΛraagida aapi siΛΛscadΛ ΛpΛduñia agai gomaasi ismaacΛdΛ aagai aapio. ¿Duucatai maatΛcamu oodami iscayo divi agai aapi dai cayo ugitimu oidigi? —tΛtΛdai aatΛmΛ.

⁴ Amaasi ΛSuusi povΛrtΛtΛdai:

—GΛnnuucadacavurai vai tomali Λmaadutai maitΛnvupuiirumadaña. ⁵ Muidutai dadia

agai daidi caitiadamu Λgai: “AanΛ anΛrCristo”, dai muidutai vupuiirumadadamu Λgai.

⁶ Cajiomacamu Λoodami muiyapΛrΛ cocodi, dai aa cayo gΛncocoda ΛpΛ, maitavΛr duduaadicuda gomaasi ΛpΛduñia agai ΛpΛga, dΛmos maiquia aayi cuugatΛrΛ tasΛrΛ. ⁷ Δmo dΛvΛΛriΛrΛ oidacami

cocudamu amai dAVAAriARA oidacami dai
 oidacamu biuugigai dai coocodagai aipacoga dai
 alia cavami gigivucudamu AmapACARA gooidigi.
 8 VAAsi gomaasicADA utudama gAAagacai soimaasi
 taatamu oidigi daama oidacami.

9 Dai amaasi Aoodami tAAGidamu
 AVAAvoitudadami dudunucamiARA masaida
 gAAgANA dai coodana. Dai VAAsi oidigi
 daama oidacami cAADadamu giñvaavoitudaitai
 Agai. 10 SiAAscada aiyagi amaasi tasARA
 muidutai camaitiñvaavoitudada agai, dai aipaco
 gANCAADadamu dai aipaco gANTATAgidamu
 dudunucamiARA. 11 Dai oidacamu mui
 yaatavogami ismaacADA pocaitada agai
 saida ARDiuusi ñiñiooquituldiadamigada dai
 vupuiirumadadamu mui oodami. 12 Dai sAAlicADA
 oidacamu soimaasi dai cascADA mui oodami
 camaitANOigAADamu aipacoga. 13 DAMOS Agai
 ismaacADA apiagiñvaavoitudadagi siAAsi uucami
 oidacagi oidigi daama Agai gia cAAgacARA
 vuvaquimu. 14 Dai VAAsi oidigARA gAAagadamu
 gocAA caidacADA isducatai Diuusi soicAI oodami
 sai cAAga gANTATAgitocana sipoduucAI VAAsi oidigi
 daama oidacami maatacamu. Dai amaasi gia
 caugitimu oidigi.

15-16 Tai Daniel A mo Diuusi ñiooquituldiadamigada
 poduucAI ooja sai divia aagai Amoco ismaacADA
 sAAlicADA soimaasi iduñia agai A mo istumaasi
 A gAA quiuupaigadARA judidíu ARANA. SiAAscada
 nAIjada oodami ispomaasi ARAvuimi, amaasi
 A gai ismaacADA tami JudeeARA daraajagi gAAagai
 isvoopiagi gigiidiamu —gARTATAdai ASuusi.

Sioora nAIjadagi idi oojai gAAagai ismaata

caacagi. ¹⁷ DaidΛ Suusi potatadai aapa:

—Sioora vaaqui daama daacagi aidΛ tasara aliΛsi glaagai isotoma voopiagi maivuvaidacai gavustuidaga tuucavidara, ¹⁸ dai sioora dajiana ajioopadagi maitaagai isapamu iimiagi ganquiiquiamu dai vuyyagi ganyuucusi. ¹⁹ Sila soimaa taatamu looqui ismaacada noonoacagi silapa viaacagi aali siisidami, aidΛ tasara. ²⁰ AliΛsi glaagai isdaandagi Diuusi vai maitaroomococana masiasscada voopiagi, tomali maitaramo ibastaragai tasaracana. ²¹ Alia soima taata agai avavoitudadami cascada. Vaamioma soimaasi gataatamu amaasi sitomali amo imidagai aidΛsi abiaadara Diuusi idui oidigi dai gooqiarΛ tomali amo imidagai maipomaasi gataatamu. ²² Isbai tavapi apadunia gomaasi aidΛ gia vΛsi coiyantada oodami dΛmos Diuusi maidagitomu istavapi apadunia gomaasi agai alia oigadai ismaacada covai vuvaitu cascada.

²³ Amaasi isamaadutai povantatadagi: “Dañi tami daja ΛCristo”, masiapa povantatadagi: “Dañi mΛca daja”, maitavar vaavoitudada. ²⁴ Dadia vagai yaatavogami dai pocaitiada agai saidΛ araCristo dai pocaitiada agai saidΛ arDiuusi ñiñiooquituldiadamigada, daidΛ ivuaada agai naana maasi gagarducami dai poduucai vupuiirumadada agai asta agai ismaacada Diuusi aagi covai vuvaitu isistutiadagi. ²⁵ DΛmos aanΛ lΛquiasdara abiaadara glaagidi. ²⁶ Cascada isaagiada agai dai povantatadagi: “Dañi mΛca oidigana daja ΛCristo”. Maitaagai isiimiagi aoodami daida isaagiadagi agai

dai povΛtΛtdai: “Dañi tami quiiyΛrΛ daja”, maitΛagai isvaavoitudadagi. ²⁷ Poduucai ismaascana siΛΛscadΛ vΛpΛdocΛdagi oidigi poduucai ΛpΛ vΛΛsi oodami giññΛida agai siΛΛscadΛ ajiagi istuigaco diviagi aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami. ²⁸ Tomasiaaco siaaco caatΛcagi baabaidi duvaligadΛ ami gΛnΛmpaidiña nuunui, poduucai Λrvaavoi ΛpΛ saidΛ ΛpΛduuñi agai vΛΛsi istumaasi aagai aanΛ.

²⁹ Dai amaasi siΛΛscadΛ cadaivuñiagi gosoimaa taataragai tasai tucapi viiya agai dai masaadai gΛiñña agai, dai sisiaavugai suuligia agai tΛvaagiaiñdΛrΛ, dai vΛΛsi istumaasi oidaga tΛvaagiΛrΛ gigivucudamu. ³⁰ Dai amaasi tΛΛgimu oodami tΛvaagiΛrΛ Λmo istumaasi dai poduucai maatΛmu iscadivia aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami dai vΛΛsi oidigi daama oidacami suanΛda agai daidΛ giñtΛΛgimu Λgai istΛvaagiaiñdΛrΛ imΛdamu aanΛ icomai saagidaiñdΛrΛ guvucadagaicΛdΛ dai Diuusi dadadaquigadΛ ΛΛmadu. ³¹ Dai ootosamu aanΛ giñtΛtΛaañicarΛ vai Λgai cavami iivana trompetacΛdΛ dai poduucai Λmpaida aagai vΛΛsi Λoodami ismaacΛdΛ Diuusi Λcovai vuvaitu vΛΛsi oidigiaiñdΛrΛ dai vΛΛsi tΛvaagiaiñdΛrΛ.

³² MaatΛvurai aapimΛ idi ñiooqui ismaacΛdΛ gΛnaagidia iñagai aanΛ aagaitai Λiigosi. SiΛΛscadΛ momiacagi iigosi maamaradΛ dai iipoidagi aagadΛ poduucai camaatΛca iscamiaadimi taaco. ³³ Poduucai ΛpΛ mΛsiΛΛscadΛ nΛijadagi iscasi ΛpΛvuidagi gomaasi ismaacΛdΛ caagidi aanΛ camaatΛca iscayoga ugidagai oidigi. ³⁴ IsmaacΛdΛ

gΛnaagidi aanΛ arvaavoi sai gomaasi apΛduñia agai maiquiaa ugitΛcai oodami sivi oidacami. ³⁵ TΛvaagi dai dΛVΛΛrai ugitimu dΛmos giññiooqui maiugitimu.

³⁶ DΛmos tomali Λmaadutai maimaatΛ siΛΛscadΛ tomali siuu duucu tomali Diuusi tΛtΛaañicarudΛ tΛvaagiΛrΛ daraajatai maimaatΛ, tomali aanΛ Diuusi maradΛcatai. MosΛΛgi gΛrooga Diuusi Λgai dai maatΛ.

³⁷ Poduucai isduucai apΛdui aidΛsi oidacatadai ΛNoé poduucai apΛduuñimu ΛpΛ siΛΛscadΛ cadivia iñagada aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami. ³⁸ ΛΛqui aidΛsi maiquiaa cavami duudu dai maiquiaa gaiiña oidigi suudagicΛdΛ Λoodami gacuaadana dai gayΛΛdana dai cuucuntaiña, dai gamamaacaiña gΛnmaamara ooqui mΛsai ooñtaiña asta aidΛ uucami sivaa ΛNoé gΛvaarcugΛrΛ. ³⁹ Sai moduu maimai Λgai asta aidΛsi caduuquimi tai vΛΛsi Λoodami coi. Poduucai apΛduuñimu ΛpΛ siΛΛscadΛ divia aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami. ⁴⁰ Dai amaasi gooca cΛcΛΛli oidigana daraajamu siDiuusi vaidacaimu Λmoco dai ΛgΛmai viaamu. ⁴¹ Dai gooca ooqui gatuadamu siDiuusi vaidacaimu Λmoco dai ΛgΛmai viaamu.

⁴² VΛΛscΛrΛ gΛaagai isbaigΛnduca aapimΛ maimaatΛcatai tomali siuu duucu divia aagai ΛtΛaanΛdami. ⁴³ DΛmos cΛΛga maatΛ aapimΛ sai isΛmo oodami maatΛcagi siuu duucu ami quiidiΛrΛ divia agadagi Λmo ΛΛsivogami maicosian tada Λgai nuucadacatai sai maivaacΛna quiidiΛrΛ dai ΛΛsidana. ⁴⁴ Poduucai ΛpΛ aapimΛ aliΛsi gΛaagai mΛsbaigΛn ducagi, siuu duucu

siooma mait Δ gitoca aapim Δ iñsidivimu aan Δ
ismaac Δ Δ viaa Δ mo s Δ Δ licami —t Δ t Δ dai Δ Suusi.

⁴⁵ Daid Δ Δ Suusi it Δ t Δ dai Δ p Δ :

— Δ moco gaaamu v Δ Δ sca Δ gaagaiña
 Δ moco Δ Δ gidaracami dai saituduacami said Δ
 Δ r Δ aan Δ damigad Δ cana pipiooñigad Δ dai bibidiña
siuu duucu g Δ aagadagi. ⁴⁶ Baig Δ Δ liadamu
 Δ t Δ aan Δ dami ismaac Δ Δ iducagi v Δ Δ si c Δ Δ ga
siuu duucu diviagi Δ aamud Δ . ⁴⁷ S Δ Δ lic Δ Δ
ang Δ naagidi said Δ Δ aamud Δ t Δ aan Δ dami duucai
viituldamu v Δ Δ si istumaasi viaacagi. ⁴⁸ D Δ mos
si Δ piooñi ismaac Δ Δ t Δ aan Δ dami duucai viaagi
 Δ aamud Δ maic Δ Δ ga tuigacagi dai pov Δ Δ dagi
si Δ aamud Δ maiotoma divia aagai ⁴⁹ dai g Δ aagacai
soivuaadagi Δ ga pipiooñi dai Δ gai gacuaadagi
dai gay Δ Δ dagi dai navamuagi aa navacoidad Δ
 Δ Δ madu. ⁵⁰ Dai poduucai Δ aamud Δ diviagi siuu
duucu Δ p Δ iooñigad Δ siooma main Δ Δ racagi dai
siuu duucu Δ gai maimaat Δ cagi. ⁵¹ Dai s Δ Δ lic Δ Δ
soima taatatuldamu Δ gai daid Δ iduufiimu Δ gaic Δ Δ
isducatai Δ p Δ vueeyi Δ gaic Δ Δ ismaac Δ Δ aagai
 Δ mo istumaasi dai Δ ma maasi ivueeyi. Amaasi
susuaaquimu Δ gai dai ali Δ soimaasi taata agai.

25

¹ Isducatai Δ p Δ vueeyi si Δ Δ scad Δ Diuusi
soic Δ dagi oodami sai c Δ Δ ga g Δ nt Δ gitocana Δ r Δ pan
ducami istumaasi idui baivustaama aali t Δ t Δ Δ ji
ismaac Δ Δ iimi agaitadai Δ mo cunataragiamu
dai b Δ Δ iim Δ i g Δ ncuucudacaru. Dai Δ gai ajia

agai Δ noovio Δ map Δ ca Δ ra. ² Dai taamatai Δ gai maic Δ aga Δ ant Δ agito dai taamatai Δ gai alia Δ aga Δ ant Δ agito. ³ Δ gai ismaac Δ maic Δ aga Δ ant Δ agito maib Δ cai asaiti istuc Δ suusudadagi Δ ancuucudacaru siuu duucu caugitiagi asaitigad Δ Δ cuucudacarui. ⁴ Dai Δ gai ismaac Δ Δ aga Δ ant Δ agito Δ gai gia b Δ cai asaiti istuc Δ suusudadagi Δ ancuucudacaru. ⁵ Daid Δ Δ noovio camaiotoma divia sai cav Δ scatai sa Δ lic Δ coocosimu dai coocoi. ⁶ Sai ca Δ ran tucara sib Δ i Δ ña istumaasi said Δ icaiti: “Casib Δ im Δ lien Δ Δ noovio, m Δ cav Δ r vuid Δ aji”, asaiti. ⁷ Tai v Δ scatai Δ aali t Δ aji vaapañi dai baidui Δ ancuucudacaru. ⁸ Daid Δ Δ taama ismaac Δ maic Δ aga Δ ant Δ agito it Δ dai Δ гаа ismaac Δ Δ aga Δ ant Δ agito: “ Δ arcuucudacaru cayoga tuu Δ armaacavurai laalachi asaiti”, ast Δ dai. ⁹ Sai aa noragi Δ gai ismaac Δ Δ aga Δ ant Δ agito daid Δ it Δ dai: “Chu, aid Δ gia mait Δ rajia goovai dai tomali aapim Δ Δ pa. Baiyoma av Δ r iimi aapim Δ m Δ ca siaaco Δ gaagarai dai sav Δ da aapim Δ Δ nv Δ tar Δ ”, ast Δ dai. ¹⁰ Dai aid Δ si utudama m Δ ca gasav Δ damu Δ gai Δ asaiti sai aayi Δ noovio. Dai Δ aali t Δ aji ismaac Δ Δ aga Δ ant Δ agito vaapa Δ noovio Δ madu ami cunataragi Δ , dai cuu Δ cuuparagai. ¹¹ Sai gooqui Δ dada Δ гаа aali t Δ aji daid Δ icaiti: “ Δ liodami, Δ liodami Δ arcupioquidañi”, ast Δ dai. ¹² Sai Δ gai aa noragi daid Δ it Δ dai: “Maitan Δ maat Δ ”, ast Δ dai Δ gai —t Δ dai Δ Suusi.

¹³ Taid Δ Δ Suusi pov Δ t Δ dai aat Δ m Δ mamaat Δ rdami:

—Cas Δ baigav Δ Δ anduca aapim Δ

maitam^Λmaat^Λ si^{ΛΛ}scad^Λ tomali siuu duucu divia iñagai aan^Λ ismaac^{ΛΔ}Δ viaa ^Λmo s^{ΛΛ}alicami.

¹⁴ Si^{ΛΛ}scad^Λ Diiusi soic^{ΛΔ}dagi oodami sai c^{ΛΛ}ga g^{Λnt}agitocana gomaasi ^{ΛΓ}pan ducai isduuc^{Λi} idui ^Λmo c^{ΛΛ}li ismaac^{ΛΔ}Δ imia agaitadai ^Λmai d^{ΛV}Λ^Λriamu dai vai g^Λpipiooñiga dai maa tumiñsi.

¹⁵ ^Λmoco maa ^Λgai taama mil piisu, dai ^Λg^Λmai goo mil, dai ^Λg^Λmai ^Λmo mil. ^ΛΛ^Λg^Λadag^Λ sioma saituduga casc^{ΛΔ}Δ vaamioma mui maa ^Λgai tumiñsi daid^Λ ^Λgaa sioma maisastuduga casc^{ΛΔ}Δ vaamioma chiichi^Λqui maa ^Λgai tumiñsi. Dai ii ^Λgai ^Λmai d^{ΛV}Λ^Λriamu. ¹⁶ ^Λpiooñigad^Λ ismaac^{ΛΔ}Δ viaacatadai taama mil piisu gamait^Λ ^ΛΛ^Λ taama mil piisu ^Λtumiñsic^{ΛΔ}Δ. ¹⁷ Poduuc^{Λi} ^ΛΛ^Λ ^Λg^Λmai ismaac^{ΛΔ}Δ viaacatadai goo mil gamait^Λ ^ΛΛ^Λ goo mil. ¹⁸ Tai ^Λgai ismaac^{ΛΔ}Δ viaacatadai ^Λmo mil ii dai ^Λsto ^Λtumiñsigad^Λ g^Λaamu d^{ΛV}Λ^Λrai uta.

¹⁹ T^{ΛV}Λ^Λpic^{ΛΔ}Δ ^ΛΛ^Λ p^Λamu divia ^Λaamud^Λ dai vai ^Λgai g^Λpipiooñiga dai maat^{Λca} aagai s^{ΛΛ}j^Λqui gamait^Λ ^{ΛΛ}madutai. ²⁰ ^ΛΛ^Λg^Λ divia ^Λgai ismaac^{ΛΔ}Δ viaacatadai taama mil piisi dai t^{ΛΛ}gi ^Λtumiñsi ismaac^{ΛΔ}Δ gamait^Λ daid^Λ it^ΛΔ^Λdai: “Giñaamu, aapi giñmaa taama mil piisu dai tami daja ^ΛΛ^Λ taama mil piisu ismaac^{ΛΔ}Δ gamait^Λ aan^Λ”, ast^ΛΔ^Λdai. ²¹ Taid^Λ ^Λaamud^Λ it^ΛΔ^Λdai: “C^{ΛΛ}gaduava, aapi ^ΛΛ^Λmo c^{ΛΛ} piooñi cac^{ΛΛ}ga idui aapi laachic^{ΛΔ}Δ sivi gia g^Λmaaquimu aan^Λ g^{ΛΛ}pioma. Miaadi dai baig^{ΛΛ}liada aan^Λ giñ^{ΛΛ}madu”, ast^ΛΔ^Λdai. ²² Tai gooqui^ΛΛ^Λ ami divia ^Λpiooñigad^Λ ismaac^{ΛΔ}Δ viaacatadai goo mil piisu daid^Λ it^ΛΔ^Λdai: “Giñaamu giñmaa aapi goo mil piisu dai tami daja ^ΛΛ^Λ goo mil ismaac^{ΛΔ}Δ gamait^Λ aan^Λ”, ast^ΛΔ^Λdai.

23 TaidΛ ΛaamudΛ itΛtΛdai: “CΛΛgaduava, aapi apΛrΛmo cΛΛ piooñi cacΛΛga idui aapi laachicΛdΛ sivi gia gΛmaaquimu aanΛ gΛpioma. MiaadΛi dai baigΛΛliada giñΛΛmadu”, astΛtΛdai. 24 Tai gooquiΛrΛ ami divia ΛgΛmai piooñigadΛ ismaacΛdΛ viaacatadai Λmo mil piisu, Λgai itΛtΛdai gΛaamu: “Giñaamu cΛΛ maatΛ aanΛ sialia oomaliga aapi dai aa gΛΛsituldiña pai aapi mosvuudana yoovisicami dai maita aata vueeyi aapi dai vΛΛscarΛ vuuyi tumiñsi. 25 CascΛdΛ gΛΛbΛñi aanΛ dai ii dai Λsto gΛtumiñsiga dΛvΛΛrai uta dai tami daja”, astΛtΛdai. 26 TaidΛ ΛaamudΛ aa noragi daidΛ itΛtΛdai: “Aapi ΛrΛmo piooñi maicΛΛ tuigacami dai parΛgami camaatΛcatadai aapi isaa giñΛsituldi dai iñsaanΛ mosvuuyi yoovisicami dai ismaita aata vueeyi aanΛ dai vΛΛscarΛ vuuyi tumiñsi. 27 CascΛdΛ sibΛaco gamaaquimudai aapi gotumiñsi mΛsiaaco maitΛtuldamudai simuiyoma vuimudai aanΛ diviacai”, astΛtΛdai ΛaamudΛ. 28 DaidΛ itΛtΛdai Λgai Λgaa ismaacΛdΛ ami guucacatadai: “BΛivurai gotumiñsi dai maaca Λgai ismaacΛdΛ viaa baivustaama mil”, astΛtΛdai ΛaamudΛ. 29 “TomasioorΛ cΛΛga aata vueeyi istucudΛ Diuusi gΛroidi vaamioma viaaca aagai. Dai sioorΛ maicΛΛga aata vueeyi istucΛdΛ viaa, Λgai gia ootoma maiviaaca agai. 30 Dai idi giñpiooñiga maicΛΛ tuigacΛdΛ vuusaidavurai quiidigamu dai poduucai ΛpΛ Diuusi ootosamu vΛΛsi Λsoimasi ivuaadami mΛΛca siaaco oidacagi ΛDiaavora sisuaanΛdamu Λgai dai alia soimaasi taata agai”, ascaiti ΛaamudΛ.

31 Si^Λscad^Λ divia aan^Λ ismaac^Λda^Λ viaa ^Λmo
 s^Λalicami v^Λasi giñ^Λt^Λaañicar^Λu ^Λmadu daid^Λ
 arraicamu aan^Λ amaasi. Diuusi giñdaasamu
 bait^Λac^Λacami sit^Λaan^Λdamu aan^Λ v^Λasi
 oodami oidigi daama oidacami. ³²⁻³³ Dai
 v^Λasi oidacami g^Λampaidamu giñabaana dai
 acovai vuvaidamu aan^Λ avavoitudadami
 dai s^Λlisapad^Λra^Λ daraasamu dai ^Λsoimaasi
 ivuaadami oogisapad^Λra^Λ poduucai isduucai
^Λmo pastuuru judid^Λu acovai vuvaidiña cañiru
 sisiivatu saagidaiñ^Λra^Λ. ³⁴ Amaasi aan^Λ ismaac^Λda^Λ
 arrai aagidamu ismaac^Λda^Λ s^Λlisa pad^Λra^Λ
 daraaja: “Aapim^Λ ismaac^Λda^Λ Diuusi g^Λrooga
 c^Λagac^Λra^Λ n^Λidi giñ^Λmadu daraajamu dai aan^Λ
 g^Λmaaquimu s^Λalicami isaapim^Λ giñ^Λmadu
 t^Λaan^Λdagi. Aid^Λsi abiaad^Λra^Λ idui Diuusi
 oidigi aagai sai aapim^Λ gata^Λaan^Λda agai aan^Λ
 iñ^Λmadu. ³⁵ Biugimu aan^Λ m^Λtaid^Λ imbii.
 Tonomu aan^Λ m^Λtaid^Λ iñ^Λvasiibi suudagi. Aan^Λ
 aim^Λraitadai mai aapim^Λ maitiñ^Λmaat^Λcatadai dai
 v^Λasc^Λra^Λ giñ^Λmaa aapim^Λ oigaragai isg^Λnquiiy^Λra^Λ
 tiñ^Λuuliña aan^Λ. ³⁶ Dai camaiviaacatadai aan^Λ
 yuucusi m^Λtai aapim^Λ giñ^Λmaa yuucusi, dai
 coococatadai aan^Λ m^Λtai aapim^Λ giñ^Λdadiji, dai
 maisapicatadai aan^Λ m^Λtai aapim^Λ giñ^Λdadiji
^Λpa^Λ”, pov^Λant^Λaaadamu aan^Λ. ³⁷ Amaasi
 avavoitudadami giñ^Λaa noragidamu dai povai
 iñ^Λadamu: “¿T^Λaan^Λdami, v^Λquid^Λ g^Λn^Λidi
 aat^Λm^Λ isbiugimucataidai aapi siaat^Λm^Λ g^Λbii?
 ¿V^Λquid^Λ g^Λn^Λidi aat^Λm^Λ istonomucataidai aapi
 siaat^Λm^Λ g^Λvasiibi suudagi? ³⁸ ¿V^Λquid^Λ daivusai
 aapi siaat^Λm^Λ mait^Λmaat^Λcatadai dai v^Λasc^Λra^Λ
 g^Λmaa oigaragai isg^Λrquiiy^Λra^Λ coi aapi? ¿V^Λquid^Λ

gΛnΛidi aatΛmΛ ismaiyyucusu aapi dai gΛmaa
 yucusi? ³⁹ ¿vΛquidΛ coococatadai aapi dai
 vΛquidΛ maisapicatadai aapi sigΛdadiji aatΛmΛ?”
 Povai iñtΛtΛadamu Λvaavoitudadami. ⁴⁰ Dai aanΛ
 aa noragidamu daidΛ itΛadamu: “IsmaacΛdΛ
 gΛnaadidi aanΛ Λrvaavoi tomastumaasi
 cΛΛgaducami ismaacΛdΛ aapimΛ giñaaduñi
 gΛnvuiididiña aipacoga gΛnsoicΛitai ducami
 isgomaasi iduunimudai aapimΛ aan imvΛΛtarΛ”,
 povΛntΛadamu aanΛ.

⁴¹ Amaasi aanΛ gΛΛ raí, itΛadamu Λgai ismaacΛdΛ
 giñoogisa padΛrΛ guuca: “iimΛdavurai aapimΛ
 tabiaadΛrΛ Diuusi maicΛΛgacΛrΛ gΛnnΛidi aapimΛ,
 iimΛdavurai siaaco tomastuigaco mΛcΛcΛna
 taí, mΛcΛcΛ siaaco baidui Diuusi ΛDiaavora
 vΛΛtarΛ dai ΛDiaavora tΛtΛaañicarudΛ vΛΛtarΛ:
⁴² Biuugimu aanΛ mΛtai maitiñbii, tonomu aanΛ
 mΛtai maitiñvasiibi suudagi, ⁴³ dai gΛndiviji
 aanΛ maiaapimΛ maitiñmaatΛcatadai dai
 casΛcΛdΛ maitiñmaa oigaragai isgΛnquiiyΛrΛ
 giñuuliña aanΛ. Dai maiyuucusucatadai aanΛ
 mΛtai maitiñoi yucusi, coococatadai aanΛ
 mΛtai maitiñdadiji, maisapicatadai aanΛ mΛtai
 maitiñdadiji”, potΛadamu aanΛ. ⁴⁴ Amaasi Λgai
 povaiñtΛtΛadamu: “TΛaanΛdami, ¿vΛquidΛ
 biuugimu aapi, dai tonomu, dai gΛrdiviji, dai
 maiyuucusu, dai coco, dai maisapicatadai
 simaitΛ soi aatΛmΛ?” povaiñtΛtΛadamu
 Λgai. ⁴⁵ SiaanΛ gΛΛ raí aa noragidamu
 daidΛ itΛadamu: “IsmaacΛdΛ gΛnaagidi
 aanΛ Λrvaavoi tomastumaasi cΛΛgaducami
 ismaacΛdΛ maitidui aapimΛ govaavoitudadami
 vΛΛtarΛ tomasi maisi gΛaagai goovai gomaasi

maitidui aapim Δ aan Δ giñv $\Delta\Delta$ tar Δ ”, pot Δ t Δ adamu aan Δ . ⁴⁶ Daid Δ Δ soimaasi ivuaadami iimia agai siaaco tomastuigaco Diuusi soimaasi taatamituldiadamu daid Δ Δ c $\Delta\Delta$ ga t Δ gitocami iimia agai t Δ vaagiamu siaaco oidacamu Diuusi Δ Δ madu tomastuigaco —t Δ t Δ dai Δ Suusi.

26

¹ Aid Δ si canaato aa Δ Suusi v $\Delta\Delta$ si gomaasi, Δ gai pov Δ rt Δ t Δ dai aat Δ m Δ mamaat Δ rdami:

² —C $\Delta\Delta$ maat Δ aapim Δ sigoo tasaic Δ d Δ aiya agai Δ siaa duudagai ismaac Δ d Δ pascua t $\Delta\Delta$ gidu, sia- maasi giñb Δ imu Δ oodami dai m $\Delta\Delta$ ca iñt $\Delta\Delta$ gidamu m Δ said Δ giñsiisana curusiaba poduucai iñmuaamu aan Δ ismaac Δ d Δ viaa Δ mo s $\Delta\Delta$ licami —g Δ rt Δ t Δ dai Δ gai.

³ Amaasi Δ bait Δ guucacamigad Δ Δ papaaligad Δ Δ judidíu daid Δ Δ mamaat Δ tuldiadami Diuusi s $\Delta\Delta$ licamigad Δ Δ Δ madu Δ pipiscaligad Δ Δ judidíu Caifási quiidiana tuisicana g Δ n Δ mpagi. Δ gai Δ rbait Δ c Δ aacamigad Δ catadai Δ papaaligad Δ Δ judidíu. ⁴ Dai v $\Delta\Delta$ scatai Δ gai g Δ naatagi isducatai yaatagidagi Δ Suusi dai b Δ jiagi dai muaagi. ⁵ Daid Δ icaiti:

—Baiyoma n Δ n Δ raca aat Δ m Δ vai daivuñiagi gosiaa duudagai t Δ taida baiya aat Δ m Δ vai mait Δ rvui baacoagi oodami —ascaiti.

⁶ Vaid Δ Δ Suusi Betaani Δ r Δ daacatadai Simuñi quiidi Δ r Δ . Δ Simuñi Δ Δ quioma viaacatadai Δ mo coocodagai ismaac Δ d Δ duvaldi gatuucuga d Δ mos cadueeyi Δ gai. ⁷ Tai ami divia Δ mo ooqui dai

bΛΛcati Λmo tucayu alavastrocΛΔ duñisicami suudacami asaiti sigian uuvadami sΛΛlicΛΔ namΛacami. Daacatadai ΛSuusi mesa abaana taidΛ Λooqui tΛi Λasaiti moodΛrΛ. ⁸ AidΛsi tΛΛ aatΛmΛ ΛSuusi mamaatΛrdamigadΛ gomaasi alia baacoi aatΛmΛ dai aipaco gΛraatagidimi daidΛ icaiti:

—¿IstuisidΛ siaa doodai goovai goasaiti? ⁹ CΛΛga gΛgagaramudai goovai mui tumiñsicΛΔ dai ΛcΛΔ soiñamudai soitutuigami —caiti aatΛmΛ.

¹⁰ VaidΛ ΛSuusi caΛ istumaasi aagai aatΛmΛ ma-maatΛrdamigadΛ Λgai daidΛ povΛrtΛtΛdai:

—¿TuimΛsi pocai nΛidi aapimΛ idi ooqui? Gomaasi ismaacΛΔ giñduñi goovai ΛrΛmo istumaasi cΛΛgaducami. ¹¹ Soitutuigami vΛΛscΛrΛ viaacamu aapimΛ gΛnsaagida dai aanΛ gia maisiu vΛΛscΛrΛ giñnΛijadamu aapimΛ. ¹² Idi ooqui giñtΛi asaiti giñmoana otoma muquia iñagai aanΛ cascΛΔ. ¹³ IsmaacΛΔ gΛnaagidi aanΛ Λrvaavoi sai tomasiaacoga siaaco gaagiadagi Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ Diuusi ñiooquidΛ vΛΛsi oidigi daama gaaagiadamu ΛΛpΛ istumaasi idui idi ooqui sipoduucai vΛΛsi oodami maatΛcamu —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

---

¹⁴ Tai amaasi ΛUudasi Iscaliote, Λmoco Λbaivustaama dan gooca mamaatΛrdamigadΛ ΛSuusi ii dai gaaataga Λgai ΛbaitΛguucacamigadΛ ΛpapaaligadΛ Λjudidíu ΛΛmadu, ¹⁵ daidΛ itΛtΛdai:

—¿MΛΛqui giñmaquiagi tumiñsi isgΛntΛΛgida aanΛ ΛSuusi? —astΛtΛdai.

Tai ʌgai aa namʌqui ʌmo coobai dan baivustaama piisu plata. ¹⁶ Aidʌ abiaadʌrʌ ʌUudasi gaa-gai isducatai gatʌʌgidagi ʌSuusi.

¹⁷ Tai aayi ʌsiala duudagai istuigaco gʌʌgitoi ʌjudidíu aidʌsi Diuusi cʌʌgacʌrʌ vuvaidi Ejiipituaiñdʌrʌ. Tai aatʌmʌ ʌSuusi mamaatʌrdamigadʌ miaadʌrʌ guuquiva ʌSuusi dai tʌcacai daidʌ itʌʌdai:

—Vaacoga ipʌlidi aapi tʌsbaiduñiagi cuaadagai idi siaa duudagai vʌʌtarʌ —tʌʌdai aatʌmʌ.

¹⁸ Tai ʌgai povʌrtʌʌdai:

—Imivurai mʌʌca gʌgʌr quiiquiʌrʌ dai aagida ʌcʌʌli ismaacʌdʌ caaagidi aanʌ dai aagidavurai sai aanʌ pocaiti sai camiaadimi mʌsiʌʌscadʌ giñmua aagai sai quidiʌrʌ gaugia ragai aatʌmʌ aanʌ ʌʌmadu aapimʌ idi siaa duudagʌrʌ cuaadagai —gʌrtʌʌdai ʌSuusi.

¹⁹ Tʌtai aatʌmʌ mamaatʌrdamigadʌ ʌgai idui isducatai gʌraagidi ʌSuusi dai baidui ʌcuaadagai siaa duudagʌrʌ vʌʌtarʌ. Idi siaa duudagʌrʌ tʌʌgitoi ʌjudidíu aidʌsi Diuusi cʌʌgacʌrʌ vuvaitu Ejiipituaiñdʌrʌ.

²⁰ Dai aidʌsi catuca mesa vuidʌrʌ daacatadai ʌSuusi ʌʌmadu aatʌmʌ ʌbaivustaama dan gooca mamaatʌrdamigadʌ ʌgai. ²¹ Dai gacuaadatadai aatʌmʌ taidʌ ʌSuusi povʌrtʌʌdai:

—Ismaacʌdʌ gʌnaagidi aanʌ ʌrvaavoi, ʌmaadutai aapimʌ giñtʌʌgida agai ʌdudunucami siʌgai giñmuaamu —gʌrtʌʌdai ʌgai.

²² Tʌtai aatʌmʌ aliʌ soigʌrʌʌli dai aipaco gʌraagidimi dai pocaitimi aatʌmʌ.

—Tʌaanʌdami, aanʌ gia cho —tʌʌdai aatʌmʌ.

²³ Taid^Λ ^ΛSuusi g^Λraa noragi dai pov^Λrt^Λt^Λdai:

—Ismaac^Λd^Λ giñ^ΛΛ^Λmadu gacueeyi ^Λgai vaa plaat^Λr^Λ gooviava ^Λgai daid^Λ giñ^Λt^ΛΛ^Λgida ^Λgai dudunucami. ²⁴ Aan^Λ ismaac^Λd^Λ viaa ^Λmo s^ΛΛ^Λlicami ivueeyi istumaasi aagai Diuusi ñiooquid^Λr^Λ d^Λmos si^ΛΛ soimaa taatamu goc^ΛΛ^Λli ismaac^Λd^Λ giñ^Λt^ΛΛ^Λgida ^Λgai sioma ^Λrc^ΛΛ^Λgaicamudai goc^ΛΛ^Λli v^ΛΛ^Λt^Λr^Λ ismaivuusaimudai tami oidigi daama —g^Λrt^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

²⁵ Amaasi ñioo ^ΛUudasi ismaac^Λd^Λ gat^ΛΛ^Λgida agaitadai ^ΛSuusi daid^Λ it^Λt^Λdai ^Λgai ^ΛSuusi:

—Giñmamaat^Λtuldiadamiga, aan^Λ gia cho —t^Λt^Λdai ^Λgai.

Taid^Λ ^ΛSuusi aa noragi daid^Λ it^Λt^Λdai:

—^Λj^Λ aapiapa —t^Λt^Λdai ^Λsuusi.

²⁶ Dai aid^Λsi gacuaadatadai aat^Λm^Λ, taid^Λ ^ΛSuusi b^Λi ^Λpaana dai gamamagi dai saasarai dai g^Λrmaa aat^Λm^Λ mamaat^Λrdami daid^Λ pov^Λrt^Λt^Λdai:

—Ugavurai. Idi ^Λrgiñ^Λtuucuga —g^Λrt^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

²⁷ Dai b^Λi ^ΛΛ^Λp^Λ ^Λmo vaasu uuvasi varagad^Λ dai gamamadacai g^Λrmaa ^ΛΛ^Λp^Λ daid^Λ pov^Λrt^Λt^Λdai:

—Iivurai idi v^ΛΛ^Λscatai aapim^Λ. ²⁸ Idi ^Λr^Λpan ducami giñ^ΛΛ^Λra ismaac^Λd^Λ aastia ^Λgai muucucai aan^Λ sipoduucai g^Λoig^Λldamu soimaascamigad^Λ, tomasioor^Λ sioor^Λ vaavoitudagi. Iñsi^ΛΛ^Λscad^Λ muquiaagi vai aastiaagi giñ^ΛΛ^Λra aid^Λ abiaad^Λr^Λ g^ΛΛ^Λagamu goñiooqui utudui ismaac^Λd^Λ gaaagidi isduucatai gaoig^Λldi soimascami dai c^ΛΛ^Λgac^Λr^Λ vuvaquiagi. ²⁹ Dai aan^Λ ang^Λnaagidi ansai camaiy^ΛΛ^Λda iñagai aan^Λ uuvasi varagad^Λ asta iñsi^ΛΛ^Λscad^Λ iiyagi utudui aapim^Λ g^Λn^ΛΛ^Λmadu

mΛΛca siaaco gataaanΛi gΛrooga Diuusi
—gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

³⁰ Dai canΛΛcai Λmo Diuusi nΛidadΛ siaa duutu-
daitai Diuusi, iji aatΛmΛ Oliivosi giidiamu. ³¹ TaidΛ
ΛSuusi povΛrtΛtΛdai:

—VΛΛscatai aapimΛ voopoimu dai Λgi
giñdagitomu sivi tucarΛ, pocaiti Diuusi ñiooquidΛrΛ:
“Dagitomu aanΛ isgΛmuaatudamu pasturu
sicañiirugadΛ aipaco iimimu”, caiti Diuusi
ñiooquidΛrΛ. ³² DΛmos siΛΛscadΛ Λpamu duaaca
aanΛ ΛpΛga aimu aanΛ GalileeΛrΛ isaapimΛ
—gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

³³ TaidΛ ΛPiiduru aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Tomasi vΛΛscatai gogaa voopiagi dai Λgi
gΛdagituagi aanΛ gia maiΛΛgi gΛdagituagi —tΛtΛdai
ΛPiiduru.

³⁴ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—IsmaacΛdΛ gΛaagidi aanΛ Λrvaavoi sai sivi
tucarΛ maiquiaa cuujuicai tacucu aapi vaicojo
potΛiya agai pΛsai maitiñmaatΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

³⁵ TaidΛ ΛPiiduru itΛtΛdai:

—Tomañsi aapi gΛΛmadu muu maitanpotΛiyagi
iñsmaitΛmaatΛ —tΛtΛdai ΛPiiduru.

TΛtai vΛΛscatai aatΛmΛ potΛi ΛpΛ.

---

³⁶ Dai amaasi aayi ΛSuusi ΛΛmadu aatΛmΛ ma-
maatΛrdamigadΛ Λgai ΛmapΛcΛrΛ siaaco Getase-
mani tΛΛgidu taidΛ ΛSuusi povΛrtΛtΛdai:

—TamiavΛr daraaja naida aanΛ mΛΛca gama-
madagi —gΛrtΛtΛdai ΛSuusi.

³⁷ Dai vaidacai ΛPiiduru ΛΛmadu Λgooca
Sevedeo maamaradΛ dai aliΛ soigΛΛlidi dai

camostΛgitocan tada isdadiagi ΛtΛtΛaanΛdami dai bΛΛquiagi. ³⁸ DaidΛ itΛtΛdai:

—Camuquiadan tada aanΛ soigiñΛlidityai. TanasiavΛr vii aapimΛ dΛmos maitavΛr coocosi —tΛtΛdai.

³⁹ Dai baitΛquioma ii dai cupulia voi dΛvΛΛrapi dai daanΛi Diuusi dai potΛtΛdai:

—Giñooca isbaigaca ismaisii soimaa taata aanΛ dΛmos vai maitΛΛpΛ duuna istumaasi aanΛ ipΛlidi mosΛcaasi istumaasi aapi ipΛldagi —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁴⁰ Dai amaasi Λpamu ii Λgai mΛΛca siaaco daraajatadai ΛmamaatΛrdamigadΛ vai Λgai coocosΛcatadai, daidΛ potΛtΛdai Λgai ΛPiiduru:

—¿MaitapΛs istui isnΛaagagi tomasi Λmo oora aanΛ giñΛΛmadu? ⁴¹ MaitavΛr coocosi dai gamamadada vai maisoimaasi gΛnduiñtuldana ΛDiaavora. AapimΛ iduñia Λlidi istumaasi Diuusi ipΛlidi dai vΛΛscΛrΛ maiquiaa cΛΛga vaavoitudai cascΛdΛ maitivueeyi —astΛtΛdai.

⁴² Dai imΛcai gamamagi ΛSuusi Λpamu dai podu-ucai gamamagi:

—Giñooca ismaibaigacagi ismaisoima taata aanΛ isducatai cabaidui aatΛmΛ aidΛ gia ΛpΛduuna isducatai aapi ipΛliadagi —asduucai gamamadai.

⁴³ Dai otoma Λpamu ii siaaco daraajatadai ΛmamaatΛrdamigadΛ vai Λpamu coocosΛcatadai aliΛ coocosimucadai Λgai mossusuligΛi vuupuidΛ. ⁴⁴ Dai dagito Λgai dai imΛcai gamamagi Λpamu Λgai vaa ñiiooquicΛdΛ. ⁴⁵ Amaasi Λpamu ii Λgai siaaco daraajatadai ΛmamaatΛrdamigadΛ daidΛ itΛtΛdai:

—Siviav^{ar} gia coocosi daid^Δ g^Δniib^Δsta. Casiat aayi m^Δsiiu duucu giñt^{ΔΔ}gida agai aan^Δ ismaac^{ΔΔ}Δ viaa ^Δmo s^{ΔΔ}licami. Giñt^{ΔΔ}gida m^{ΔΔ}agai soimaasi ivuaadami. ⁴⁶ Vaapaigivurai. Tiim^Δda. Casia bood^{ar}Δ im^Δi ismaac^{ΔΔ}Δ giñt^{ΔΔ}gida agai —ast^ΔΔdai ^ΔSuusi.

⁴⁷ Dai quiaa ñioocaitadai ^ΔSuusi tai ami divia ^ΔUudasi. ^Δgai ^{ar}Δmoco g^{ar}raduñi aat^ΔΔΔ baivustaama dan gooca mamaat^{ar}damigad^Δ ^ΔSuusi vai oiditadai mui oodami dai vuucati mamaastai dai uusi. ^Δgai ^{ar}rojootosad^Δcatadai ^Δbait^Δguucacamigad^Δ papaaligad^Δ ^Δjudidíu dai ^Δpipiscaligad^Δ ^Δjudidíu. ⁴⁸ Uudasi ismaac^{ΔΔ}Δ gat^{ΔΔ}gida agaitadai ^ΔSuusi casi it^ΔΔdai ^{ΔΔ}quioma ^Δgai ^Δoodami:

—Ismaac^{ΔΔ}Δ usupiga aan^Δ ^Δgiava ^Δgai v^{ar}rai bai —t^ΔΔdai ^ΔUudasi.

⁴⁹ Amaasi miaad^{ar}Δ c^Δquiva ^Δgai ^ΔSuusi daid^Δ it^ΔΔdai:

—Baiga giñmamaat^{ar}tuldiadamiga —t^ΔΔdai ^ΔUudasi.

Dai usupi.

⁵⁰ Taid^Δ ^ΔSuusi aa noragi daid^Δ it^ΔΔdai:

—¿Giñaduñi p^{ar}tuma duñia agai dai divia? —t^ΔΔdai ^Δgai.

Amaasi miaad^{ar}Δ guuquiva ^Δoodami dai bai ^ΔSuusi.

⁵¹ Amaasi ^Δmaadutai ismaac^{ΔΔ}Δ ami guuca-catadai Suusi ^{ΔΔ}madu vuusaitu g^Δcusiru dai iquit^Δ ^Δmo naacad^Δ ^Δbait^ΔΔaacami papaali piooñigad^Δ.

⁵² Taid^Δ ^ΔSuusi it^ΔΔdai:

—GΛcuviertagΛΓΛ icΛΛsa gΛcusiru. VΛΛscatai sioorΛ gacocoadagi cusiruicΛΔΛ cusiruicΛΔΛ coimu Λgai. ⁵³ ¿MaitapΛS maatΛ aapi iñsaana istutuidi istaañiagi giñooCa Λmo soiñi vai Λgai cΛΛga istutuidi isgiñootosdagi mui mil gΛsandaaruga tΛvaagiaiñΔΓΛ? ⁵⁴ IsΛgai giñootosdagi aidΛ gia camaitΛΛpΛduñia go ismaacΛΔΛ aagai Diuusi ñiooquidΛΓΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

⁵⁵ Amaasi ΛSuusi itΛtΛdai Λoodami:

—¿TuimΛsi dada aapimΛ dai vuucati uusi dai mamaastai? ¿Dai tuimΛsi giñbΛΛquia agai ducami siaana ΛΓΛmo ΛΛsivogamicagi? VΛΛS tasai gΛnsaagida daacana aanΛ ΛgΛΛ quiuupaigadΛΓΛ judidíu dai gΛnmamaatΛtuldiña Diuusi ñiooquidΛ mΛtai tomali Λmo imidagai maimaisapicami giñbΛi. ⁵⁶ Dai vΛΛsi gomaasi idui aapimΛ vaidΛ ΛpΛduuna isducatai ooja Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ Diuusi ñiooquidΛΓΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

TΛtai vΛΛscatai aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ voopoi dai ΛΛgi viaa ΛSuusi.

---

⁵⁷ Tai Λgai ismaacΛΔΛ bΛi ΛSuusi bΛΛcai mΛΛca siaaco daacatadai ΛCaifási. Λgai ΛrbaitΛcΛaacamigadΛ papaaligadΛ Λjudidíu. Ami casi gΛnΛmpaidacatadai ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ ΛΛmadu ΛpipiscaligadΛ Λjudidíu. ⁵⁸ VaidΛ ΛPiiduru mosmΛΛcasdΛΓΛ oiditadai ΛgΛΛ baitΛcΛaacamigadΛ papaaligadΛ Λjudidíu tuisiquigadΛΓΛ ucami dai amaasi vaa dai daiva Λsandaaru ΛΛmadu dai nΛijada aagai istumaasi iduñia Λgai ΛSuusicΛΔΛ.

59 TaidΛ atΛaanΛdamigadΛ apapaali
 Λmadu apipiscali vΛascatai Λvaamioma
 tΛaanΛdamigadΛ uusi dadagΛcadΛ dudunucami
 Λjudidíu gaagai Λmo istumaasi istucadΛ gapiΛra
 vuaajagi tomasi maitΛvaavoi dai poduucai
 gataañia agai muaaragai. 60 Dai vΛascara maitΛ
 tomali Λmo istumaasi istucadΛ gapiΛra vuaajagi
 tomasi muidutai dada dai yaatagai. Dai cuugatΛra
 dada gooca nΛijadami yaatavogami 61 daidΛ icaiti:

—GocΛli icaiti: “AanΛ istutuidi isdaitudagi ΛgΛΛ
 quiuupai dai vaica tasaicadΛ apamu vañigidagi”,
 caiti gocΛli —ascaiti gonΛijadami.

62 Amaasi abaitΛcaacamigadΛ apapaali judidíu
 cΛquiva daidΛ itΛadai ΛSuusi:

—¿Maitapas gaaa noragida agai tomali Λmo istu-
 maasi? ¿Tumaasi goovai ismaacadΛ aagai goovai
 gΛvui? —astΛadai.

63 TaidΛ ΛSuusi maiñioocacai vii. TaidΛ
 abaitΛcaacamigadΛ apapaali judidíu itΛadai:

—AanΛ angΛaagidi pasaidΛ garaagidana
 Diuusi vuitapi ismaacadΛ tomastuigaco oidaga
 pasabai aapi ΛraCristo Diuusi maradΛ siΛpa cho
 —astΛadai.

64 TaidΛ ΛSuusi itΛadai:

—AjΛ Diuusi maradΛana poduucai isducatai
 aagai aapi. Dai aapimΛ giñtΛΛgimu aanΛ
 ismaacadΛ viaa Λmo sΛlicami siDiuusi sΛlisa
 padΛra daacamu aanΛ dai giñtΛΛgimu aapimΛ
 siΛscadΛ tΛvaagiaiñdΛra imΛda aanΛ icomai
 saagida —astΛadai ΛSuusi.

65 TaidΛ abaitΛcaacamigadΛ papaali judidíu
 saasarai gΛyuucusi. AliΛ baamu Λgai caΛcatai

istumaasi aagai ΔSuusi. DaidΔ itΔtdai ΔbaitΔcΔaacami:

—GocΔli polidi isΔrDiuusi maradΔ di. Dai vui ñioocai Diuusi camaitΔgito aatΔmΔ vaamioma nΔijadami. AapimΔ cacΔ isducatai vui ñioocai goovai Diuusi. ⁶⁶ ¿TΔtuma duuna gocΔlicΔΔ? —astΔtdai.

Tai Δgai itΔtdai:

—GΔpiΔrΔ caatΔcamiava goovai gatΔaañivurai muaaragai —astΔtdai.

⁶⁷ DaidΔ Δoodami sisividimi ΔSuusi vuivasadΔ dai capiacarai. Dai aa vuivasana capiacarai.

⁶⁸ DaidΔ itΔtdai:

—Aapi polidi isDiuusi gΔmaa Δmo sΔlicami. MaatΔñi toorΔ gΔΔgΔ —astΔtdai.

⁶⁹ VaidΔ ΔPiiduru maigovai tuisicana daacatadai tai Δmo cusñiirugadΔ ΔbaitΔcΔaacamigadΔ Δpapaali ami divia daidΔ itΔtdai Δgai ΔPiiduru:

—Aapiapa ΔpΔ Δmadu aimΔraiña ΔSuusi GalileeΔrΔ oidacami —astΔtdai Δcusñiiru.

⁷⁰ DΔmos ΔPiiduru yaatagi daidΔ itΔtdai:

—Maitan maatΔ aanΔ pΔsioorΔ aagai aapi —astΔtdai.

⁷¹ ΔPiiduru cavuusaimi maigo quiidigamu, tai ΔpΔ Δmai Δgai vaa cusñiirugadΔ tΔΔ ΔPiiduru ΔpΔ daidΔ itΔtdai ismaacΔΔ ami daraajatadai:

—GocΔli ΔpΔ Δmadu aimΔraiña ΔSuusi Nasa-reetΔrΔ oidacami —astΔtdai Δali tΔji.

⁷² DΔmos ΔPiiduru Δpamu yaatagi daidΔ itΔtdai:

—MaatΔ Diuusi ismaimaatΔ aanΔ gocΔli —astΔtdai ΔPiiduru.

⁷³ Dai laachicΔΔ Δgai ismaacΔΔ ami daraajatadai abaana guuquiva ΔPiiduru daidΔ itΔtdai:

—S_Λlic_Δd_Δ aapiap_Δ r_Δmoco_Δ ΔSuusi
mamaat_Δrdamigad_Δ Δp_Δ. Asta Δpamaasi ñioocai
aapi ΔSuusi —ast_Δdai.

⁷⁴ Vaid_Δ ΔPiiduru galñaasi ñiooquimi daid_Δ
icaitimi:

—Maat_Δ Diuusi nai aan_Δ maimaat_Δ goc_Δli —as-
caiti.

Tai aid_Δ otoma cuujui Δtacucu. ⁷⁵ Taid_Δ
ΔPiiduru t_Δgito ist_Δdai ΔSuusi sai maiquiaa
cuujuicai Δtacucu Δgai vaicojo it_Δya agaitadai sai
maimaat_Δ ΔSuusi. Daid_Δ ΔPiiduru ii abiaad_Δ dai
soig_Δldacai sosua.

27

¹ Dai mosmaasicai v_Δsi Δt_Δaan_Δdamigad_Δ
Δpapaali Δmadu Δpipiscali judidú g_Δnaatagi isd-
ucatai muaagi ΔSuusi. ² Dai vulicami b_Δcai ΔSuusi
dai m_Δ t_Δgi ΔPilaato, Δgai Δr_Δaan_Δdamigad_Δ
Judee_Δ oidacami.

³ Aid_Δsid_Δ ΔUudasi ismaac_Δd_Δ gat_Δgi ΔSuusi
t_Δ m_Δscamuaa agaitadai ΔSuusi ali_Δ soig_Δli
dai Δma duucai g_Δt_Δgito. Dai Δpamu vuidacai
v_Δsi g_Δmo coobai dan baivustaama piisu
Δbait_Δguucacamigad_Δ papaali judiú_Δ Δmadu
Δpipiscali. ⁴ Daid_Δ it_Δdai:

—Ali_Δ soimaasi idui aan_Δ gat_Δgidacai Δmo c_Δli
maig_Δpi_Δ caat_Δcami m_Δsai muaana —ast_Δdai
ΔUudasi.

D_Δmos Δgai aa noragi daid_Δ it_Δdai:

—¿Dai gomaasi tumaasi Δrg_Δv_Δtar_Δ aat_Δm_Δ?
Aapi Δgi Δrg_Δduñi —ast_Δdai.

⁵ TaidΛ ΛUudasi ami ΛgΛΛ quiuupai Λrana suuli Λtumiñsi, dai ii dai gΛvuliji.

⁶ TaidΛ ΛbaitΛguucacami Λpapaali Λmpagi Λtumiñsi daidΛ itΛtΛdai:

—Maibaiga isvΛΛnaida aatΛmΛ gogaa tumiñsi ismaacΛdΛ gΛoidi oodami Diuusi aa duiñdadΛ vΛΛtarΛ. Idi tumiñsi ΛrnamΛgadΛ ΛΛrai cascΛdΛ —astΛtΛdai.

⁷ Dai aipaco gΛnaagi sai Λgai tumiñsicΛdΛ savΛda agai Λmo dΛvΛΛrai siaaco Aajatadami tΛΛgidu dai ami viaaca aagai siaaco yaasapadagi ismaacΛdΛ maitΛroidacami ami. ⁸ Dai DΛvΛΛrai ΛΛrai tΛΛgidu asta sivi ucami. ⁹ Poduucai ΛpΛdui ismaacΛdΛ ΛΛquioma aagai Jeremiasicaru Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ daidΛ icaiti: “Λjudidíu tΛtΛaanΛdamigadΛ vuuquia agai goΛmo coobai dan bai vΛstaama piisu plaata ismaacΛdΛ baiga duu dai aa namΛquida gocΛΛli ismaacΛdΛ gatΛΛgi gogΛmai cΛΛli. ¹⁰ Dai ΛgaicΛdΛ gasavΛli agai ΛdΛvΛΛrai ismaacΛdΛ Aajatadami tΛΛgidu, poduucai isduucai giñaagidi giñtΛaanΛdamiga”, ascaiti Jeramiasicaru.

---

¹¹ Tai vaidacai Λgai ΛSuusi ΛgΛΛ tΛaanΛdami vuitapi tai Λgai tΛcacai daidΛ itΛtΛdai:

—¿Aapiϱasi ΛrraígadΛ judidíu? —astΛtΛdai.

TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Vaavuava, ΛjΛ —astΛtΛdai.

¹² TaidΛ ΛbaitΛguucacamigadΛ Λpapaali ΛΛmadu Λpipiscali gΛpiarΛ vuupai dΛmos ΛSuusi maiaa noragi tomali Λmo ñiooqui. ¹³ TaidΛ ΛPilaato itΛtΛdai:

—¿MaitapΛS caΛ aapi vΛΛSi goovai mΛsmaacΛdΛ aagai gΛvui? —astΛtdai.

¹⁴ TaidΛ ΛSuusi vΛΛscΛrΛ maiaa noragi tomali Λmo istumaasi, dai poduucai ΛgΛΛ tΛaanΛdami maitΛΛ istumaasi gΛtΛgituagi.

¹⁵ VaidΛ ΛPilaato dadagitoiña Λmo maisapicami aidΛ siaa duudagΛrΛ ΛΛgi poduucai gΛviidacatadai Λgai isdadagitoldiادagi Λoodami ΛΛgi ismaacΛdΛ ipΛliadagi Λgai. ¹⁶ Vai ami maisacariΛrΛ cuupicatadai Λmo cΛΛli Baraavási tΛΛgiducami ismaacΛdΛ tomasioorΛ cajiomacatadai. ¹⁷ Tai aidΛsi Λoodami gΛnΛΛmpagi ΛPilaato tΛcakai daidΛ itΛtdai:

—¿MaacΛdΛ ipΛlidi aapimΛ isdagitua aanΛ Baraavási siΛSuusi ismaacΛdΛ Cristo aagai? —astΛtdai.

¹⁸ Λgai maatΛcatadai ismoscoimudadΛ tadacatadai ΛbaitΛguucacamigadΛ Λpapaali dai cascΛdΛ gatΛΛgi ΛSuusi.

¹⁹ ΛPilaato quiaa daacatadai ΛdudunucamiΛrΛ taidΛ ΛooñigadΛ ootosi ñiooqui daidΛ itΛtdai:

—MaitigΛvapasada aapi gocΛΛli cΛΛ tuigacami ΛΛmadu. TuucarΛ tΛΛtΛquimi aanΛ Λmo istumaasi soimasi Λgai vΛΛtarΛ —asducai ootosi ñiooqui Pilaato ooñigadΛ.

²⁰ DΛmos ΛbaitΛguucacamigadΛ Λpapaali ΛΛmadu Λpipiscali avΛnaqui Λoodami sai baiyoma gataanΛna mΛsdagituagi Baraavási dai sai muaana ΛSuusi. ²¹ TaidΛ ΛgΛΛ tΛaanΛdami Λpamu ñioo dai tΛcakai Λoodami daidΛ itΛtdai:

—¿MaacΛdΛ goovai vΛgoocai siooma ipΛlidi aapimΛ isgΛndagitolda aanΛ? —astΛtdai.

Tai ʌgai aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—Baraavási —astʌtʌdai.

²² Taidʌ ʌPilaato tʌcacai daidʌ itʌtʌdai:

—¿Dai goSuusi mʌismaacʌdʌ Cristo aagai ducatai iduuna aanʌ? —astʌtʌdai.

Tai vʌʌscatai aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—Siisañi curusiaba vai poduu muucuna —astʌtʌdai.

²³ Taidʌ ʌPilaato itʌtʌdai:

—¿Tumaasi soimaasi iducami goovio? —astʌtʌdai.

Tai ʌgai ʌpamu ijiña daidʌ itʌtʌdai:

—Siisañi curusiaba, vai poduu muucuna —astʌtʌdai.

²⁴ Aidʌsi ʌPilaato catʌʌ iscamaitistui ʌoodamicʌdʌ cavaamioma galcaititai ʌgai, dai gatai suudagi dai gʌico vʌʌsi ʌoodami vuitapi daidʌ itʌtʌdai:

—Aanʌ gia maitʌrgiñduñi gocʌʌlicʌdʌ. Goovai gia maitʌrgʌʌpiʌʌ caatʌcami, goovai gia ʌgi aapimʌ ʌrgʌnaa duiñdaga —astʌtʌdai ʌPilaato.

²⁵ Tai vʌʌscatai ʌoodami aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—Aatʌmʌ ʌʌmadu gʌrmaamara tʌrgʌʌpiʌʌ vʌʌtʌcamicagi —astʌtʌdai.

²⁶ Taidʌ ʌPilaato dagitoli Baraavási daidʌ ʌPilaato gatʌjai mʌsai gʌicarsana iquisanaicʌdʌ ʌSuusi dai tʌʌgi ʌoodami sai curusiaba siisana sai poduu muucuna.

²⁷ Tai gooquiʌʌʌ ʌgʌʌ tʌaanʌdami sandaarugadʌ vaidacai ʌSuusi gamu Pilaato quiidiamu dai vai vʌʌsi ʌsandaaru dai ami siaaco cʌacatadai ʌSuusi vʌʌsi sicoli guuquiva. ²⁸ Mʌtai uupasi yuucusidʌ ʌSuusi dai aadi aa yuucusi vʌpʌgicami

mAstuisidΛ gatΛjai muaaragai daidΛ icaiti: “Idiava arΛSuusi, raigadΛ judidíu”, ascaiti loojai.

³⁸ Dai abaana ΛSuusi siisisa gooca ΛAsivogami Λmoco sΛΛlisa padarΛ Λmai curusiaba dai agΛmai oogisa padarΛ Λmai curusiaba. ³⁹ Dai ismaacΛdΛ amui dΛgavusai galnaasi ñiooqui suuligidi ΛSuusi dai gidai gΛnmoomo, ⁴⁰ daidΛ itΛtdai:

—Epa aapi pΛsmaacΛdΛ dadaitudai agΛΛ quiuupaigadΛ Λjudidíu dai vaica tasaicΛdΛ ivueeyi Λpamu cΛΛgacarΛ igΛvuusaida aapi Λagi. Siaapi arDiuusi maradΛ tΛvañiñi bocurusiaiñdarΛ —astΛtdai.

⁴¹ Poduucai ΛprΛ parunai ΛbaitΛguucacamigadΛ Λpapaali Λmadu ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ Λmadu Λfariseo Λmadu Λpipiscali dai aipaco gΛnaagidi daidΛ icaiti:

⁴² —CΛΛgacarΛ vuvaitu goovai aa dai goovai Λagi gia maitistutuidi iscΛΛgacarΛ gΛvuusaidagi. IssΛΛlicΛdΛ arvaavoi isΛgai argarraíga aatΛmΛ judidíu vai tΛvanΛna curusiaiñdarΛ tΛtai poduucai vaavoituda aatΛmΛ ΛprΛ. ⁴³ Goovai povΛΛlidi siDiuusi nuucada. SiDiuusi sΛΛlicΛdΛ oigΛdai cΛΛgacarΛ vuusaidana tuduidΛ sivi. Gocaasi gΛraagidi goovai saidΛ arDiuusi maradΛ —ascaiti Λgai.

⁴⁴ Dai asta ΛAsivogami ismaacΛdΛ cucurusi-aba siisapicatadai ami sonuana ΛSuusi galnaasi ñioocai Λgai vui vΛΛsi.

---

⁴⁵ Dai dan duucu vΛΛsi oidigi tucapi vii vaic oora.

⁴⁶ Dai aidΛ coi gΛsaco gΛgarΛ iña ΛSuusi daidΛ icaiti:

—Eloi, Eloi, lama sabactani —ascaiti. Asmaac^ΛΔ it^Λiya ^Λlidi giñDiuusiga, giñDiuusiga ¿tuipasi giñdagito? ast^Λiya ^Λlidi.

⁴⁷ Dai ^ΛΛmoco ismaac^ΛΔ ami daraajatadai ca^Λ ispocaiti ^Λgai daid^Λ icaiti:

—Dañi vapaidi goovai ^ΛDiuusi ñiooquituldiadamigad^Λ Eliiasi —ascaiti.

⁴⁸ Tai otoma ^Λmaadutai m^ΛΛ dai b^Λi ^Λmo visiocoli dai vad^Λitu uuvasi varagad^Λ ^ΛΛCOCamic^ΛΔ dai ^Λmo tootoicami cuug^ΛΔ dai ^Λvisiocoli dai mi-aad^ΛΔ dadasdi ^ΛSuusi sai visiusuna. ⁴⁹ D^Λmos aa it^ΛΔdai:

—T^Λdagito sabai diviana Eliiasi dai c^ΛΛgac^ΛΔ vuusaidana —ast^ΛΔdai.

⁵⁰ Taid^Λ ^ΛSuusi g^Λg^ΛΔ iiña dai muu. ⁵¹ Vaid^Λ ^Λg^ΛΔ icusi ismaac^ΛΔ ^Λg^ΛΔ quiuupaigad^ΛΔ judidíu sagi^Λcatadai ^Λpan ^Λsi covocami ^Λmo sueeyi dai ^Λraana s^ΛΔli sarai t^Λcavid^ΛΔ abiaad^ΛΔ m^Λtana ucami. Dai d^Λv^ΛΔrai gigivuli dai ojoodai taatapai. ⁵² Daid^Λ g^Λcucupioo siaaco yaasapicatadai ^Λcoidad^Λ dai mui oodami ismaac^ΛΔ vaavoitudaitadai Diuusi duduaca ^Λcoidad^Λ saagidaiñ^ΔΔ. ⁵³ Dai cadaaacacai ^Λpamu ^ΛSuusi coidad^Λ saagidaiñ^ΔΔ daid^Λ ^Λgaa v^ΛΔsi vuvaja coidad^Λ saagidaiñ^ΔΔ dai m^ΛΛ Jerusaleen^ΛΔ vaapa tai mui oodami t^ΛΔ.

⁵⁴ Tai amaasi ^Λt^Λaan^Λdamigad^Λ sandaaru ^ΛΛmadu ^Λgaa ismaac^ΛΔ nuucadacatadai ^ΛSuusi aid^Λsi t^ΛΔ ^Λgai isgigivuli d^Λv^ΛΔrai dai t^ΛΔ v^ΛΔsi ismaac^ΛΔ ^Λp^Λdui s^ΛΔlic^ΛΔ duduadimu, daid^Λ icaiti:

—Baivaavoi idi c^ΛΔli s^ΛΔlic^ΛΔ ^ΛrDiuusi marad^Λcatadai ismaac^ΛΔ t^Λvai t^Λvaagiaiñ^ΔΔ —ascaiti.

⁵⁵ Dai ami guucacatadai mui ooqui mΛΛcasdΛrΛ nΛiditadai ΛΛpΛ ismaacΛdΛ GalileeaiñdΛrΛ oidatucuitadai ΛSuusi dai soicΛitadai. ⁵⁶ Λgai saagida daraajatadai María Madaliña, dai María Jacovo dΛΛdΛ dai Osee dΛΛdΛ, dai Zevedeo maradΛ dΛΛdΛ.

---

⁵⁷ Dai caurui tai ami divia Δmo cΛΛli gΛviidacami Osee tΛΛgiducami. Λgai ΔrArimateeΔrΛ oidacami, Λgai Δrvavoitudadami ΛSuusi ΛΛpΛ. ⁵⁸ Dai amaasi Λgai nΛidamu ΔPilaato dai tai ΛSuusi tuucugadΛ. TaidΛ ΔPilaato gatΛjai mΛsai tΛΛgidana. ⁵⁹ Dai tΛvañdacai ΛSuusi ami curusiaiñdΛrΛ dai Δmo icusi maitucuracamiΔrΛ biisa. ⁶⁰ DaidΛ ΔOsee casi gatΛjaitadai coocodagai Δmo vavuana mΛsai ami yaasana siΛΛscadΛ muquiagi Λgai dΔmos ΛSuusi ami tΛΛ Λgai. Dai cacuupacai Δquitaagiña Δmo gΛΛ odaicΛdΛ daivunu ii. ⁶¹ Vai ami daacatadai ΔMaría Madaliña ΔΛmadu ΔgΔmai María siaaco yaasapicatadai ΛSuusi sonuana.

---

⁶² AidΛ ΔrΛtasaicatadai istuigaco baivuaadana Λgai vΛΛsi dai siaadiqui ΔribΛstaragaicatadai istuigaco maitistuma vuaadana Λgai. Dai siaadiqui ΔbaitΛguucacamigadΛ Δpapaali judidíu, ΔΛmadu Δfariseo mΛΛ nΛidamu ΔPilaato ⁶³ daidΛ itΛtΛdai:

—TΛgito aatΛmΛ Δyaatavogami Suusi aidΛsi quiaa oidacatadai Λgai iscaititadai sai vaica tasaicΛdΛ duaaca agaitadai Λgai coidadΛ saagidaiñdΛrΛ. ⁶⁴ CascΛdΛ gatΛaañiñi mΛsai cΛΛga nuucadacana mΛΛca siaaco yaasapi ΛSuusi vaica tasai uucami vai poduucai maidadana ΛSuusi mamaatΔrdamigadΛ tucarΛ vai maibΛΛna ΔtuucugadΛ vai gooquiΔrΛ maipocaitiada Λgai

iscaduaaca. Dai poduucai Δ gooqui Δ rdad Δ yaatagi vaamioma maic $\Delta\Delta$ gaducagi si Δ tuucamid Δ r Δ —ast Δ t Δ dai.

⁶⁵ Daid Δ Δ Pilaato it Δ t Δ dai:

—Moguuca gi Δ sandaaruga. Vaidacai aapim Δ dai m $\Delta\Delta$ ca siaaco cayaasa Δ Suusi c $\Delta\Delta$ bai du Δ ña isitutuidi di vai poduucai maib $\Delta\Delta$ na Δ muuquiad Δ —ast Δ t Δ dai Δ Pilaato.

⁶⁶ Dai iji dai m $\Delta\Delta$ c $\Delta\Delta$ ga baidui siaaco yaasapicatadai Δ Suusi dai seerac Δ d Δ bidasa dai ami seeraba da Δ Δ seeyogad Δ Δ g $\Delta\Delta$ bait Δ c $\Delta\Delta$ aacamigad Δ Δ romamano. Vai ami daraajatadai Δ sandaaru $\Delta\Delta$ r Δ .

28

¹ Dai cadaivunucai Δ ib Δ staragai tas Δ r Δ dai camaasimi oidigi tumi Δ ñoco daid Δ Δ María Madaliña $\Delta\Delta$ madu Δ g Δ mai María iji m $\Delta\Delta$ ca siaaco yaasapicatadai Δ Suusi. ² Tai todián duucai g Δ g Δ vuli d Δ v $\Delta\Delta$ r Δ i, Δ mo Diuusi t Δ aañicarud Δ t Δ vai t Δ vaag Δ iñ Δ r Δ casc Δ d Δ . Dai a Δ cai m $\Delta\Delta$ ca siaaco yaasapicatadai Δ Suusi maigovai daitu Δ odai istuc Δ d Δ cuupicatadai Δ gai dai daama daiva Δ odai. ³ Dadadac Δ i Δ gai Δ pan duucai p Δ r Δ doc Δ dami dai yuucusid Δ Δ pan $\Delta\Delta$ si toot Δ aja c Δ vai. ⁴ Most $\Delta\Delta$ gacai Δ sandaaru Δ Diuusi t Δ aañicarud Δ gi Δ g Δ vuli duduaadimuc Δ i dai camoscoidad Δ duuc Δ i vii. ⁵ Dai amaasi Δ Diuusi t Δ aañicarud Δ it Δ t Δ dai Δ ooqui:

—Maitav Δ r duduaadicuda. Aan Δ c $\Delta\Delta$ ga maat Δ isgaagai aapim Δ Δ Suusi ismaac Δ d Δ curusiaba g Δ siisatu. ⁶ Dai Δ gai maitiipu tami casiat duaaca isduuc Δ i aagaitadai Δ gai. Baigovai av Δ r iimi dai

ñáida siaaco caatacatadai agai. ⁷ Iimadavurai otoma dai maa aagida amamaatardamigada iscaduaaca agai coidada saagidaindará dai sivi imia agai agai gabaitaqui Galileeamu dai ami taa gimu aapimá. Goovai arvaa si ismaacada ganaagida inagai aaná —astatadai.

⁸ Taidá aooqui otoma iji abiaadará baiganeliatugai dai duduaadimutugai. Dai voopoigi dai maa garaagida agai aatama mamaatardamigada asuusi vaa si istumaasi aagidi adiuusi taañicarudá. ⁹ Dai aidasi voopoigitadai agai tai vuidará aayi asuusi dai viaatuli. Tai agai abaana gantootonacada guuquiva asuusi dai siaa duutuli dai taata aacasodá. ¹⁰ Tai agai itatadai:

—Maitavar duduaadicuda. Iimivurai dai maa aagida ginaaduñi vai iimana Galileeamu dai ami ginta gimu agai —astatadai.

---

¹¹ Aidasi aooqui gamu iimaitadai taidá asandaaru chilaqui caayamu iji dai aagidi abaitaguucacamigada apapaligada ajudidíu vaa si istumaasi aradi. ¹² Taidá abaitaguucacamigada iji dai maa aatagi agai apipiscali amadu dai naida aagai isducatai iduñiagi. Dai gooquiará aa namáqui agai mui tumiñsi asandaaru ¹³ daidá itatadai:

—Aagidavurai aapimá situcará coocosacatadai aapimá sai dada asuusi mamaatardamigada dai baa cai atuucugada asuusi. ¹⁴ Isagaa taaandami maatia goovai aatama atabai duñiagi agai amadu cascada maitasianduñia agai —astatadai.

¹⁵ Taid Δ Δ sandaaru vui Δ tumiñsi dai iji dai m $\Delta\Delta$ aagidi istumaasi aagidi Δ gai. Dai poduucai aagai Δ judidíu asta sivi ucami.

¹⁶ Dai poduucai iji aat Δ m Δ baivustaama dan Δ moco mamaat Δ rdamigad Δ Δ Suusi gamu Galileeamu Δ mo quidiamu siaaco aagai Δ Suusi.

¹⁷ Dai aid Δ si t $\Delta\Delta$ aat Δ m Δ Δ Suusi siaa duutuli d Δ mos $\Delta\Delta$ moco g Δ raaduñi maic $\Delta\Delta$ ga vaavoitudaitadai.

¹⁸ Taid Δ Δ Suusi abaana c Δ quiva aat Δ m Δ dai pov Δ rt Δ dai:

—Aan Δ via Δ mo s $\Delta\Delta$ licami dai vaamioma gataaan Δ i t Δ vaagi Δ r Δ dai tami oidig Δ r Δ .

¹⁹ Iim Δ davurai aapim Δ dai aagida oodami v $\Delta\Delta$ si oidig Δ r Δ oidacami sai ali Δ si g Δ aagai isvaavoitudai iñsaan Δ Δ r Δ c $\Delta\Delta$ gac Δ r Δ vuviadami dai poduucai Δ rgiñmamaat Δ rdamicagi. Ismaac Δ d Δ vaavoitudai Δ gai gia vapaconavurai Diuusi g Δ rooga guvucadad Δ c Δ d Δ dai giñguvucadagac Δ d Δ , aan Δ Δ rDiuusi marad Δ , dai Diuusi Ib Δ ad Δ guvucadad Δ c Δ d Δ vai poduucai maatiagi aa iscavaavoitudai Δ gai. ²⁰ Dai maat Δ tuldavurai

sai $\Delta\Delta$ gidiña v $\Delta\Delta$ si istumaasi g Δ naagidi aan Δ . Maat Δ cavurai aapim Δ iñsaan Δ g Δ n $\Delta\Delta$ madu daaca iñagai v $\Delta\Delta$ s tasai ugit Δ cai oidigi ucami —g Δ rt Δ t Δ dai Δ Suusi.

Mos Δ caasi.

Diushi ñiooquidΛ utuducami oodamicΛdΛ
New Testament in Tepehuan, Northern
(MX:ntp:Tepehuan, Northern)

copyright © 1981 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tepehuan, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tepehuán del Norte [ntp], Mexico

Copyright Information

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tepehuan, Northern

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

1cd37655-9109-5b5b-ab5d-6e755e5aa421